

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλ.

ΤΟΜΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1858 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1859.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

1859.

ΕΝ ΤΩ ΤΟΜΩ Θ' ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

--*--

ΠΙΝΑΞ ΚΑΘ' ἜΛΗΝ.

--*--

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

- ΠΑΡΣΙΒΑΝ, Εὐχάϊτα καὶ Ἰδωρα. Ρ4Γ', 5.
 Πέτρος Μέγας. αὐτ. 21, Ρ4Δ' 35.
 Μοσχόπολις. Ρ4Δ', 44.
 Βεραγγέρος. Ρ4Ε', 52.
 Ἐπιστόλιον Κάνιγκος. Ρ4ΣΤ. 82.
 Μελέται περὶ Ἠπείρου. Ρ4Θ', 153, Σ', 177.
 Νεότης Φριδερίκου Μεγάλου. Σ', 189.
 Μελέτιος Πηγάς, ΣΓ, 254.
 Θυσίαι ἀρχαίων, αὐτ. 266.
 Ἐμ. Γλυζώνιος, ΣΔ', 273.
 Κωνσταντινούπολ. κατὰ τὴν 16 ἑκατοντ. ΣΕ', 316,
 ΣΣΤ', 337, ΣΖ', 362, ΣΗ', 388, ΣΘ', 400.
 Ἱστοριογραφικαὶ σκέψεις, ΣΣΤ', 321, ΣΖ', 345, ΣΗ',
 369.
 Ἀπομνημονεύματα περὶ Κρήτης, ΣΗ', 382.
 Γαλιλαῖος, ΣΗ', 391.
 Βίος Κολόμβου, ΣΘ', 405.
 Περί Ἀδάνων, ΣΙΒ', 465, ΣΙΓ', 481.
 Περί Ἠπείρου, ΣΙΣΤ, 498.
 Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου βίος ἐν παραρτήματι.
 Ἐλέφαντες ἐν Σιάμη. ΣΙΣΤ, 541.

Β. ΖΩΟΛΟΓΙΚΑ.

- Κάστωρ, Σ', 196.
 Βασιλίσκος, ΣΓ', 269.
 Ναυτίλος, ΣΙΒ', 475.

Γ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

- Ἀρχαῖαι ἐπιγραφαί, Ρ4Γ', 1, ΣΑ', 212, ΣΘ', 415.
 Οἰκίστημα Γοτζαδίνου καὶ Δελαρόκη, Σ', 196.
 Ἀρχαιολογικαὶ ἀνακλύψεις, αὐτ. 200.
 Ἀρχαιολογ. ἐταιρεία Κοπανάκης, ΣΒ', 241.
 Οἰκίστημα Λομβάρδου καὶ Φραγκοπούλου, αὐτ. 242.
 Ἱερογλυφικά, ΣΔ', 290, ΣΙ', 430, ΣΙΣΤ, 536.
 Ἀρχαίων ἀνακλύψεις, ΣΗ', 392.
 Περί Ἰθάκης, ΣΘ', 393, ΣΙ', 417.
 Οἰκίστημα Σιρίγου καὶ Πίντου, αὐτ. 436.
 Ἡράκλειον, Πομπυῖα, ΣΙΑ', 458.
 Ἀρχαιολογικὰ Ἄμοργου, ΣΙΒ', 469.
 Θέκτρον Ἡρώδου, ΣΙΓ', 491.
 Νομισμ. Μυθιστρων Ρόδου, ΣΙΑ', 497, ΣΙΕ', 513.
 Λυχνία. ΣΙΣΤ, 543.

Δ. ΠΟΙΗΣΙΣ.

- Λημοτική ποίησις, Ρ4Δ', 48.
 Μελαγχολία, Ρ4ΣΤ', 96.
 Λογόγριφοι, Ρ4Ζ', 119.
 Κλεπτικὸν τραγῳδίον, αὐτ. 120.
 Ἐλεγείον, Ρ4Η', 152.
 Λύσις αἰνίγμ. Σ', 200.
 Ἐπίγραμμα, ΣΙ', 271.
 Εἰς θρῆνος, ΣΕ', 319.
 Αἰνίγμα, ΣΖ', 368.
 Χαρικλεία Νικολοπούλου, ΣΙΑ', 463.

Ε. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

- Γλωσσάριον Ἠπειρωτικῆς, Ρ4Γ, 7, Ρ4Δ', 30, Ρ4Ε',
 51, ΣΑ', 215, ΣΣΤ', 341, ΣΙ', 440.
 Δ. Τρικούπη Ἱστορία, αὐτ. 17.
 Ν. Βαρβάρου ἡμερολόγ. Ρ4Δ', 30, Ρ4Ε', 69, Ρ4ΣΤ',
 92.
 Χειρόγραφα, Ρ4Δ, 46, ΣΙΑ', 441.
 Ποιητικὸς ἀγών. Ρ4Ε', 73.
 Κατάλογ. Νεωλ. φιλολογίας. Ρ4ΣΤ', 95.
 Περί ῥωσικῆς νομοθεσίας. Ρ4Ζ', 117, Ρ4Η', 144.
 Ἀρχαίων Ἀθηναίων βίος. Ρ4Η', 121.
 Ποίησις Ἐπτανήσου. Ρ4Θ', 171.
 Γλωσσογραφικαὶ σημειώσεις. Σ', 185.
 Ὑπόμνημα περὶ Οἰκονόμου. Σ', 197, ΣΑ', 221.
 Δημοσθένους περὶ Στεφ. αὐτ.
 Ἀγγλικὴ γραμματικὴ. αὐτ.
 Ἀγγλοελληνικοὶ διάλογοι. αὐτ.
 Βίος Ακυρεντίου Μεδίκου. αὐτ.
 Νέαι ποιήματα Παρμενίδου. αὐτ.
 Ἰνδικά. ΣΑ', 201.
 Ποιήματα Βαλκωρίτου. ΣΒ', 241.
 Σχολικά. αὐτ. 244.
 Κ. Παπαρρηγοπ. Ἱστορικ. πραγματεία. αὐτ. 245.
 Βιβλιακά. αὐτ. 246, ΣΓ, 271, ΣΕ, 314, ΣΗ, 389,
 ΣΙ', 437.
 Γουλιου Τυπάλλου ποιήματα. ΣΓ', 249.
 Ὁρθόδοξος διδασκαλία. αὐτ. 270.
 Περί χειρογράφων. ΣΔ', 292.
 Ἄπαντα Ζαχχαρώτη. ΣΖ', 366.

Δογική Wately. ΣΙΒ', 470, ΣΙΓ', 485.
Σύγκρισις Γραφῆς καὶ Ὁμήρου. ΣΙΒ', 475, ΣΙΓ',
489, ΣΙΕ', 519.
Ὄνοματολόγιον νουτικόν. ΣΙΒ', 478.
Ὁ Γεροστάθης. ΣΙΓ', 495.

ΣΤ. ΒΟΤΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΑ.

Ζαχαροφόρος κέγγρος (sorgho). Ρ4Γ', 12.
Κυδωνία ἰαπωνική. Ρ4Δ', 47.
Ἐλαστικὸν κόμμι. Ρ4Ε', 68.
Βικτωρία βασιλική. ΣΒ', 243.
Φοίνικες. ΣΣΤ', 342.
Ἀρχαιολογία σάκχαρος. ΣΖ', 350.
Ἀλοήφυλλος Ἰούκα. ΣΙ', 436.

Ζ. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Τασσώ. Ρ4Γ', 8, Ρ4Δ', 32.
Ἄννα καὶ Εὐδοξία. Ρ4Ε', 55.
Τσάν Μπιμπή. Ρ4ΣΤ', 85.
Ἡμερολόγιον ἀπόρου νέου ἐν παρρητήματι.
Πλήρωσις εὐχῆς. Σ', 187.
Χοινοστασίαις. ΣΑ', 207.
Μαγευμένη βάλτος. ΣΒ', 229, ΣΓ', 261, ΣΔ', 281.
Κύρογλους. ΣΕ', 310, ΣΣΤ', 331, ΣΖ', 356, ΣΗ',
377, ΣΘ', 411, ΣΙ', 425.
Ἐρατώ. ΣΙΑ', 447.
Κώσταν ὁ Ἰνδός, ἐν παρρητήματι.

Η. ΗΘΙΚΑ.

Ἀδελφοκτόνος Κλίν. Σ', 195.
Ἐπιστολὴ πικρὸς πρὸς υἱόν. ΣΑ', 218.
Ἐπιστολὴ ἀ πρὸς ἀνεψιάν. ΣΓ', 267.
Ἐπιστολὴ β' πρὸς ἀνεψιάν. ΣΘ', 414.
Φιλαρέσκεια. ΣΙΑ', 460.
Ἐπιστολὴ γ' πρὸς ἀνεψιάν. ΣΙΣΤ', 535.

Θ. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Παλιόροις Εὐρίπου. ΣΑ, 221.
Ἐκρηξίς Βεζουβίου. αὐτ. 216.
Σεισμός Κορίνθου. ΣΒ', 226, ΣΑ', 291.
Ἰδατα Κεραλληνίας. αὐτ. 234.

Ι. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ.

Διάγραμ. ἐδρῶν. δικαίου. Ρ4Δ', 25, Ρ4Ε', 49.
Παλιόροις Ναπολέοντος. αὐτ. 37.
Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν. Ρ4Ζ', 97.
Ἀντιγραφή χειρογράφων. Σ', 191.
Τηλέγραφος. ΣΓ', 372, ΣΔ', 287, ΣΣΤ', 344.
Ἐρεῦσεις πλοίου. ΣΔ', 286.
Ποδόσκαφον. ΣΣΤ', 330.
Πλάτων. αὐτ. 340.
Ἄγγετον. Ρ4Η', 460.
Εὐλον ἀπεισκληρυμένον. ΣΙΓ', 486.

ΙΑ. ΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΗΘΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ.

Γυναῖκες ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ρ4Γ', 22.
Θήρας ἀναμνήσεις. Ρ4Ε', 60.
Σκηναὶ ἀμερικανικοῦ βίου. Ρ4ΣΤ', 85, Ρ4Ζ', 109,
Ρ4Η', 140, Ρ4Θ', 163.

Γυναῖκ. φυσιογνωμίαι. Ρ4Η', 139, Ρ4Θ', 174.
Ἄγγλοι ἐν Ἰνδίᾳ. Ρ4Θ', 167.
Πετράρχης καὶ Βωκλούζη. ΣΑ', 220.
Ἀμάση. ΣΕ', 307.
Γυναῖκες Ἰαπωνίας. αὐτ. 318.
Περὶ Πόρου. ΣΗ', 372.
Χαιρετισμός. ΣΙΒ', 479.
Ἀποδημητοῦ ἀναμνήσεις. ΣΙΑ', 503, ΣΙΕ', 523.
Γάμος ἐν Κερασσύντι. αὐτ. 509, ΣΙΕ', 518.
Σύγχρονος Ῥωσία. ΣΙΣΤ', 538.

ΙΒ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ἑλληνική παράστασις ἐν Ἀθήναις. Ρ4Γ', 24.
Πληθυσμὸς Κίνας. Ρ4Θ', 176.
Γ. Μαυροκορδάτου νεκρολογία. ΣΓ', 272.
Ὀλύμπια. ΣΔ', 288.
Ἑλληνικὸν βουλευτήριον. αὐτ. 291.
Ζαλακώστα νεκρολογία. αὐτ. 295.
Ἐκθεσίς περὶ Πανεπιστημίου. ΣΕ', 297.
Οἰδίπους τύραννος. αὐτ. 320.
Στατιστική. ΣΣΤ', 343.
Θ. Μανούση νεκρολογία. ΣΙ', 440.
Νεοεβόρακον. ΣΙΒ'. 479.
Ἀνταλλαγá. αὐτ.
Ἐφημερίδες. αὐτ. 480.
Φιλάνθρωποι Ἐταιρεῖαι, αὐτ.
Λαχεῖον. αὐτ.
Δημοσία Ἐκπαίδευσις. ΣΙΓ', 496.
Ναυπηγία ἐν Ἑλλάδι. ΣΙΕ', 517.
Ἀτμόπλοια Παπαγιάννη. αὐτ. 521.
Ἀριθμὸς ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων. αὐτ. 528.
Ἐπέκτ. Παρισίων. ΣΙΣΤ', 544.

ΙΓ. ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ναπολέων Α'. Ρ4Γ', 13.
Πόλεμος κατὰ γυναικείου ἐνδύματος. αὐτ. 15, Ρ4Δ',
37.
Ἰνδοὶ Γόητες. Ρ4Δ', 47.
Γυνή φονευθεῖσα καὶ ζῶσα. αὐτ. 46.
Ἀγγελιαφόρος περιστερά. αὐτ. 48.
Γυναικεία στοργή. Ρ4Ε', 72.
Ἰσσοπτον δεσποτῶν. αὐτ.
Γραμμάτων ὠφέλεια. αὐτ.
Παρομοίωσις. αὐτ.
Ἐκ Θεοῦ νίκη. αὐτ.
Στοιχίματα. Ρ4Θ', 176.
Ἀγγλικὴ φενάκη. Σ', 199.
Ἑβραεὶς χειρογράφων. αὐτ. 200.
Νέη χρυσαυχεῖα. αὐτ.
Ἀναζήτησις Φραγκλίνου. ΣΒ', 239.
Ταμβακοθήκη. αὐτ. 248.
Πολυφάρμακον Λονδίνου. αὐτ.
Περίεργος διαθήκη. ΣΓ', 272.
Ἄρτος ἀνευ σίτου. ΣΕ', 320.
Μέγας ἀνατολικός. ΣΣΤ', 343.
Ἀγγλικὴ ἰδιοτροπία. αὐτ.
Περίεργα ὀνόματα. αὐτ.

Βασιλεία καὶ δημοκρατία. αὐτ.
Προσφορὰ εἰς τὴν βιβλιοθήκην. ΣΗ', 392.
Χρυσὴ μετριάτης. αὐτ.
Δύο σκηνογραφίαι τῆς φύσεως. ΣΙΑ', 462.
Τρόπος οἰκονομικός. ΣΙΑ', 512.

Περίεργος δίκη. αὐτ.
Ἀριθμὸς 17. ΣΙΣΤ', 543.
Κρινολίνα, αὐτ. 544.
Συντάκται Πανδώρας, αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ.

— 402 —

Α.

Ἄννα καὶ Εὐδοξία. Ρ4Ε', 55.
Ἀμερικανικοῦ βίου σκηναί, Ρ4ΣΤ', 85, Ρ4Ζ', 109,
Ρ4Η', 141, Ρ4Θ', 163.
Αἰνίγμα. Ρ4Ζ', 120.
Αἰνίγματ. λύσις. Ρ4Η', 152.
Ἄγγλοι ἐν Ἰνδίᾳ. Ρ4Θ', 167.
Ἀπόρου νέου Ἡμερολόγιον. Ρ4Θ, καὶ ἐν παρρητήματι.
Αἰδηψοῦ μεγαλόσαυρος. Σ, 197, ΣΑ, 221.
Ἀνακαλύψεις ἀρχαιολογικαί. Σ, 200.
Αἰνίγματὸς λύσις, αὐτ.
Ἄγγλου ταμβακοθήκη. ΣΒ. 243.
Ἀρχαίων θεοί. ΣΓ, 266.
Ἀρχὼν Πανεπ. ἐγκαθίδρυσις. ΣΕ, 297.
Ἀμάση, αὐτ. 307.
Ἄρτος ἀνευ σίτου, αὐτ. 320.
Αἰνίγμα. ΣΖ, 368.
Ἀρχαίων ἀνακαλ. ΣΗ, 392.
Αἰνίγματὸς λύσις, αὐτ.
Ἀγγεῖον Ἑλλήν. ΣΙΑ, 460.
Ἀδανα. ΣΙΒ, 465, ΣΙΓ', 481.
Ἀμοργοῦ ἀρχαία, αὐτ. 469.
Ἀνταλλαγá, αὐτ. 479.
Ἀποδημητοῦ ἀναμν. ΣΙΑ, 503, ΣΙΕ', 523.
Ἄλεξ. Μεγάλου βίος ἐν παρρητήματι.
Ἀριθμὸς 17. ΣΙΣΤ', 543.

Β.

Βροθάρου Ν. Ἡμερολογ. Ρ4Δ, 39, Ρ4Ε, 69, Ρ4ΣΤ', 92.
Βεραγγέρος. Ρ4Ε,
Βεζουβίου ἐκρηξίς. ΣΑ, 216.
Βάλτος μαγευμένη. ΣΒ, 229, ΣΓ, 261, ΣΑ, 281.
Βαλαωρίτου ποιήματα, αὐτ. 241.
Βικτωρία Βασιλική. ΣΒ, 242.
Βιβλιακά. αὐτ. 246, ΣΓ, 271, ΣΕ, 314, ΣΗ, 389,
ΣΙΓ, 437.
Βασιλείας. ΣΓ, 269.
Βουλευτήριον Ἑλληνικόν. ΣΑ, 291.
Βασιλεία καὶ δημοκρατία. ΣΣΤ', 343.
Βιβλιοθήκη δημοσία. ΣΗ, 392.

Γ.

Γυνή φονευθεῖσα καὶ ζῶσα. Ρ4Δ, 46.
Γραμμάτων ὠφέλεια. Ρ4Ε, 72.
Γραμματικὴ Ἀγγλική. Σ, 197, ΣΑ, 221.

Γοτζαδίνου οἰκίστημον. ΣΣ, 196.
Γλυζώνιος (Ἡμ.). ΣΔ, 273.
Γαλιλαῖος. ΣΗ, 391.
Γραφῆς καὶ Ὁμήρ. σύγκρισις. ΣΙΒ, 475, ΣΙΓ, 489,
ΣΙΕ, 519.
Γεροστάθης. ΣΙΓ, 495.

Δ.

Δεσποτῶν ὑποπτον. Ρ4Ε, 72.
Διαγωνισμὸς ποιητικός. Ρ4ΣΤ', 78.
Δελλάρια οἰκίστημον. Σ, 196.
Δημοσθένους περὶ τοῦ Στεφάνου. Σ, 197, ΣΑ, 221.
Διάλογοι ἀγγελοῦ ἀντιπρὸς, αὐτ. καὶ ΣΑ, 222.
Διαθήκη περίεργος. ΣΓ, 272.
Δίκη περίεργος.

Ε.

Ἐπιγραφαὶ ἑλλήν. Ρ4Γ, 1, ΣΑ, 212, ΣΘ, 415.
Εὐχάϊτα. Ρ4Γ, 5.
Ἐνθύμα γυναικείον. Ρ4Γ, 15, Ρ4Δ, 37.
Ἐβραϊκοῦ δικαίου διάγραμμα, Ρ4Δ, 25, Ρ4Ε, 49.
Ἐλεγείον. Ρ4Η, 152.
Ἐπτανησίων ποίησις. Ρ4Θ, 171.
Εὐχῆς εὐσεβοῦς πλήρωσις. Σ, 187.
Εὐρίπου παλιόροις. Σ, 197, ΣΑ, 221.
Ἐκκλ. ἀνατ. διδασκ. ὁρθόδοξος. ΣΓ, 270.
Ἐπίγραμμα. αὐτ. 271.
Ἐπιστολαὶ πρὸς ἀνεψιάν, αὐτ. 267, ΣΘ, 414.
ΣΙΣΤ', 535.

Ζ.

Ζαλακώστα (Γ.) Νεκρολογία. ΣΑ, 295.
Ζαλακώστα ἀπάντων ἐκδοσις. ΣΖ, 367.

Η.

Ἡπειρωτικὸν γλωσσάριον. Ρ4Γ, 7, Ρ4Δ, 30, Ρ4Ε,
51, ΣΑ, 215, ΣΣΤ', 341, ΣΙ, 440.
Ἡπείρου χωρογραφία καὶ ἱστορία. Ρ4Θ, 152, Σ,
177, ΣΙΣΤ', 530.
Ἡράκλειον. ΣΙΑ, 458.

Θ.

Θήρας ἀναμνήσεις. Ρ4Ε, 60.
Θεοῦ νίκη. αὐτ. 72.
Θρήνος Ζυλακώστα. ΣΕ, 310.

Ι.

Ἰβωρ. Ρ4Γ, 5.
Ἰαπωνίδες, αὐτ. 23, ΣΕ, 318.
Ἰνδοὶ γόητες. Ρ4Δ, 47.
Ἰνδίας περί. ΣΑ, 201.
Ἰερογλυφικά. ΣΔ, 290, ΣΙ, 439.
Ἰδιότητα ἀγγλική. ΣΣΤ, 343.
Ἰθάκης περί. ΣΘ, 363, ΣΙ, 417.

Κ.

Κίνας ζακροφόρος κέγχρος. Ρ4Γ, 12.
Κόμμι ἐλαστικόν. Ρ4Ε, 68.
Κάννιγος ἐπιστόλιον. Ρ4ΣΤ, 82.
Κίνας πλῆθυσμός. Σ4Θ, 176,
Κάιν. Σ, 195.
Κοζαδίνου οἰκίστημον. Σ, 196.
Κάστωρ. αὐτ.
Κορίνθου σεισμός. ΣΒ, 225, ΣΑ, 291.
Κεραλληνίας μεταλ. ὕδατα, αὐτ. 235.
Κοπενάγης ἀρχαιολ. ἐταιρεία, ΣΒ, 241.
Κύρονλους. ΣΕ, 310, ΣΣΤ, 331, ΣΖ, 356, ΣΗ,
377, ΣΘ, 411, ΣΙ, 425.
Κωνσταντινούπολις τὸν 16 αἰῶνα, ΣΕ, 416, ΣΣΤ,
337, ΣΗ, 385, ΣΘ, 400.
Κρήτης ἐπικραστ. ἱστορία. ΣΗ, 382.
Κολάμβος. ΣΘ, 405.
Καπνίσματος ὠφέλιμα. Σ4Β, 480.
Καννόνια, αὐτ.
Κάσταλ Ἰνδοί, αὐτ. καὶ ἐν παραρτήματι.
Κεραινῶντος ἔθιμα. Σ4Α, 509, Σ4Ε, 518.
Κριουλίν. Σ4ΣΤ, 543.

Λ.

Λογόγραφοι. Ρ4Ζ, 119.
Λόγος οἰκονομολογικός. Ρ4Η, 121.
Λαυρεντίου Μεδίκου βίος. Σ, 197, ΣΓ, 222.
Λουβάρδου οἰκίστημον. ΣΒ, 242.
Λονδίνου πολυφορεία, αὐτ. 248.
Λεβιάθαν. ΣΣΤ, 343.
Λογική Wately. Σ4Β, 470, Σ4Γ, 485.
Λαχίον. Σ4Β, 484.
Λαχία. Σ4ΣΤ, 543.

Μ.

Μαριβάν Ρ4Γ, 5.
Μαυροπόλις. Ρ4Δ, 44.
Μελαγχολία. Ρ4Ε, 94.
Μαυροκορδάτου (Γ) νεκρολογία. ΣΓ, 272.
Μαυρότης. ΣΗ, 392.
Μανούσα (Θ) νεκρολογία. ΣΙ, 440.

Ν.

Ναπολέοντος ἀνένδοτα. Ρ4Γ, 13.
Ναπολέοντος πρίγκιπος παλάτιον. Σ4Δ, 37.

Νέου εὐχή, αὐτ. 48.
Νεάνιδος ὄνειρον. αὐτ.
Νομοθεσία βωσική. Ρ4Ζ, 117, Ρ4Η, 144.
Ναυτίλος. Σ4Β, 475.
Ναυτικὸν ὀνοματολόγιον, αὐτ. 478.
Νεοεβόρακον, αὐτ. 479.
Ναυπηγία ἑλλήν. Σ4Ε, 517.

Ξ.

Ξύλον ἀπεσκληρωμένον. Σ4Γ, 496.

Ο.

Οἰκονόμου βίος. Σ, 197, ΣΑ, 221.
Ὀλύμπια. ΣΑ, 288.
Οιδίπους τύραννος. ΣΕ, 320.
Ὀνόματα περιέργα. ΣΣΤ, 443.

Π.

Πέτρος Μέγας. Ρ4Γ, 21, Ρ4Δ, 35.
Περιστερὰ ἀγγελιαφόρος. Ρ4Δ, 49.
Παρομοίωσις. Ρ4Ε, 72.
Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν. Ρ4Ζ, 97.
Ποιήματα νέα, Σ, 197, ΣΑ, 222.
Πατήρ πρὸς υἱόν. ΣΑ, 218.
Πατριάρχης καὶ Βασιλεύς, αὐτ. 220.
Παπαβήρηγοπούλου (Κ.) πραγματεία. ΣΒ, 245.
Πηγῆς Μελέτιος. ΣΒ, 254.
Πλοίου ἐρεῦρεςσις. ΣΑ, 296.
Ποδόσκηρον. ΣΣΤ, 330.
Πλάτων, αὐτ. 340.
Πόρου περί. ΣΖ, 373.
Πίντου οἰκίστημον. ΣΙ, 436.
Πομπήη. Σ4Α, 458.
Πατριῶν ἐπέκτασις. Σ4ΣΤ, 543.

Ρ.

Ῥοδίων νομίσματα. Σ4Α, 497, Σ4Ε, 513.
Ῥωσσία σύγχρονος. Σ4ΣΤ, 538.

Σ.

Σοφοκλέους φιλοκλήτης. Ρ4Γ, 24.
Στοργή γυναικεία. Ρ4Ε, 72.
Στοιχίματα. Ρ4Θ, 176.
Σημειώσεις γλωσσολογικαί, Σ, 185.
Σχολιακά. ΣΒ, 244.
Σκέψεις ἱστοριογραφικαί. ΣΣΤ, 321, ΣΖ, 345, ΣΗ,
369.
Στατιστικὴ. ΣΣΤ, 343.
Σάκχαρος ἀρχαιολ. ΣΖ, 350.
Σαίγης οἰκίστημον. ΣΙ, 436.
Σάμης ἐλέφαντες. Σ4ΣΤ, 541.

Τ.

Τασσό. Ρ4Γ, 8, Ρ4Δ, 32.
Τρικούπη ἑλλήν. ἱστορία. Ρ4ΣΤ, 17.
Τσάν Μπαμπά. αὐτ. 85.
Τραγωδίων κλεπτικόν. Ρ4Ζ, 120.
Τυπάλδου (Ι.) ποιήματα. ΣΓ, 249.
Τηλέγραφος ὑπεβρύχιος. ΣΓ, 272, ΣΔ, 287.

Τρόπος οἰκονομικός. Σ4Α, 512.

Υ.

Υούκα ἀλοήφυλλος. ΣΙ, 436.

Φ.

Φιλολογία νεοελλην. Ρ4ΣΤ, 95.
Φυσιγνωμιαὶ γυναικείαι. Ρ4Α, 139, Ρ4Θ, 174.
Φριδερίκου τοῦ Μεγάλου νεότης. Σ, 189.
Φενάκη ἀγγλική. Σ, 199.
Φραγκλίνου ἀναζήτησις. ΣΑ, 238.
Φραγκοπούλου οἰκίστημον. ΣΒ, 242.
Φοίνικες. ΣΣΤ, 341.
Φιλάρεσκεια. Σ4Α, 460.

Φύσεως σκηνογραφία, αὐτ. 462.

Χ.

Χειρόγραφα. Ρ4Δ,
Χειρογράφων ἀντιγραφή. Σ, 191.
Χειρογράφων εὑρεσις. Σ, 200.
Χρυσωρυχεῖα νέα. αὐτ.
Χιονοστοιβάς. ΣΑ, 207.
Χειρόγραφα. ΣΔ, 292.
Χειρόγραφα. Σ4Α, 441.
Χαρικλεία Νικολοπούλου, αὐτ. 463.

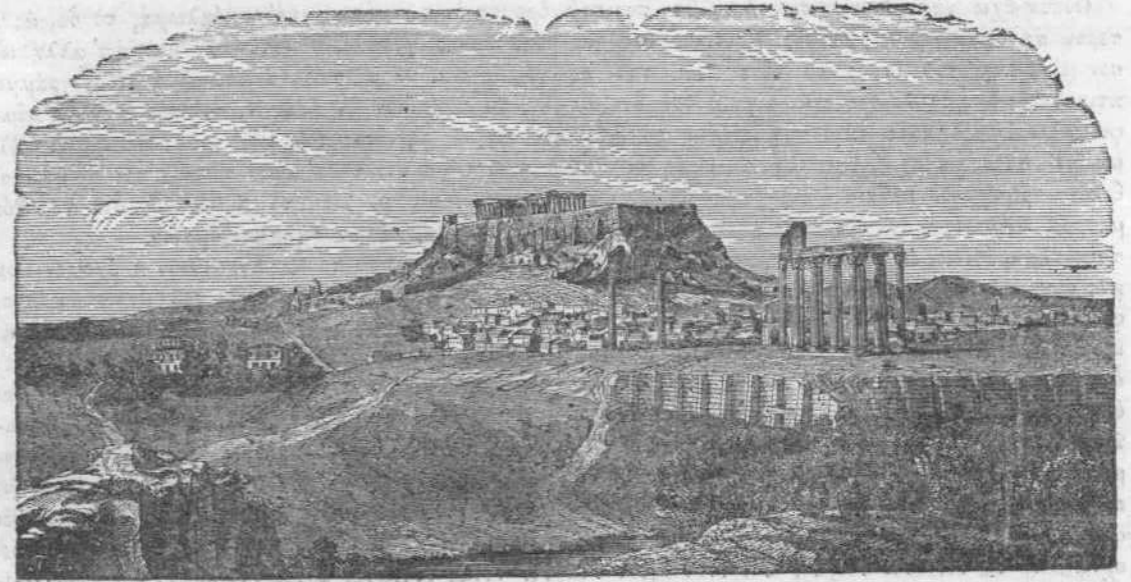
Ω.

Ὠδαίου ἀνασκαφή. ΣΓ, 272, Σ4Γ, 491.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.

—•••••—

Φυλλίδ.	Σελ.	Αντικείμενον.	Φυλλίδ.	Σελ.	Αντικείμενον.
193.	14.	Ναπολέον Α΄.	205.	308.	Ἀμάλη.
»	22.	Γύψ ὁ Μέγας.	»	309.	Κοιλὰς Μύλων.
194.	37.	Πυλῶν παλατιού.	206.	330.	Ποδόσκαφον.
»	»	Μάχη τιτάνων.	»	340.	Πλάτων.
195.	53.	Βεραγγέρος.	207.	360.	Καλλιέργ. σάκχαρο.
»	68.	Συκὴ ἐλαστική.	»	361.	Σάκχαρ.
196.	84.	Σαλαβάτ Χάν.	208.	382.	Κρήτη.
»	85.	Φρούριον.	»	383.	Χανία.
197.	100.	Λέων Κανόβα.	209.	407.	Κολόμβος.
»	101.	Γαλλία.	»	»	Ἄποβ. αὐτοῦ εἰς Σώ- τειραν.
»	104.	Λουδ. βασι. Βαυαρίας.	»	409.	Βιλέϊος.
198.	140.	Γραικίς.	»	»	Κολόμβ. καὶ ἐκλειψίς ἡλίου.
»	141.	Ἰθωμανίς.	210.	436.	Οἰκόσημ. Σηρίγου.
199.	174.	Ἀρμενία.	»	»	Ἰσμ. Πίντου.
»	175.	Ἰουδαία.	»	437.	Ἰούκα.
200.	194.	Κάιν.	»	460.	Ἀγγεῖον.
»	196.	Οἰκόσ. Γοτζαδίνου.	»	461.	Φιλαρέσκεια.
»	»	Ἰσμ. Δελαρόκα.	211.	470.	Βάθρον ἀγάλματος.
201.	233.	Μεγαλόσαυ. Λιδιψοῦ.	»	475.	Ναυτίλος.
»	221.	Στήλη Πετράρχου.	212.	493.	Θέατρον Ἡρώδου.
»	»	Οἰκία Πετράρχου.	213.	505.	Νομίσματα Ῥόδου.
202.	227.	Σχέδιον Κορίνθου.	»	507.	Ναύαρχος Λάγεις.
»	242.	Οἰκόσημ. Λομβάρδου.	214.	522.	Ἀχιλλεύς.
»	»	Ἰσμ. Φραγκοπούλου.	»	523.	Ἄρτεμις.
»	243.	Βικτωρ. βασιλική.	215.	525.	Ἴπποκένταυροι.
203.	266.	Θυσίαι ἀρχαίων.	»	541.	Ἐλέφας Σιάμης.
»	269.	Βασιλίσκος.	216.	543.	Ἀγγεῖον ἀρχαίων.
204.	290.	Ἱερογλυφικά.	»		
»	291.	Ἑλλ. Βουλευτήριον.			

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Θ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 193.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΠΕΡΑΙΤΕΡΟ ΤΙΝΕΣ ΦΙΑΟΚΡΙΝΟΥΜΕΝΑΙ

Η ΕΠΑΝΟΡΘΟΥΜΕΝΑΙ.

(Ἰδε φυλλίδ. 183 καὶ 187.)

—••••—

4. Ἐπιγραφή ἐπὶ χαλκοῦ κράνου.

Εἰς τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν, πλησίον τῆς Ὀλυμπίας, εὑρέθη κατὰ τὸ 1795 ἔτος ἀπὸ τὸν Ἀγγλον Μορρίτην (ἴδε Classical journal N° II, p. 238) κράνος κομψῶς εἰργασμένον, φέρον ἐπάνω χαραγμένην ἐπιγραφὴν, ἔχουσαν κατ' ἀκριβέστερον ἀπόγραφοῦ τοῦ Ῥοσσίου (Inscr. ant. Tab. VII) οὕτω:

ΤΑΝ . . ΟΙ ΑΝΕΘΕΝ ΤΟΙ ΦΙΦΙΤΟΝ
ΦΟΡΙΝΘΟΘΕΝ

ἦτοι, ὡς ὀρθῶς ἀνεπλήρωσαν καὶ ἀνέγνωσαν ἕτεροι:

ΤΑΡ[ΓΕΙ]ΟΙΑΝΕΘΕΝΤΟΙΔΙΦΙΤΟΝΦΟ
ΡΙΝΘΟΘΕΝ

Ἄντι τοῦ Κ εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν καίται ὁ χαρακτὴρ Φ, ἦτοι τὸ λεγόμενον ἐπίσημον κόππα, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε μὲν ποτὲ μεταξὺ τῶν γραμμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ Ἀλφειῶ, ἀλλὰ περὶ αὐτὸν ἐκπαλαί

ἀπ' αὐτοῦ ἐφυλάχθη μετέπειτα μόνον ὡς δηλωτικὸν ἀριθμοῦ σημεῖον, τοῦ ἐνενηήκοντα· ἐξηκολούθησεν ὁμοίως οὐδὲν ἦττον ἑτέρας συγγενοῦς γλώσσης νὰ συνιστᾷ μέρος ἀλφαιῶ, τῆς Ῥωμαϊκῆς, τὸ ὁποῖον, ὡς φαίνεται, ἐκτυπὸν ὑπάρχει τοῦ παναρχαίου ἐκείνου τῶν Πελασγῶν. Τὸ γράμμα τοῦτο ἀπαντᾷται καὶ εἰς ἄλλα προτέτι δωρικά ἢ αἰολικά μνημεῖα, ὡς εἰς ἀρχαιότατα νομίσματα τῆς Κρότωνος, καὶ εἰς ὀλιγώτερον ἀρχαῖα τῶν Συρακουσῶν καὶ τῆς Κορίνθου, καὶ εἰς αἰολοδωρικός τινας ἐπιγραφάς. Μοναδικὸς παρατηρεῖται καὶ ὁ χαρακτὴρ ἐνταῦθα Δ, φέρων τὸ σχῆμα τοῦ Φ, οὐδαμοῦ ἄλλου, ὡς γνωρίζω, ἐμφανιζόμενος οὕτως.

Ἡ Ἐπιγραφή αὕτη ἐσαφηνίσθη ὑπὸ τοῦ Βαϊκίου (C. I. N° 29.) ἀρκούντως ἐξ ὧν ὁ Πausanias (Ἡλ. Β, 19) περὶ τοῦ Θεσσαυροῦ λέγει τῶν Μεγαρέων, τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ παρ' αὐτῶν οἰκοδομηθέντος ἀπὸ τῶν ἐν μάχῃ πρὸς Κορινθίους ληρθέντων λαφύρων, εἰς τὴν ὁποῖαν λαβόντες μέρος καὶ οἱ σύμμαχοί των Ἀργεῖοι πιθανὸν νὰ ἀφιέρωσαν καὶ αὐτοὶ ὡς ἀπαρχὴν καὶ ἀκροθίνιον τῆς νίκης των, τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν κράνος. Ὅθεν τὸ ἐπίγραμμα εἰς ταύτην ἀναφερόμενον τὴν περίστασιν ἢ καὶ εἰς ἄλλην, καθ' ἣν μόνον οἱ Ἀργεῖοι ἐνίκησαν, ἀδελφὸν εἰς ἡμᾶς, πρέπει, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ ἀνγνωσθῇ μετὰ τὸ ἄσθρον εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τῶν, ὅχι εἰς ἐνικόν, ὡς ἄλλοι ἀνέγνωσαν, τόν.

τ' Ἀργεῖοι ἀνεθεν τῷ Διφί τῶν Κορινθίων.

ἦτοι οἱ Ἀργεῖοι ἀνέθεσαν (τὸ κράνος) εἰς τὸν Δία ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς Κορίνθου ληρθέντων λαφύρων.

Οὐδὲν ἔχω νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα περισσό-
τερον ἀφ' ὅτι ὁ βῆθεις σοφὸς Κριτικὸς ἐσημείω-
σεν εἴτε περὶ τοῦ ἱστορικοῦ εἴτε περὶ τοῦ λε-
κτικοῦ τῆς ἐπιγραφῆς δεόντως, εἰμὴ μόνον ὅτι ἀμ-
φιβάλλω ὅπως δὴποτε περὶ τοῦ μέτρου αὐτῆς, τὸ
ὅποιον αὐτὸς στοχάζεται ὡς ἀκομψόν τι ἰαμ-
βικόν τριμέτρον. Βέβαια ἡ ἐπιγραφή ὑπάρχει ἐμ-
μετρος, καθὼς τὴν ἀνάγκη ἄλλως, εἰς πεζὸν λόγον,
τοιαύτης κράσεως, ὡς τ' Ἀργεῖοι, καὶ τοιαύτης ἐπι-
κῆς συγκαπῆς, ὡς εἰς τὸ ῥῆμα ἄνεθεν; Ἀλλὰ μὲ
φαίνεται ὀλίγον παραξένον πῶς εἰς τόσον ἀρχαῖον
ἔμβον, δεδωθῆναι καὶ ὄχι σύγγρονον τοῦ πέμπτου
διὰ βίου Ἀρχόντος Ἀθήνησι Φόρβαντος, ἐπὶ τοῦ
ὅποιου κατὰ τὴν δόξαν τοῦ Παισανίου ἔλαβε χώραν
ἡ πρὸς Κορινθίους μάχη τῶν Μεγαρέων ἐχόντων συμ-
μάχους τοὺς Ἀργεῖους, ἀλλ' ἐξάπαντος ἀνήκοντα
οὐδὲν ἦττον εἰς ἀρχαίαν ἐποχὴν, καὶ ἐκείνην ἴσως,
ὅτε ὁ Θεσσαρὸς οἰκοδομήθη ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, εἰς-
σχώρησαν εἰς τοιοῦτον στίχον, καὶ τοῦτον μάλιστα
ἓνα καὶ μεμονωμένον, δύο σημαντικὰ μετρικὰ
ἀταξίαι, ὅσον καὶ ἂν δικαιολογῶνται αὐταὶ ὑπ' ἐ-
κείνου (add. p. 885), ἢ μὲν εἰς τὴν δευτέραν, ἢ δὲ
εἰς τὴν τετάρτην χώραν. Παρατηρῶν τις τὴν τάξιν
τῶν προσωδιῶν, εὑρίσκει τὸν στίχον μᾶλλον ἐκ τῶν
χοριαμβικῶν, τοῦ εἶδους ἐκείνου, εἰς τὸ ὅποιον τῶν
φθῶν τινες ἐκθέτονται τοῦ Ὅρατῖου, ἢ Ἄ, Βιβλ. Α',
ἢ λ', Βιβλ. Γ', καὶ ἡ ἢ, Βιβλ. Δ', μόνον ὅτι ἡ ἀπό-
θεσις, ἀντὶ ἀπλῶς εἰς ἰαμβόν, γίνεται ἐνταῦθα εἰς
διῆμιον, ἢ Πάλιν β', οὕτω τ' Ἀργεῖ—οὐ ἄνεθεν—
υ—τῷ Διὶ τῶν—υ—Κορινθίους υ—υ—.

5. Ἐπιγραφή ἐτέρα ἐπὶ χαλκοῦ κράνου.

Κράνος μικρὸν ἕτερον, πλησίον εὑρεθὲν τῆς Ὀ-
λυμπίας, τὸ ὅποιον ἀπέκτησεν ὁ Συνταγματάρχης
Λήκιος (ιδ. Walp. Trav. in var. Countr. of the
East. Lond. 1820, p. 597), φέρει χαραγμένην ἐκ
δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐπιγραφὴν μονόστιχον τὴν
ἐξῆς:

ΟΨΩΣΕΩΣΦΑΜΣΙΟΙΩ

Ὁ Οὐαλπός τις ἀνεγίνωσκει αὐτὴν Ἰψὸς μ' ἐπολεῖ
ἀμφίβολα νομίζων τὰ τελευταῖα τρία γράμματα.
Ἀλλὰ τοιαῦτα ἠδύναντο νὰ νομισθῶσι τοῦλάχιστον
μόνα τὰ ὕστερα δύο, ὡς ἂν ὅπου τὰ πρὸ αὐτῶν δὲν
παριστάνει ἄλλο τι παρὰ τὸ ἀρχαῖόν Ε κλεισμέ-
νον εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ὡς οὕτω κλεισμένον συγγά-
μιε εὑρίσκεται εἰς ἐπιγραφὰς τῆς Κορίνθου, τῆς Ἀ-
κκωνανίας, καὶ τῆς Κερκύρας (ιδ. Διάλεξ. περὶ τῆς
Μενακρ. Ἐπιγρ. σελ. 10). Ἀμφίβολα ὡσαύτως ἐ-
κρίνον αὐτὰ καὶ ὁ Βαϊκίος (C. I, N. 31) εἰκάζων
ὅμως μὴ ἦσαν ἐθνικοῦ ἢ τοπικοῦ τινος ὀνόματος λεί-
ψα ἀναφερομένου εἰς τὸ προηγούμενον ΚΟΙΟΣ, τὸ
ὑπολαμβανόμενον ὡς κύριον τοῦ ποιήσαντος τὸ κρά-
νος. Δὲν ἐν ἔξῳ τοῦ πιθανοῦ νὰ ἐκυριωνεῖτο μὲ
τοῦτο ὁ τεχνίτης, ἀφοῦ καὶ τῶν Γιγάντων ἓνα εὑ-
ρίσκομεν κλωθένον οὕτω παρ' Ἠσιόδῳ (Θεογ. 34).
Ἀλλὰ τὰ δύο τελευταῖα γράμματα τῆς Ἐπιγρα-
φῆς, σχηματίζόμενα τὸ μὲν, ὡς κερκία τις κἀθητος

ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ μικρὸν κύκλωμα, τὸ δὲ, ὡς ν
τῆς κοινῆς γραφῆς, δυνατόν, ἂν καὶ ἀπ' ἀλλήλων
χωρισμένα, νὰ μὴ συνιστάνωσι πλὴν μόνον γράμμα
ἓν, τὸ ἀρχαῖόν Μ ἢ τοῦ Ν, τελικὸν ἐνταῦθα σύμ-
φρονον, ὡς φαίνεται τοῦ ῥήματος ἈΠΟΕΣΕΝ. Εὑ-
ρίσκω τώρα ὅτι τοῦτ' αὐτὸ συνείδε καὶ ὁ Ῥόσσιος
(Inscr. Ant. p. 20), τὸ Ν δηλαδὴ διὰ τῶν δύο
τούτων γραμμάτων σχηματίζομενον.

Ἀλλὰ τὸ μετὰ τὸ Μ ἀκολουθοῦν Α ἔχομεν ἄρα
γε νὰ τὸ ἐκλάβωμεν ὡς μέρος τοῦ ἀορίστου ἐκφε-
ρομένου ἐνταῦθα ἀπόθεον ἀντὶ ἐποίησεν, ὡς υπάι-
νιξα ἀνωτέρω, ἢ πρέπει καλλίτερον νὰ τὸ ἐνώσωμεν
μὲ τὸ προηγούμενον Μ, ὡς ἔπραξεν ὁ Βαϊκίος; σχη-
ματίας ἐκ τῶν δύο ἀντωνυμιῶν ΜΑ, μκ (με) ἀνα-
λόγως τοῦ δωρικοῦ κα (κα) συνδέσμου; Δὲν ἐναν-
τιόνομι εἰς τοῦτο, καθὼς ἡ ὁμοίότης ὑπάρχει ἐν-
τελής μεταξὺ τῶν δύο φωνῶν μόνον μὲ δυσκολεῖ
ὀλίγον εἰς τὴν παραδοχὴν ταύτης τῆς ἀναγνώσεως,
ὅτι τόσον οὐσιώδης μέρος τοῦ λόγου καὶ τόσον κοι-
νὸν εἰς τὴν γλῶσσαν, ὡς ἡ ἀντωνυμία τοῦ πρώτου
προσώπου, ἀλλοῦ πούποτε δὲν εὑρέθη μὲ τοιοῦτον
δωρισμὸν, οὔτε εἰς περιωθέντα ποιητῶν τεμάχια,
οὔτε εἰς ἀπομνημονεύσεις Γραμματικῶν, οὔτε τέλος
εἰς ἄλλο κανὲν γραπτὸν ἀρχαῖον μνημεῖον ἕως τῆς
ἄρας. Διὰ τοῦτο ὑποπέτω πολὺ μὴ τὸ Α ὑπάρχει
μᾶλλον ὀλοκληρωτικὸν μέρος τοῦ ῥήματος, ἢ συλ-
λαβικὴ δηλαδὴ αὐξησις, ἐκφερομένη ἐνταῦθα διὰ τοῦ
Α κατὰ διαλεκτισμόν, ἢ καὶ ἡ χρονική, σχηματισθεῖσα
ἐκ προτέρως συλλαβικῆς, ὡς ἐπὶ τινῶν ἄλλων, τῶν
γνωστῶν ἡβουλόμων, ἠδυνάμων, ἡμελλον τῆς ἀρ-
χάας, καὶ τῆς σημερινῆς τοῦ ἦπια, ἤπρεα, ἤλεγα,
ἤβλεπα καὶ τῶν τοιοῦτων, καὶ τελευταῖον ὑπελ-
θοῦσα ἐνταῦθα τὴν δωρικὴν προσέτι τροπὴν εἰς α.
Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἐπειδὴ νομίζω τὴν ἐπι-
γραφὴν ἔμμετρον, ἠθελε προκύψῃ καὶ στίχος ἐκ τῆς
σειρᾶς τῶν λέξεων, διὰ μὲν τῆς α συλλαβικῆς αὐ-
ξησεως, δακτυλικὸς δίμετρος μετὰ βιάσεως, διὰ δὲ
τῆς αὐτῆς εἰς χρονικὴν α μεταβληθείσης, δίμετρος
τροχαϊκὸς βραχυκτάλικτος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχου-
σιν ἀρμοδίως ἴσως ἐν ὅσῳ ἡ Ἐπιγραφή νομίζεται
εἰς μόνον τὰς τρεῖς περιοριζομένης λέξεις. Ἐάν δὲ
τυχὸν ὑποθεθῆ ὅτι εἰς ἄλλο τι μόριον τοῦ κράνου,
ἢ καὶ τοῦ μνημείου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου, ἂν ἀπετελεῖ
μέρος, ἀπεσπάσθη, εὑρίσκετο καὶ ἕτερον τις ἀκόμη
λέξις, τότε πολὺ εὐκόλῃ ἠθελεν εἶσθαι αὕτη τὸ κύ-
ριον ὄνομα τοῦ τεχνίτου, εἰς τρόπον ὅστε νὰ μὴ
μὲν πλεονὰ νὰ σημαίη τὸ Κοῖος, παρὰ τὴν πατρίδα
αὐτοῦ, προσηγορικῶν Κῶος, ὡς ἀνέγνωσε, καθὼς ἀνέ-
γνωρε ἀνωτέρω, ὁ Οὐαλπός τις. Ἀλλὰ καὶ τὸ μέτρον
τοῦ στίχου τότε, ἐν ὑπόθεσιν τοῦ νὰ ἦτον τὸ ὄνομα
ἐκεῖνο συνιστάμενον ἀπὸ δακτύλου καὶ μικρᾶς συλ-
λαβῆς, οἷον φερρεπαῖν Ἀματέλης, Ἡρμογένης, Πραξι-
τέλης, Ἀμφίμαχος, καὶ εἴτι τοιοῦτον, εἰς τὴν περί-
στασιν ταύτην ἠθελεν ἐνταῖναι εἰς δακτυλικὸν
τετράμετρον καταληκτικόν, Δαμοτέλης Κῶος μ' ἀ-
πόθεον.

Ὡς τόσον, ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ περὶ τοῦτου, φεί-
νεται πάλιν καὶ ἐνταῦθα εἰς τὸ εἴτε κύριον εἴτε προ-

σηγορικῶν Κοῖος ὁ χαρακτήρ Φ, ὡς εἰς τὸ Κορινθό-
θεν τῆς προηγουμένης ἐπιγραφῆς, ὅστις, σημειω-
τέον, καθ' ὅσον δύναται νὰ συμπεραθῆ ἐκ λέξεων
τῶν ἔχουσῶν αὐτὸν εἰς ἀρχαῖα μνημεία, νομισμάτα
τε καὶ ἐπιγραφὰς, δὲν προηγήτο συνήθως εἰ μὴ μό-
νου τοῦ φωνήεντος Ο ἢ ἀπλοῦ, ἢ τὸ ρ πρὸ αὐτοῦ
ἔχοντος. Οὕτω τὸ Φ ἔχον αἱ λέξεις Κόρινθος, Κο-
ρινθίων, Συρακοσίων, Κρότωνος, ἢ Κροτωνιατῶν εἰς
ἀρχαῖα νομισμάτα τῶν πόλεων Συρακουσῶν καὶ Κο-
ρίνθου, οὕτω Ῥάκων ἐν Πελοποννησιακῇ Ἐπιγραφῇ
(C. I. N. 7), Λυκοδόρυκας ἐπὶ λίθου (Ros, Inscr.
Vet. tab. VIII. 2), καὶ ἄλλα εἰς αἰολοδωρικά τινὰ
μνημεία τόσον ὁμοιόμορον ἐπιμαρτεῖ τὸ σύστημα
τοῦτο τῆς γραφῆς. Ἐπὶ δύο μόνον ἰταλικῶν ἀγ-
γείων παρετήρησα τοῦτου ἐξαίρεσις. Εἰς ἐν τούτων
(Mon. Ist. Archeol. Rom. 1836, tab. XXXVIII.
Α) κεῖται ΗΕΘΤΟΡ, Ἐταῖρος, εἰς δὲ τὸ ἕτερον (C.
I. N. 32) ΘΕΘΘΕΝ, ἐνθα τὸ κόππα προηγείται καὶ
συμφώνου, καὶ ἄλλου παρὰ τὸ Ο φωνήεντος. Ἀλλὰ
περὶ τῆς παραδέσεως ταύτης τοῦ κοινοῦ ἔθους πρέ-
πει νὰ εἰκάζωμεν μὴ ἴσως οἱ Ἰταλοὶ ἔλληνες γρά-
φεις τῶν ἀγγείων τούτων ἀρχαῖογράφῳν ἐπιτηδούον-
τες ἐμταχειρίσθησαν τὸν χαρακτήρα ὡς ἀπλῶς ταυ-
τικὸν τοῦ Κ. Ἰδίως ὅμως ἡ θεσις αὐτοῦ ὑπάρχει
συνήθης μόνον πρὸ τοῦ φωνήεντος Ο ἢ μόνου ἢ μετ'
ἐπιπλακῆς τοῦ Ρ. Ἡθελε δὲ τις συμπεραθῆ καὶ ἐκ
τῆς περιορισμένης ταύτης θέσεως μὴ τυχὸν οἱ ἀρ-
χαῖοι τὸν χαρακτήρα τοῦτον ἠναγκάσθησαν νὰ μετα-
χειρισθῶσι πρὸς ἐκφράσιν ἰδιαίτερον τινος ἤχου, τὸν
ὅποιον ἠδύναντο νὰ ἔχη τὸ Κ πρὸ τοῦ Ο ἢ ΡΟ ἐπὶ
ἰδιαίτερων λέξεων. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα, ἣτις ἐφύ-
λαξε τὸ κόππα εἰς τὸ ἀλφάβητον αὐτῆς ἐμταχει-
ρίζετο καὶ αὕτη τοῦτο, διὰ παρομοίαν ἴσως αἰτίαν,
ἐμπροσθεν μόνον τοῦ σχεδὸν ταυτοῦχου τοῦ Ο φω-
νήεντος u, ἀνόθου καὶ οἱ Ἕλληες τῆς Ῥωμαϊκῆς
ἐποχῆς εἰς τὴν ἀναλογίαν στέκοντες, ἀλλὰ μετα-
χειριζόμενοι ὅμως τὸ Κ ἀντὶ τοῦ Φ τοῦ μὴ ὑπάρ-
χοντος πλέον εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἀλφάβητον, ἀπέδι-
δαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ ΚΟ τὸ Qu τῶν λα-
τινικῶν λέξεων Κόιντος γράφοντες καὶ Κωδράντης
τὰ λατινικὰ Quintus, quadrans, ἐκτὸς ἓν ποτὲ
θέλοντες νὰ μένωσι πολλὰ πλησίον εἰς τὴν λατινι-
κὴν ἐκφώνησιν τοῦ φωνήεντος παρίσταναν αὐτὸ καὶ
διὰ τοῦ ΟΙ ἢ Ι, ὡς Κουάδοι, Κυίντιλιος ἢ Κυντί-
λιος (Quadi, Quintilius).

6. Ἐπιγραφή ἐτέρα ἐπὶ χαλκοῦ κράνου.

Κράνος χαλκοῦν ἕτερον, ἐπιγραφὴν ὡσαύτως φέ-
ρον, παρόμοιον ὡς τὸ ἀνωτέρω, (Ἀρ. 4) εὑρέθη
εἰς τα ἐρείπια τῆς Ὀλυμπίας τὸ 1817, τὸ ὅποιον
ἀπέκτησεν ὁ τότε ἐν Ζακύνθῳ Ἐσπερός (Resident),
Ἄγγλος Συνταγματάρχης, Φριδερίκος Ῥώσος. Ἐξε-
δόθη δὲ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφή, καθ' ὅσον ἐξεύρω, τὸ
πρῶτον ὑπὸ τοῦ Πουκαλίου (Voy. dans la Gr. T.
IV. p. 300 N. 1), ὅστις καὶ λέγει ὅτι εἰς αὐτὸν
ἐπωλήθη τὸ φέρον αὐτὴν κράνος ἀπὸ χωρικῶν ἐκεῖ
εἰς τὴν Ὀλυμπίαν τὸ 1816. Ἀλλ' ἐνὶ ὅμως τὸ αὐ-
τὸ καὶ τὸ Ῥωσιανόν, ἢ ἕτερον διάφορον, ἀγνοῶ

ὄλος. Πλὴν, ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ ἐπι-
γραφή ὑπάρχει μία ἢ αὐτὴ ἐπ' ἀμφοτέρων, ἢ ἀκό-
λουθος:

ΞΙΑΡΟΝ Ο ΔΕΙΝΟΜΕΝΕΟΣ
ΚΑΙ ΤΟΙ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΙ
ΤΟΙ ΔΙ ΤΥΡΑΝΗΟΚΥΜΑΣ

Διατριβὴν τινὰ περὶ αὐτῆς εἶδα ποτὲ, εἰς τὴν
Ῥώμην εὑρισκόμενος, παρὰ τοῦ Δανού Δ. Βρονστέ-
δου (Brönsted) ἐκδοθεῖσαν, ἐπιγραφομένην, Sopra
un' iscrizione Greca scolpita in un antico elmo
di bronzo rinvenuto nelle ruine di Olimpia
del Peloponneso, con alcune notizie sopra Fi-
sola d'Itaca, lettera del Cavaliere D. Brönsted
dell' Università di Copenaghen, agente della
Reale Corte di Danimarca presso la santa Sede
etc. Napoli, 1820. Ἀλλὰ δὲν φυλάττω τώρα εἰς
τὴν μνήμην μου ὁποῖος ἐκεῖνος διασαφῆσαι ἔκα-
μεν εἰς αὐτὴν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν σκοτεινὴν λέ-
ξιν ΤΥΡΑΝ περὶ τὸ τέλος, διὰ τὸ νὰ μὴ ἔπαιεν
ἐκτότε πλέον τὸ βιβλίον εἰς χειρὰς μου. Γνωρίζω
ὅμως ὅτι ἄλλοι ὑπέλαβαν τὴν λέξιν ἐκείνην ὡς
συγκοπὴν τοῦ ΤΥΡΑΝΑ ἢ ΤΥΡΡΑΝΙΚΑ ὄπλα
δηλαδὴ τῶν Τυρρήνων (ιδ. Edimb. Rev. N. C. p.
382—C. I. N. 16).

Τὸ ἀνάθημα ἔγινεν ἀναμφίβωλως εἰς περιστασίον
νίκης τοῦ Ἰέρωνος, καὶ τὴν νίκην ταύτην φανερώνει
καθάρως ὁ Πίνδαρος διὰ τῶν ἐξῆς. (Πύθ. Α' ἀντι-
στροφή δ')

Λίσσομαι νεύσον, Κρονίων, ἄμερον
ὄφρα κατ' οἶκον ὁ φοῖ-
νιξ ὁ Τυρσάνων τ' ἀλαλητός ἔχη,
ναυσίστονον ὕβριν ἰδῶν
τὰν πρὸ Κύμας.

Ἀπὸ τούδ' ἔστι σαφὲς ὅτι ἡ νίκη
ἔλαβε τόπον κατὰ θάλασσαν καὶ ἐναντίον δύο ὁμοῦ
λαῶν τῶν Καρχηδονίων καὶ τῶν Τυρρήνων. Τὰ πα-
λαιὰ εἰς τὸν Πίνδαρον σχόλια ἔχουσιν ἐδῶ, «Τυρ-
σηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, οἱ εἰσι Φοινίκων ἀπόγονοι,
διεμάχοντο πρὸς Κυμαίους. Μελλόντων οὖν ἄρδην
ἀπόλλυσθαι τῶν Κυμαίων, Ἰέρων συμμάχησας, τοὺς
μὲν Κυμαίους διέσωσε, τῶν δὲ Τυρσηνῶν τοὺς πλεί-
στους ἀπέλωσεν. ἢ Ὁ Ἐῦνιος (σημ. εἰς τοῦτο τὸ
χωρίον) νομίζει ὅτι τὸ α ναυσίστονον ὕβριν ἰδῶν τὰν
πρὸ Κύμας » ἀναφέρεται μόνον εἰς τοὺς Τυρρηνοὺς,
ἐπιπεσόντας κατὰ τῶν Κυμαίων, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰε-
ρωνος, ὅστις ἐστειλεν εἰς τοὺς Κυμαίους βοήθειαν,
νικηθέντας εἰς ναυμαχίαν Ὀλ. 76, 3, ἐπιμαρτυρῶν
τοῦτο ἀπὸ τὸν Διόδωρον (XI, 51). Ὡς τόσον, κἄν
ὁμοῦ ἐνοσοῦνται οἱ Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ εἰς
μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πράξιν νικηθέντες, ὡς φέρει ἡ
σύνταξις καὶ ἐξήγησεν ὁ σχολιαστής, κἄν χωριστὰ
καθ' ἕτερον καὶ ἕτερον περίστασιν, ὡς πείθεται ὁ
Ἐῦνιος ἐκ τοῦ Διοδώρου, εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ὅμως,
ἐὰν σκοπὸς ἦτο νὰ ὀνομασθῶσιν οἱ νικηθέντες Τυρ-
ρήνοι, ἢ φράσις ἔπρεπε νὰ ἐνι, ἀπὸ Τυρρήνων, ὄχι
ἀπὸ Κύμας. Οἱ νικηθέντες πολέμοι, ἢ οἱ ὑποταθέν-

τως. Συγγραφείς δέ τινες απέδωκαν εις αὐτὴν καὶ χρυσοῦ μεταλλεία, ἀλλ' ἡμεῖς τοιαῦτα τοῦλάχιστον δὲν ἐγνωρίσαμεν.

Τῆς πόλεως ταύτης ἢ παλαιὰ ὀνομασίαι διατελεῖ τῶς ἀγνωστος· ἴσως δὲ καὶ ἐπὶ πολλὸν ἔτι χρόνον δὲν θέλωμεν δυνῆθαι ἀπορασιαστικῶς νὰ διορίσωμεν διότι οἱ μὲν Φαζημιῶνα ταύτην ὑπολαμβάνοντες, ὡς ἔχρη ἐβρόντες δὴθεν τῆς λ. Φαζημιῶν ἐν τῆ λ. Μαρσιβάν (α) σφάλλονται, ὡς ἀλλοχθὺ δεδῆλωται (β). Οἱ δ' Εὐχάϊτα ταύτην ὑποτοπήσαντες (γ), δὲν στηρίζονται βεβαιῶς εἰς ἀποχρώσεως ἀποδείξεις· καθότι ἐκεῖτ' ἐκ τῆς Μαρσιβάν ὑπάρχει κώμη ὑπὸ Τουρκῶν οἰκουμένη, *Αρχαὶ ἐπιχωρίως ὀνομαζομένη*. Ἡ λέξις αὕτη βεβαιῶς προδίδει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς παραφθορεῖσα προφανῶς ἐκ τῆς λ. Εὐχάϊτα, ὡς παρατηρεῖται τοῦτο εἰς τὰς πλείονας τῶν πόλεων, αἵτινες ὑπέκυψαν εἰς τὸν Τουρκικὸν ζυγόν. Ἐνταῦθα μάλιστα (ὡς λέγουσιν οἱ ἐκεῖθεν διελθόντες) σώζονται καὶ ἐρείπια ἀρχαῖα. Καὶ ταύτης δὲ ἡ θέσις ἀνήκει καθαρῶς εἰς τὸν Ἑλενοπόντον.

Τὰ μὲν οὖν Εὐχάϊτα, ὡς εἴρηται, πόλις ἐν Ἑλενοπόντῳ, οὐ πολὺ τῆς Ἀμασειᾶς ἀρίστατο. Ταύτης οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων μέμνηται συγγραφῶν, οὐδ' ὁ Ἱεροκλῆς. Ἀπαντεῖ δὲ τὸ πρῶτον παρὰ τοῖς μετὰ Θεοφάνη (δ), καὶ ἐν ταῖς νεκραῖς Ἰουστινιανοῦ τοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος (ε). Ἐν ταῖς παλαιαῖς περὶ θρόνων δικτυώσεσι (notitia), αἵτινες ἀποδίδονται Δέοντι τῷ σοφῷ, κατατάσσεται μετὰ τῶν ἀρχιεπισκοπῶν «*τὴν Εὐχάϊτα* (ς).» Ἀλλά, καὶ μητρόπολις ἐγένετο ὕστερον, μηδένα ὅμως ἔχουσα ἐπίσκοπον. «*Τῶν Εὐχάϊτων θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστιν* (ζ).» Καὶ Θεοδώρο·λις δ' ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις φαίνεται ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ νοσῶ τοῦ ἁγ. Θεοδώρου τοῦ Τίρωνος, δὲν ἐκτισεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ Ἑκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην τοῦ μάρτυρος, νικητῆς τῶν βασιλέων τῶν Ρώστων καὶ ἐν τῷ ναφ' αὐτοῦ ἐτήρητο τὸ λείψανον τοῦτο ἐπὶ πολλὸν χρόνον, αὐτῷ μάρτυρα δ' ὁ βασιλεύς, «*λέγει ὁ Ζωναρῆς, α τῆς βοθητικῆς ἀνταμειβόμενος, ναὸν αὐτῷ κατὰ τὴν Εὐραλίαν ἢ Εὐχάϊταν περικαλλῆ ἐδομήσατο, τὸν πρῶτον καταβαλὼν, ἐν ᾧ τὸ πολυάθλον ἐκεῖνον σάμα κατέθετο, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν ἀντὶ τῆς προτέρας κλήσεως Θεοδώρο·λις ἐπωνόμασεν* (η).» Ταύτης ὁ Lequien καταριθμεῖ ἐπισκόπους 15, ἐν οἷς διαπρέπει Ἰωάννης ὁ Μυροπούς περὶ τὰ 1054 ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μονομάχου καὶ Ζωῆς τῆς βασιλέως ἀκυρῶν ἀνὴρ σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος, συγγραφέας πλείστα, λόγους, ἐπιστολάς, στίχους ἱαμβικοὺς καὶ ἄλλα. Τοῦτου εἰσὶ καὶ οἱ ὕμνοι, οὓς ψάλλει ἡ Ἑκκλησία ἐν τῇ μνήμῃ τῶν

τριῶν Ἱεραρχῶν (θ). Τὸ ἐθνικὸν, *Εὐχάϊτην*, ὅπερ κακῶς ἐν τῇ παραληγοῦσῃ διὰ τοῦ ἐ εὐρηται γεγραμμένον ἐν τῷ Συνοδ. (apud Lambec. Bibl. Caes. vol. 8. p. 861).

Ἡ δὲ νῦν Μαρσιβάν ἴσως εἶναι τὰ παλαιὰ Ἰβωρα, πόλις καὶ αὐτὴ τοῦ Ἑλενοπόντου, ἀναφερομένη παρὰ Ἱεροκλῆ, ἐν ταῖς νεκραῖς τοῦ Ἰουστινιανοῦ (ι) καὶ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ (ια). Ἐν ταύτης κατήγετο, ὡς Σωζόμενος ἱστορεῖ «*Εὐδάγγριος ὁ σοφός, τοῖσά τε καὶ φράσαι δεινός*... ἐγέρετο δὲ τῷ μὲν γένει Ἰβώρων, πόλεως πρὸς τῷ Καλουμένῳ Εὐζεῖνῳ Πόντῳ (ιβ).» ὁθεν ὀνομάζοντο οἱ Lequien συμπεραίνει ὅτι τὰ Ἰβωρα ἐπὶ θαλάσῃ ἔκειντο (ιγ), καίτοι μὴ ἐξαγομένου τοῦτου ἀπαραιτήτως ἐκ τοῦ πρὸς τῷ Εὐζεῖνῳ Πόντῳ, διότι καὶ ἡμέρας ἔδόν, καὶ πλέον ἔτι ἂν ἀπέχον τὰ Ἰβωρα ἀπὸ τῆς θαλάσσης, πάλιν ἠδύνατο νὰ ῥῆθῃ, μάλιστα ὑπὸ τῶν μὴ ἀκριβολογούντων Βυζαντινῶν, ὅτι πρὸς τῷ Εὐζεῖνῳ Πόντῳ ἔκειντο, ἂρ' οὐ μάλιστα καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς συγκαταριθμεῖ μετὰ τῶν μεσογείων. «*Ὀκτώ μὲν πόλεις, φησὶ, συμπληροῦσι τὸν Ἑλενοπόντον, τοῦτέστιν Ἀμάσειά τε καὶ Ἰβωρα καὶ Εὐχάϊτα καὶ πρὸς γὰρ Ζηλα καὶ Ἀντρακα καὶ αἱ γὰρ πρὸς τοῖς κλίμασι*» (ισ. *κλίμαξι*, βλ. σημ. ἐν τῇ ἐκδ. Frid. Hombergk, Gottingae.) «*καί μινεσι Σινώπη τε καὶ Ἀμισός, πόλεις ἀρχαῖαι (ιδ).*» Τοῦ δ' Εὐαγγρίου καὶ ὁ Ἱερώνυμος ἐν τῇ πρὸς Κτησιφῶντα ἐπιστολῇ μνάται ποιούμενος «*Euagrium Hyperboritam καλεῖ (ιε) ἀντὶ Ἰβωρίτην (Iboritam)*, ὡς ὁ Οὐαλέσκος ἥδη παρετήρησε (ισ).

Κατὰ Δέοντα τὸν σοφὸν ἐπωνομάζετο αὕτη καὶ Πιμώλισσα (ή) ἢ τῷ Ἀμασειᾶς Ἑλενοπόντου... γ' ὁ Ἰβώρων ἦτοι Πιμωλίσεως (ιζ).» Ἐπειδὴ δὲ τὰ παρὰ παρὰ τῷ Στράβωνι Πιμωλίσα ἦν φρούριον κατὰ τοῦσ' αὐτοῦ ἥδη χρόνους κατασπαζόμενον, ἐν τῇ Πιμωλισηνῇ, χώρα κειμένη ἀμέσως μετὰ τῶν Ἀμασειῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά αὐτῆς μέρη μέχρι τοῦ Ἀλβου (ιη), δύνανται τίς νὰ εἰκάσῃ ἴσως καὶ ἐκ τούτου ὅτι, ἂν οὐχὶ τὸ Ὄσμικον, πόλισμα οὐ πολὺ ἀπόθεν τῆς Μαρσιβάν, ὡς ὁ Δαμβίλλης ὑπέλαβεν (ιδ), ἢ Μαρσιβάν ὅμως τοῦλάχιστον πιθανότερον εἶναι Πιμώλισα ἢ Πιμωλίσσα (ή) καὶ Ἰβωρα τῶν μεταγενεστέρων. Τῶν δὲ Ἰβώρων ζ' καταριθμεῖ ὁ Lequien ἐπισκόπους (κ).

Ἐξω τῆς Μαρσιβάν ἐπὶ κρήνης εἶδον δύο ἐπι-

(θ) Lequ. Or. Christian. t. 1. p. 545.
(ι) Ἰουστινιαν. ἐκδ. ἀνωτ. (ια) Πορφυρογεν. περὶ θια. μέρ. Α' θιά. β'. (ιβ) Σωζομ. Ἑταπιστολ. ἱστ. βιβλ. σ', 30. (ιγ) Lequ. ἐκδ. ἀνωτ. σ. 533. (ιδ) Ἰουστινιαν. αὐτ. (ιε) Hieron. ad Ctesiph. p. 187. Romm. (ισ) Vales. in annotat. ad Sozom. p. 145. Ὁ Παλλάδιος περὶ τοῦ Εὐαγγρίου φησὶ (κεφ. 86) ὅτι οὗ τῷ μὲν γένει Ποντικῶς ἦν, πὸ τῆς πόλεως Ἰβώρων καὶ (ιζ) Jur. Graeco-Rom. αὐτ.
(ιη) Στράβ. βιβλ. ΙΒ' σ. 406. Ὁ δὲ τῶν Ἰβωρικῶν ἐπιπέτης ἐκ τοῦ αὐτοῦ Γεωγράφου ἔχει τὰδ'· α Πιμωλίσα, οὐδὲτινος, φρούριον τῆς ἐπὶ τῆς Ἀλβου Ποντικῆς, ἂρ' οὐ ἡ χώρα Πιμωλισηνῆ. Ὁ κερκοῦν τὴν χώραν Πιμωλισηνῆ, ὡς Ἔμισα, Ἔμισον. (Στράβ. Βυζαντ. 523 ἐκδ. Meinek.)
(θ) Geogr. anc. t. 1. p. 283 (κ) Lequ. αὐτόθι.

(α) Περὶ Forbig, t. 2. p. 436. (β) Βλ. Πανδ. φυλλ. ΡΟΕ. σ. 158—61. (γ) Dictionn. Geogr. par une société de Geograph. v. Marsivan.
(δ) Παρὰ τῆς μετὰ Θεοφ. σ. 11. καὶ 354 καὶ 850.
(ε) Ἰουστινιαν. Νεαρ. κτ. σ. 183. (ς) Jur. Graeco-Rom. lib. II. p. 88. (ζ) Αὐτόθι. (η) Ζωναρ. Χρονικ. βιβλ. ΙΖ' σ. 244.

γραφίας, ἐξ ὧν τὴν πρώτῃν μόνον ἠδυνήθη, συντομωτάτην οὖσαν, ἀναγνούς νὰ διαμνημονεύσω ΠΡΟΚΛΟΣ ΠΡΟΚΛΙΑΝΟΥ ΕCΤΗCΕΝ· ἐπειδὴ φησὶς μακρόθεν ὁμάδος λεπτῶν Ἰσαύρων ἐδίασθημεν ὅσον τάχος νὰ διελθώμεν ἐκεῖθεν.

Τοσαῦτα δ' ἐν ἐλλείψει ἄλλων θετικωτέρων καὶ ταῦτα πρὸς νῦν μόνον τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν.

Α. ΚΟΥΖΗΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΛΩCΣAΡΙΟΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ (*).

—οοο—

Γιά. Μόριον ἀπλῶς ἐμφαντικὸν τοῦ ὁποίου γίνεταί μεγίστη κατάχρησις ἐν Ἠπειρῳ. Γιά λα δῶ, Γιά νὰ σοῦ πῶ, Γιά ἴδες, Γιά νὰ ζῆ, κτ.λ. κτ.λ. Τοῦτο γιά, ἐκεῖνο γιά, ἢ καὶ τοῦτο γε, ἐκεῖνο γε. Καὶ ἐν τοῖς στίχοις

«Γιά δὲ μοῦ λέε, χροσὶ μ' αἰτί,
Γ' ἔχεις καὶ χόλιας μ' ἐμὶ; κατλ.

Γιά, καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἰδοῦ. Γιά το γιά καὶ γιά το γε, ἀντὶ ἰδοῦ αὐτό. Εἰς τὴν περιπτώσιν ταύτην, τὸ δεύτερον γιά εἶναι τὸ ἐμφαντικόν.

Γαῖμα. Λίμα. Τὸ περισσεῖον γ εἶναι προφανῶς τῶν ἀρχαίων τὸ δὲγαμμα, τὸ ὅποιον κ' ἐκείνοι, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, ἐπέφεραν ἀπαράλλακτα ὡς οἱ σημερινοί. Καὶ ἐν μέσῳ λέξεων τίθεται τοῦτο ὅπου συμπίπτουν δύο φωνήεντα. Κατῶ, Θεός, ἀντὶ κατῶ Θεός, διὰ τὸ εὐφρωνν. Καὶ εἰς τὸ δημόδιε; δίτιχον·

«Ἀναστρέζω, καίγοιτ' ἄν· καὶ βουαὶ καὶ ζῶγα
χ' τὸν πῶν σέχρη γίνεται, καὶ πῶσ βηῖμα φλόγα».

Ἀποστέρω. Κυραζέομαι, ἀποκάνω. Ἀπὸ τὴν ἀπὸ καὶ σθέρος.

Κρηώ. Ὀμιλῶ.

Ἀποκαρωμάρα. Ἡ κητάστασις ἐκείνη ἢ μετὰ τὸν νυσταγμῶν καὶ ὕπνου. Καὶ ῥῆμα ἀποκαρόμασι καὶ μεταβ. ἀποκαρόνω.

Σοφροῦ μοῦρδου. Ἐπίρρ. Φύρδην μύρδην.

Λαχομαῖοῦ. Τὸ ἀλλοχθὺ Λαγάω. Ἀναπνέω βιαστικῶς καὶ μὲ κόπον, ὡς οἱ κύνες κατὰ τοὺς ὕπνου καύσωνας. Ποτὲ ὅμως διὰ τοῦ· ἐξ ἀσθενείας δυσκολευόμενος ν' ἀναπνεύσω, ἀλλὰ διὰ τοῦ· ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος, ὡς λ. γ. ἐκ πολλοῦ δρόμου ἢ κόπου ἢ φόβου πρὸς στιγμὴν παθόντας τοῦτο. — Ἀς σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ὅλα τὰ περιπτώσιμα ῥήματα (ἐξαιρέσει ὀλιγίστων τινῶν) προφέρονται ἐν Ἠπειρῳ ἀσυναίρετως. Οὕτω λ. γ.

ΣΗΗ. ΠΑΝΔ. Τὸ γλωσσάριον τῆς καθ' ἡμέρας Ἑλληνικῆς, ἐπεὶ ἀναμιστεύομαι ἐν τοῖς τέσσερα τελευταῖαις φυλλάδιαις, ἔδωκα ἀφορμὴν πρὸς τινεσ τῶν λογίων νὰ γράψωσιν ἄλλα καὶ νὰ τὰ διευθύνω πρὸς ἡμᾶς. Κοινοποιούμεν δὲ πρῶτον τὸ τῆς Ἠπειροῦ διότι καὶ πρῶτον ἐγράψα, καὶ τὸν ἀνωτέρω γράφοντα ἀναγγέλλει ἐγκρίματα εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν. Προτρέπομαι δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς λογίους νὰ πράξωσι τὸ αὐτό.

ὁ Ἠπειρώτης ποτὲ δὲν λέγει ἀγαπᾷ, τραγουδᾷ, ἀλλ' ἀγαπάω, τραγουδάω. Μεταξὺ τῶν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων σημειούμεν τὰ *ζῶ, μπορῶ*, τὰ ὅποια ποτὲ δὲν προφέρονται ἀσυναίρετως. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἐνῷ ὁ σχηματισμὸς τῶν πρώτων προσώπων, ὡς εἶδομεν, εἶναι ἀσυναίρετος, ὁ τῶν δευτέρων εἶναι συνηρημένος· ὅχι ἀγαπάεις, τραγουδάεις, ἀλλ' ἀγαπᾷς, τραγουδάς· ἐπανέρχεται δὲ τὸ ἀσυναίρετον εἰς τὰ τρίτα πρόσωπα ἀγαπάει, τραγουδάει.

Σκιάζομαι. Φοβοῦμαι. Λαμπάω. Φοβοῦμαι ὑπερβολικῶς, μέχρι θανάτου. Κυρίως δὲ αἰφνίδιον φόβον. Λαμπασμέος, ὡς μετοχῆ, καὶ ἐνίοτε ὡς ἐπιθετον διδόμενον ἐμπαικτικῶς εἰς τοὺς ὅσοι ἐσυνείθισαν νὰ λαμπάζουν μὲ τὸ παραμικρὸν καὶ χωρὶς λόγον.

Ζόρκος. Γυμνός.

Γιῶνω. Ἐκ τοῦ ἰός. Κυρίως λέγεται διὰ τὸν γαλκόν ὅτι ἐγίωσε, δηλ. ἀπέκτησε τὴν πραϊνήν ἐκείνην σκωρίαν, τὸν ἰόν. Μεταφορικῶς δὲ ἀνθρωπος γιωμένος, δηλ. κακῆς ψυχῆς, κακῶν σπλάγγων.

Νεροπορτή. Βροχῆ βαρδυοστάτι καὶ διαρκῆς.

Φαρμαράω. Κάμνω ἀλλόλοτον θόρυβον, γελῶ, φωνάζω, τρέχω, κτυπῶ, ἀπαράλλακτα ὡς τὰ παιδάριε δταν συνέχονται καὶ παίζου. Τὸ ῥῆμα ὅμως τοῦτο ἔχει καὶ ἰδιαιτέρην, ποικίλην σημασίαν, καὶ ἐνῷ ἐν αὐτῷ περιέχει καὶ τοὺς γέλωτας, καὶ τοὺς κτύπους, καὶ ὅ,τι ἄλλο, ὑποτίθεται ὅμως ταῦτα πάντα γεννήματα νεανικῶν πόθων καὶ ἀνησυχίας, ὅταν καὶ ἐμφερόζεται συνήθως εἰς νέας καὶ νέους υπερβάντας τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Σκουλάω. Σάπτω, σχηματίζω κολῶμα. Κυρίως εἰς ζῦλον. Ἐκ τοῦ κολός.

Λιγγορεῖω. Ἐπιθυμῶ τι μετὰ ζήσεως, ἀλλὰ καὶ δεικνύω ὅτι τὸ ἐπιθυμῶ, εἶτε κυττάζων αὐτὸ εἶτε ἄλλως πως. Πάντοτε δι' ἀντικειμενα παρόντα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον διὰ φανώσιμα.

Ἀναγκάζω (τῆ φωτιά ν' ἀνάψῃ). Ἐν χρήσει παρὰ ταύτῃ μόνῃ τῇ περιπτώσει. Ἀνάγκασε τῆ φωτιά, ἀνάγκασε νὰ βράσῃ τὸ νερό.

Ἀντιάζομαι. Τείνω κυρτῶς τὸ οὐ; καὶ μετὰ προσοχῆς διὰ ν' ἀκούσω τι τὸ ὅποιον λέγεται ἢ γίνεται. Ἀντιάστηκα, καὶ δὲν ἀκουσα τίποτε.

Ρόκα. Τὸ καὶ ἄλλως καλαμπόκι. Ὁ ἀραβόσιτος. Ρομὶ ροκίσο, ἀλευρι ροκίσο, δηλ. ἀραβόσιτινον. Καὶ σύνθετα ροκοκότσαο καὶ ροκορόνλιο. Εἰς ἄλλην σημασίαν, ρόκα εἶναι καὶ τὸ γυναικεῖον ἐργαλεῖον, ἢ ἡλακία. Καὶ σύνθετον ροκοκέυλο.

Ρεσεῖω. Ἐκθίσταμαι ἄργιος, ἀτίθιστος. Ἐρέσσηαι τὰ παιδιά, δηλ. δὲν ὑπακούουν, θέλουν ὅ,τι θέλουν. Τὸν ἔχει μεσεμμένον, δηλ. τὸν ἐσυνείθισα κακῶς, ὥστε δὲν ὑπακούει.

Ἄληγτᾶδου. Ἐπὶ σκύλων γχυγίζω, ὕλακτῶ.

Ἐραθυμάδου. Ἰκανοποιῶ τὴν ἐπιθυμίαν μου διὰ τῆς ἀπολαυῆς. Πάντοτε προκειμένου περὶ φανώσιμων, καὶ σπανιότατα περὶ ἄλλου ἀντικειμένου.

Ἀκόμα δὲν τὸ ξεραθύμωσα. Κουτρᾶου. Κτυπῶ διὰ τοῦ μετώπου ἐπὶ ἀντικει-

μένου τινός. Έκαμα ν' άμω κ' εκούτησα με τον τοιχο. Έκούτησαν, δηλ. εκτύπησαν δύο μέτωπον με μέτωπον. Φευγα με σε κουτήση το βόδιε.

Ρουσοσ. Ξυθός. Έπι ανθρώπων, και όχι επί πραγμάτων. Πιθανώς εκ του Τυχλ. Rosso.

Νογάου. Ένωσ. Άλλα κάπως και διαφέρει. Δέν νογεί, δηλ. όχι μόνον δέν έννοι, άλλ' ούδέ θα έννοση, με άλλους λόγους, είναι στενοκέφαλος, δέν χωρεί εις τον νον του. Διά το απλώς έννοσ ύπάρχει ρήμα τό

Άπεικάω. Δέν άπεικασα, δηλ. δέν έννόησα, ύπάρχει όμως και πιθανότης να έννοητω άηλούθως. Πολλάκις και αντί του άκούω.

Άνασηκόνομαι. Άλλαχού άντισηκόνομαι. Σηκόνομαι μόλις, χωρίς να μείνω και όρθιος. Άνασήκω, να πάρω τό μαρδύλι μου. Άντη ή διχωρσά μεταξύ του σηκόνομαι και άνασηκόνομαι.

Κατελόνω. Βρωμώ πολύ. Πέτα το, και κατελόνει. Μας εκατέλωσε. Βρωμάει και κατελόρει.

Ζέχρω. Βρωμώ εις τον ανώτατον βαθμόν. Ζέχρει σάν τό φορμίε.

Όζώπορτα. Σύνθετον, ως και τό αυλόπορτα. Η έξω θύρα μις οικίας, εκείνη δια της οποίας εισέρχεται τις εις αυτήν, πρσ διαστολήν των άλλων θυρών αΐτινες δίδουν συκοινωνίαν εις τά δωμάτια. Άλλο τό αυλόπορτα.

Κοκτοπίθιακος. Πολύ κοντός. Έπι ανθρώπων, πρσ εμπαιγιμόν ήμωσ.

Του σώρου. Έπίρρ. Έν ειδει σωρού δια πράγματα δαφιλως τεθειμένα τό έν επί του άλλου.

Κούρβα. Έπίθετον διδόμενον εις γυναίκας φούσεως πανούργου. Α, μορη κούρβα!

(Έπεται συνέχειά.)

Η ΤΑΣΣΩ.

Διήγημα

υπό

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΛΕΒΕΝΤΗ,

—οοο—

Α'.

Τό πεδίον της Δρυϊνουπόλεως ή μάλλον ή μεγάλη αυτή κοιλάς είναι ή ώραιοτέρα άπασών των της όρεινης Ηπείρου. Ταύτην διαβρέχει πολυκάμπτως ό Κιλιθός ποταμός ού τά διαγνή ύδατα προβαίνουσιν άκαταπύστως υπό την σιάν ως επί τό πολύ πυκνοφύλλων πρυδατιών δένδρων, και θε επί την όχθην φέρει παράσημον Ιστορικης εύγενείας τά έρείπια της Δρυϊνουπόλεως ήν άνήγειρεν άλλοτε ή Δρύσπη θυγάτηρ της Εύλακίας πριν ό Άπόλλων άπαγάγη και μεταμορφώση αυτήν εις δρυν.

Παρά την δεξιαν όχθην του ποταμού τούτου ώ-

δευον άνδρες τρεις έριπποι περί τό γλυκοχάρμακ άειρινής ήμέρας του έτους 1896.

Τήν αϋγήν άνήγγελλον τά έναρμόνια κελαδήματα των άκωνθιδων, των κοσιφων και των άρδόνων. Των ποιμνίων τά άκωνόιστα μεν άλλ' εύάρεστα βελάσματα εξησθένουν μάλλον και μάλλον τον πρό μικρού τοσούτον επκισθητόν μονότονον μορμιρισμόν των καταρρέόντων ύδάτων καθόσον διά τό φως εισέδιδεν έν τη κοιλάδι, εφώτιζεν έντονώτερον τά άμφιθεατρικώς περιβάλλοντα αϋτην χλοερά όρη, επ' έν βαθμηδόν άνεφάνοντα ένταύθα μεν ως λευκάι κηλίδες τά επ' αϋτων χωρία, εκει δέ ως μελαινικα τά ζορωδή δάση των.

Οι πρό ολίγου ως φαντάσματα φαινόμενοι επί της επιφανείας του όλισθηρόντος ύδατος όδοιπόροι της όχθης, διεκρίνοντο ήδη εύκρινώς, ώστε έδύνατό τις εύώλως παρατηρών αϋτούς να συμπεράνη όποιοι ήσαν. Οι εύτονοι και κομφώς κεκοσμημένοι αϋτων ίπποι, αι πλατείαι άναξυρίδες των, τά περί την χρυσοκέντητον ζώνην άργυρότευκτα πιστόλια, αι λευκάι και μακρότριχες αϋτων άρκαλίδες, τά επ' των ώμων άλθανικα τριφέκια, έν τό εύθυβόλον και τηλεβόλον άνήγγελλοντο υπό του κομφού αϋτων σχήματος, τά κυρτά και πλατέα αϋτων ξίφη κρεμάμενα από πορφυρών μεταξωτών άορτίρων και προσβάλλοντα την όψιν διά των στιλβόντων κοσμημάτων επ' ών άντανεκλάτο του λυκαυγους τό φως, τά άγερώχως περιζωνώνοντα τάς κεφαλάς αϋτων κεφαλοδέσματα, ών αι κροσσοί εκρέμαντο κυμαίνόμενοι ως συμπληρωτικαί κάμη, πρσ δέ και τι γαύρον και έμβριθές περί τό ήθος αϋτων, κατεδείκνυον καθαρώτατα τό επάγγελμα αϋτων, είκονογραφούντα τον άλθανόν στρατιώτην.

Οι ίπποι εβιάδιζον βήμα τακτικόν όδοιπορίας επιμόνου, βήμα τοιοούτον όποιον αποκτά τό ζων όταν απέλπισθην του να επανέλθη εις τό σύνθηες άναπαυτήριόν του, ακολουθει άνευ περαιτέρω συζήτησεως του αναβάτου την θέλησιν άλλ' ή των ίππέων όδοιπορικη άμεριμνησία ήτον έτι μεγαλητέρη εκστος αϋτων εδαπάνα κατά τό δοκούν τον χρόνον ως αν μη ειχε συνοδοιπόρους, ώστε επροχώροον άτάκτως και επκισθητός επ' άλλήλων απέχοντες.

Εκ τούτου έγινετο δήλον ότι ή συνοδια δέν ήρχετο από τά περιχώρα, άλλ' από μέρος κατά τό μάλλον ή ήττον μεμακρυσμένον.

Ό προπορευόμενος μάλλον ισχνός και αναστήματος μεσαίου, διεκρίνετο των άλλων εκ τε της ποιότητος του ίππου και της ιπποσκευής, και εκ της πολυτελείας των ένδυμάτων και της κομφότητος έν γένει του ήθους. Όθεν και αρχηγός της τριανδρίας επάνετο επί δέ του ισχνου και μελάγχρου προσώπου του εξωγραφείτο παρελθόν βίου πολυκυμάντου.

Η ρίς αϋτου λεπτοφυής και γρυπή ως ή τοσ ίερακος, διεχώριζε μικρούς μεν άλλά στιλβοντας όφθαλμούς, και επεσείαζε στόμα μικρόν και ερυθρότατα χείλην επαισιθητός συστέλλόμενα πρσ τά έτω. Ομιλών απέκλυπτε σειράν μικρών εύρύθμων

και λευκοτάτων οδόντων έχόντων χαρακτήρα τινα δικτικόν ήμιοιον μ' εκείνον ήν έχουσιν οι ταρσοί της σιαγόνος των ανθρώποδόνων ίχθύων. Τό εύρύ μέτωπόν του, κλινόν πρσ τά άνω, ένέφρυνε του άνδρός την άγγινοίαν, άλλά συνδυαζόμενον με τους λοιπούς του προσώπου χαρακτήρας επάνερονε μάλλον βίαια και ισχυρά πάθη.

Καθάρως και κομφός ειχε τό πρόσωπον καλώς εξυρισμένον, ό δέ λεπτός και μελανός μύσταξ και αι έμφαντικαί όφρυς αϋτου τον εδείκνυον κατά πρόωτην όψιν επήσον, ένθ ήτον άνηρ υπερβός τό τριακυστόν δεύτερον της ηλικίας έτος.

Όδευε δέ προσηλθόν τά διαπεραστικα αϋτου βλεμματα επί τά εμπρός, φοβούμενος, ως φαίνεται, μη υπερβή σημεϊόν τι της λεωφόρου χρήσιμον εις τον σκοπόν αϋτου. Ό πρσ τά άριστερά παρ αϋτον οδευόν ήτο νεανίας είκοσι και δύο τό πολύ έτων, λεπτός και αϋτός, έχων πρόσωπον επ' ου εξεικονίζετο ή νεότης και τό ως εκ ταύτης άμεριμνον, πρσ δέ και διάθεσιν τινα σιωπηλίην, ήτις ήδύνατο να θεωρηθ ή παρά των και ως εκφρασις άγγινοίας κατεγίνετο δέ ν' άνάψη δια των πορευθόντων πρ αναγκάιον εις την γεμισθεισαν ήδη πίπαν του. Ό δέ τρίτος, παρκαλουθών βήματα τινα όπισθεν, ήτο γίγας παχύτατος ούτινος ό δασύτριχος και μελανός πώγιον και αι επάνω της μινός συνενούμεναι πλατύταται όφρυς, εκάλυπτον σχεδόν όλον τό πρόσωπόν του. Οι κυκλώπειοι όφθαλμοί του, έχοντες την ίριδα μικροτάτην και άσθενή τον χρωματισμόν, επάνοντο ως δύο λευκά ώκ έντός ζοφερας φωλεάς αι δέ χείρες αϋτου ήταν ως αι των σατύρων κεκαλυμμέναι δια μακρών και πυκνών τριχών, άς εκτένιζε συνεχώς όπως και τό θαμνοειδές αϋτου γέγειον. Ό αξιολόγιστος αϋτου ίππος, κατακλινών εκάστοτε την κεφαλήν, έβηχε ξερώς, ουχι μόνον εκ της συμπίεσεως των κολοσσιαίων μηρών δι' ής ειχε την ύλεθρίαν εξιν να στενοχωρή τό δύστηνον ύποζύγιον, καθόσον συνειθιζε να κοιμάται γλυκύτατα κατά τάς έρίππους αϋτου όδοιπορίας.

Φαίνεται ότι και νύν, κομηθεις γλυκύτατα, τοσούτον συνέριγχε τά σείλη αϋτου, ώστε ό ίππος απέλπισθεις εξέτεινε τους εμπροσθεν και τους ούρραίους πόδας, και ισχυρογνωμόνος εστάθη, λακτίζων ένίοτε επειδή δέ ή καταθλιπτική του ύπνώπτοντος επιμονή άντι να καταπαύση ηύξησεν, απεράσισε τό ταλαίπωρον ζων να κταφύγη εις εσχάτον μέτρον σωτηρίας, να πέση δηλαδή κατά γης και να κυλισθ ή. Κατ' εύτυχίαν οι συνοδοιπόροι άνευάλυψαν επκαίριως τό καταχθόνιον σχέδιον, και άνακαγγάζοντες προσηλθον δρομαίοι ίνα προλάβωσι την επικειμένην κατάπτωσιν. Ό ίππεύς εξυπνήσας ησθάνθη τό κομικόν της θέσεως του, και άρσθ καθισύχασε τον έξαγειρωθέντα ίππον, απέδαξε τό δυσάρεστον του συμβάντος εις τάς κακάς εξεις του αλόγου θυμάτος του, άδικών ούτως αϋτό όπως πράττουσι και πρσ άλλήλους καθ' εκάστην οι άνθρωποι. Με βραγχώδη φωνήν, πρσίνης καταρείας απόβ-

βαιαν, ό δυσαρσεσθηεις γίγας, ιδών πρσ τον ίππον αϋτου, άνεκραξε: Τί να τό κάμνης, ώρε, τό λυκοφάγωμα' δέν βλέπω την ώρα να τό ξεκάμω' σάν δώση ό Θεός καλό τέλος, και γεμίσουμε τό κεμερί, θάνε ή πρώτη μου δουλιά. Άτενίσας δέ μετ ταύτα τον σύντροπον ήν πρώτον περιεγράψαμεν: Τήραξε, ειπε, Μουσταφά, να μις ξεκάμης γρήγορα για να ξεκάμω κ' έγώ τ' αλογο. Όσο γικυτό, μείνε ήσυχος, απήντησεν ό Μουσταφάς ούτινος ή εύθυμία έντελώς κατέκλυσεν ήμα του Ίουσουφ οι λόγοι τον ενεθύμισαν καθήκοντα σοβαρά. Ζύγωσεν ό καιρός, και επειδή έλαχε να σταματήσωμεν εδωπερ άς μιλήσωμε κομμάτι για τη δουλιά. Σα φηάσωμε παρκατώ εκει όπου φαίνεται τό φουντωτό τουφάρι, έγώ σας παρατάω και πέρνω τό μονοπάτι που πηγαίνει άπουπάνω κει που ξερετε, για να καταλάβω που βρισκόμεσθε. Σα και ό Άγγελής ακολουθάτε τον κάτω δρόμο σμα στο ποτάμι, και σάν άγναντέψετε της Χανδριάς τό χάνι κάτω από τό Λιμπόχοβο, τραβάτε απ' αϋτου πέρα και με καρτερείτε ως που ν' άρθω. Τήραξε, ώρε, μη σας φύγη κανέναν λόγος και πατήσωμε την πήτητα. Μπροστά τό λοιπόν, παιδιέ, ώρα καλή και καλή άντάμωσι. Καλώς ν' άρθης, απεκριθην οι σύντροφοι ύμοφώνως, και κατά τάς οδηγίας εξεκίνησεν ακολουθούντες εμπρός την παρά την όχθην λεωφόρον, ένθ ό Μουσταφάς, υστις έμενεν όπισθεν, μετ' ου πολύ μετέβαλε διεύθυνσιν πορευθεις πρσ τό άνω μέρος της φαινομένης ήδη εύκρινώς κομολύσεως ήτις καλείται Λιμπόχοβο.

Β'.

Η κομόπολις αϋτη καίται επί ύψηλής μεν άλλά καρποφορωτάτης θέσεως του όρους Μερτζίκα ού τους πρόποδας διαβρέχει ή δεξιά του Κιλιθου όχθη. Κατοικείται δέ υπό τε Χριστιανών και Τούρκων σχεδόν Ισαριθμόν. Ένταύθα ό γνωστός τατράτης Άλφ-Πασάς, θελγείς από τό εύκρατον του κλίματος και την ωραιότητα της τοποθεσίας, (ήτις ίσως δέν ήνο πάντη άμειρος καιού τινος δάκιμονας) ήκοδόμησεν εύρύχωρον και κομφόν παλάτιον κατοικηθην μετέπειτα από την άδελφην του Χαϊνιτζαν, σκληράν και άποτρόπαιον κυρίαρχον της επαρχίας του Άργυρινίου.

Τό κτίριον τούτο, κείμενον επί κορυφής αποτόμου βράχου, βλέπει άνωθεν άπασαν την κοιλάδα της Δρυϊνουπόλεως.

Εις αϋτό ή ανοσιούργος εκείνη και αιμοχαρης Τισιφώνη διπλήτε τάς μανιάδες και παραφόρους στιγμάς της οδύνης ήν τη επροξένησεν ό θάνατος του εξ αιμομιξίας υιού της Άδέμ-πει, εως ου εφθασεν εις περηγορίαν της ό επάμιλλος αϋτης Άλφς.

Από αϋτό, ως από φάρων καταχθονίων ύτων, βλέπουσα άντικρού της τό δύστηνον Γαρδικι ή άπάνθρωπος αϋτη δύς, απεράσισε την παντελή έξολοθρευσιν των απογόνων της αρχαίας Άθαντίδος, φυλης Καυκάσιου επκαταστημένης πρσ 25 περίπου εκατονταετηρίδων εις τους βράχους των

Ἀκροακροκωνίων. Ἐκεῖ ἐξετέλεσαν τὴν τραγικωτάτην ἰσως τῶν ἐκδικήσεων ὅσας ἄλλοι τύραννοι ἐπραξαν ἢ ἐραντάσθησαν. Εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ὅα ἀντηχῶσι πέριξ οἱ ὄδυμοι τῶν θυμάτων καὶ ἡ λυσσώδης τῆς ἐριννῆος φωνὴ ἀπαγγέλλουσα ἀπὸ στρωμνῆς μεστῆς ἀπὸ τὰς κόμας τῶν θυμάτων της τὴν καταδικὴν τῆς ἀνθρωπότητος.

— Ἀλοίμονον εἰς ὃν τινα δῶση ἄσυλον, ἐνδυματὴν ἢ ἄρτον εἰς γυναῖκα, κοράσιον ἢ βρέφος τοῦ Γαρδικίου! Ἡ φωνὴ μου τὸν καταδικάζει νὰ πλανᾷται εἰς τὰ δάση· ἡ θέλησίς μου παραχωρεῖ τὸ πτώμα του εἰς βορὰν τῶν θηρίων ἀφοῦ πρότερον ἐκπνεύσῃ ἀπὸ τὴν πείναν!

Εἰς τὰ πέριξ τοῦ Διμποχοῦ ὑπῆρχε κατοικία τις ταπεινὴ ἥτις περιεκυκλοῦτο ὑπὸ ὑψηλῶν ἐλάτων, πευκῶν καὶ κυπαρίσσω, ὑπὸ σκληροζύλων δρυῶν, ὑπὸ ἀκανθιδῶν καὶ πολυκλάδιων σχοίων, καὶ ὑπὸ τινῶν προσέτι καρποφόρων δένδρων, ἅτινα σποράδην ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων κείμενα, ἀπέβαλον τὸ ἡμερον τῆς φύσεως καὶ ἐνδύθησαν τὸ ἀγέρωχον καὶ αὐστηρὸν τῶν ἀκάρπων. Πλησίον τῆς κατοικίας ταύτης διήρχετο διακυστάτων μικρὸν ρυάκιον κυλίον προθύμως τὸ ψυχρότατόν του ὕδωρ· ὁ δὲ γλυκὺς τῆς ῥοῆς του ψιθυρισμὸς μετὰ θερινὸν γεῦμα, ὀπόταν, πλὴν τοῦ ἀκαμάτου τέττιγος, τὸ πᾶν ἀναπαύεται, ἦτον ἡδύτατον τοῦ Μορφέως ναυούριμα· καὶ πρὸς βορρᾶν, λοφίσκος κατάφυτος ἐπροφύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ τὸν σφοδρὸν καὶ παγετώδη τοῦ χειμῶνος ἀρκτικὸν ἀνεμον· ὡστε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διανεκῆς καλοκαιρία περὶ ταύτην ἐπεκράτει.

Ἐκατόμηναι δὲ εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην κατὰ τὸ 1806 ἔτος οἰκογενεῖά τις συγκειμένη ὑπὸ ἀνδρογύνου ἔχοντος μίαν θυγατέρα καὶ μίαν ὑπηρέτιδα.

Ὁ οἰκογενειάρχης ὠνομάζετο Δημήτριος Σινᾶς, μικρὸς τῶν περικύκλων τοῦ Ἀργυροκαστροῦ κτηματίας, εἰς τῶν μᾶλλον πεπιδαυμένων τοῦ τόπου καὶ τῆς ἐποχῆς, ὅστις ἐδαπάνῃ τὰς περισευούσας μετὰ τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας ὥρας του, εἰς μελέτην ἢ εἰς διδασκαλίαν τῆς μονογενεὸς θυγατρὸς τοῦ Τασσοῦς, ἀπορεύων ὅσον ἡδύνατο πᾶσαν σχέσιν, καὶ μὴ κοινωνῶν εἰμὴ ὁσάκις ἀφουκτος ἀνάγκη τὸ ἀπῆται. Ὁ μονήρης οὗτος καὶ φιλοσοφικός βίος συνεβίβαζετο ὀχι μόνον μὲ τὸν ἥσυχον καὶ ἀνεξάρτητον χαρακτῆρά του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐποχὴν εἰς ἣν ἔτυχε ζῶν, ἐποχὴν ταπεινώσεως καὶ δακρύων, ἐκ τῶν σπανιωτάτων βεβαια εἰς τὰ χρονικά τῆς ἱστορίας.

Τὴν Ἠπειρον καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα ἐδιοικεὶ ὁ ἐκ Γεμπελὸν βεζύρης Ἀλῆς. Ἡ διήγησις τῶν ἀνομιματῶν τοῦ διαστήμου τούτου τέρατος δὲν εἶναι ἔργον ἡμέτερον· χρεωστούμεν, μὴ ὅλον τοῦτο, πρὸς εὐκρινεστέρην κατάληψιν τοῦ διηγήματός μας, νὰ διαγράψωμεν ἐν ὀλίγοις τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην.

Οἱ γλυκεῖς τῆς κοινωνίας δεσμοί, ὧν σκοπὸς κύριος εἶναι ἡ πρὸς εὐάρεστον ὑπαρξίν ἀμοιβαία βοήθεια, δὲν ἦσαν εἰμὴ φοβερὰ δεσμὰ ὧν τὸ ἄκρον ἐκράτει ὁ θηριωδέστερος ἴσως τῶν τυράννων

οὓς ἡ ἀνθρωπίνη φύσις παρήγαγεν. Αὐτὸς οὐδὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου τοῦ ἐσεβάσθη, οὐδενὸς ἐφείσθη ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ κορσοθῆ καὶ τὸ ἐλάχιστον πάθος του. Ἡ ἰδιοκτησία, ἡ τιμὴ, ἡ ζωὴ, ἡ φιλία, τὸ φίλτρον ἡ ὁ ἔρωσ, ἡ θλίψις, ὁ πόνος ἢ ἡ ἀγωνία, τὰ πάντα κατεπατήθησαν ἢ ἐσεβήλωθησαν παρ' αὐτοῦ. Σύνταγμα του ὑπῆρξεν ὁ τρόμος ἢ ἡ διαφθορά, καὶ νόμον ἐθεώρει τὴν ἄλογον θέλησιν του. Ὑπὸ τοιοῦτον ἄρχοντα τὸ πᾶν ἐξηχερίωθη, καθύσον συνταράξας τὸν βόρβορον, ἀνέσσυρε τὰ καθάρματα, ἅτινα ἐδίδασκον ἢ μᾶλλον ἐπέβαλον τὴν κακουργίαν ἀντὶ τῆς ἀρετῆς. Ἡ ἀμοιβαία πίστις, ἡ εὐκρίνεια, ἡ εὐθύτης καὶ ἡ αἰδώς, ἀντικατεστάθησαν ἀπὸ τὸν δόλον, τὴν ὑποκρίσιν, τὴν ὑπουλοῦτητα καὶ τὴν ἀναίδειαν· τὸ πᾶν ἐξευτελίσθη. Ὁ δὲ ἀπιστος ἐωσφόρος, καταφρονῶν θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπου, ἐπέβαλλε τὴν θέλησιν, τὰ πάθη καὶ τὰς παραφορὰς του, καὶ ἐξήτει, κολυμβῶν εἰς αἶμα καὶ ἀνομίας, νὰ παρατείνῃ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου κατὰ τῆς συντομίας τοῦ ὁποῖου διεμαρτύρετο.

Ἡ σύζυγος τοῦ Δημητρίου Σινᾶ, γυνὴ ἐνάρετος καὶ ἀξία αὐτοῦ, συνεμερίζετο τοὺς πρὸς ἀνατροφήν ἀγῶνας τοῦ συμβίου της διδάσκουσα εἰς τὴν θυγατέρα τὰ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, καὶ χειροτεχνήματα. Τοῦ δὲ πατρός αἱ διδασκαλίαι ἀπέβλεπον μᾶλλον τὴν τοῦ νοῦς καλλιέργειαν. Ἐδίδασκε δὲ εἰς αὐτὴν ὁ πατὴρ τὴν πάτριον γλῶσσαν, τὴν Ἰταλικὴν, ἐν χρήσει τότε παρ' ἡμῶν κατὰ προτίμησιν, καὶ τινὰ ἄλλα μαθήματα ἐν οἷς καὶ φωνητικὴν μουσικὴν κατὰ θεωρίαν· ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ εὐφυΐα, ἥ τε εὐστροφος καὶ μελωδικὴ τῆς νεάνιδος φωνή, ὡστε τὰ μαθήματα ταῦτα ταχέως κατέστησαν ἀνεπαρκῆ. Ἡ Τασσώ συνεπλήρωσεν ἤδη τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας της. Τὸ σῶμα αὐτῆς ἦτον εὐθὺ ὡς ἡ κυπάρισσος καὶ λιγυρὸν ὡς λεύκη ὑπὸ ζεφύρου κυμαίνουμένη. Ἡ κεφαλὴ τῆς ἀρρενωποῦ καλλονῆς της περιεκοσμεῖτο ὑπὸ καστανοχρόου καὶ μελανῆς κόμης, καὶ ὠραίεζοτο ἀπὸ δύο ἀμυγδαλοειδεῖς ὀφθαλμούς, ἐμφαίνοντας συνάμα διάνοιαν καὶ ἔρωτα· ἐδύνατό τις δὲ μὲ τὸν Ἀνακρέοντα νὰ εἶπῃ ὅτι τὰ ὑπὸ τὴν κάμπουσαν συμμετρικὴν αὐτῆς ῥίνα ὑπομειδιῶντα χεῖλη της ἐπροκάλουν φιλήματα, ἐνῶ αἱ παρειαὶ αὐτῆς ὑπέκρυπον ὑπὸ διαφανεστάτην ἐπιδερμίδα τῆς αἰδοῦς τὰ ῥόδα. Ἀπὸ δὲ τὸ σύνολον τῶν χαρακτῆρων τοῦ προσώπου της διέκρινεν ὁ προσεκτικὸς παρατηρητὴς τὰς κυριωτέρας ψυχικὰς αὐτῆς ιδιότητας. Ἡ εὐκρίνεια, τὸ ἀπορρητικὸν καὶ τὸ σεπτικὸν ἐμφανῶς ἐξωγραφουῦντο ἐπὶ τοῦ προσώπου της· ἡ δὲ ἀρεταία της ἐδείκνυεν ὅτι οὐδὲ ἔγνος ματαιότητος καὶ ὑπεροφίας ἐνεφώλευεν εἰς τὴν καρδίαν της. Περιποιητικὴ καὶ ἐλεήμων ἐθήρευε περιστάσιν ἵνα μεταδώσῃ τὰ ἐκ τῶν μικρῶν αὐτῆς οἰκονομιῶν καὶ ἐπὶ τῷ σικοπῷ τούτῳ ἀποταμιεύουμένα· οὐδέποτε ἐξήτήσατό τις ματαίως τὰν συνδρομὴν της, οὐδέποτε πάσχω ἀπῆλλθεν ἀπεριποίητος. Ποσάκις, ἵνα φανῆ χρήσιμος, διέκοψεν ἀσμένως τὰς προσφιλεστάτας αὐτῆς ἀσχολίας, ἥ ἔστε-
ρήθη δωρήσασα ἀγαπητὸν εἰς αὐτὴν ἀντικείμενον

ὡς χρησιμώτερον εἰς ἄλλον. Ἔχουσα θέλησιν ἐπιμονον ἐπραγματοποιοῖ πασαν ἀπόφασιν· ὀψέποτε δὲ ἀπεφάσισε νὰ πρᾶξῃ ἢ νὰ μάθῃ τι ὑπερνήκησε πᾶν ἐμπόδιον. Ἠγάπα πρὸς τούτους νὰ σέπτεται μεμονωμένῃ· ὅθεν εὐφρόσυνου ἦσαν ἐκεῖναι τοῦ βίου αὐτῆς αἱ στιγμαὶ θς κατέτριβεν εἰς ὠραίαν ἀλλ' ἀπόκεντρον τοποθεσίαν, ἄλλοτε μὲν ἀναγινώσκουσα, ἄλλοτε δὲ ἐργαζομένη, καὶ ποσάκις παραδιδομένη εἰς μακροχρόνιον γλυκεῖαν ἔκστασιν.

Γ.

Ὁ ῥοδόχρους τῆς ἡοῦς μανθῦνας ἠρانیεζοτο ἀπὸ τὸν ἐπὶ τὰ ἕρη ἥλιον, θς μὲ ἀκτῖνας εἰσέτι χλιαρὰς ἐλάμπυρε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνῶ τῆς σελήνης ἡ ὠχρὰ καὶ στάσιμος ἐπὶ τοῦ στερεώματος πικρουσίας, ἐγνωστοποιοῖ προφανῶς εἰς τοὺς θνητοὺς τὴν ἐπουράνιον ἱεραρχίαν. Ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἐφαίνοντο διαφανῆ τινὰ νέφη, ἀνιπτόμενα πρὸς οὐρανὸν ὡς καπνὸς εὐαρέστου εἰς τὸν φαῖθον θυσίας. Τὸ πρὸς ἀνατολὰς ἐξώστερον τῆς κατοικίας τοῦ Δημητρίου, συμμετέχον τῶν κατὰ μυριάδας ἐξικοντιζομένων εἰς τὸ σύμπαν χρυσῶν τοῦ ἡλίου βελῶν, ἤστραπτεν ἡδῆ, τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἐντὸς γαστρῶν μυροβολοῦντα ἀνθη ἠνοίγοντο πρὸς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ τὰ κελαδοῦντα πτινὰ περυγίζοντα ἀπέσειον τὴν δρόσον τῆς παρελθούσης νυκτός.

Τότε καὶ ἡ ἀγρουπος οἰκοδόσποινα, φέρουσα ποτιστήριον πλήρες ὕδατος διαυγοῦς, ἐπότιζε τὰ κατὰ στοιχόν κείμενα ἐκεῖνα ἀνθη, ὧν τὰ γλυκέα χρώματα ἐποικίλλοντο ἐτι μᾶλλον ὑπὸ τῶν πρώτων τοῦ ἡλίου ἀκτῖνων.

Ὁ ἀγροτικὸς βίος, στερούμενος τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐνισχυλῶσεων, καθιστᾶ σοβαρώτατα καὶ τὰ μᾶλλον ἀσήμαντα. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ παύσασα τασσοῦτον ἐνέκυπτεν εἰς τὸ ἔργον της καὶ εἰς τὴν παρατήρησιν μικρῶν τινῶν ἀνθολογικῶν φαινομένων, ὡστε οὐδῶλως ἐνόησεν ἀνθρώπων ὀπισθεν αὐτῆς ἐλθόντα. Αἶφνης αἰσθάνεται χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου της, καὶ στραφείσα βλέπει τὸν σύζυγόν της σύννου καὶ σκυθρωπότερον τοῦ συνήθους.

— Τί τρέχει, Δημήτριε; ῥώτησεν ἀπορούσα.
— Γυναί! ἀπεκρίθη ὁ σύζυγος, δεισιδάιμων ὡς γνωρίζεις δὲν εἶμαι, ἀλλὰ τὸ ὄνειρον θ εἶδον ταύτην τὴν νύκτα, σὲ βεβαιῶ ὅτι μὲ ἐπροξένησε τοσαύτην ἐντύπωσιν καὶ ἀφῆκε τοσαύτην εἰς τὴν καρδίαν μου θλίψιν, ὡστε ἤρχισα ν' ἀμφιβάλλω ἐάν πρὲπῃ ἢ ὄχι νὰ πιστεύεται τῶν ὁνείρων ἡ ἐρμηνεία.
— Παράδοξον τοῦτο... νὰ βλέπω σήμερον κατὰ πρῶτον σὲ τὸν φιλοσοφοῦντα ν' ἀμφιβάλλης περὶ πραγμάτων ἀ εὐεὐόρησας πάντοτε ἀνάξια προσοχῆς.
"Ε! Δημήτριε! Δημήτριε! ὅποσα ὁ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ! καὶ ὅποσους μυστηριώδεις νόμους τῆς θεῆς προνοίας ποτὲ δὲν θὰ ἀνακαλύψῃ. Ἀς ἀκούσωμεν, τί εἶδες; ἐπειδὴ ποσάκις δυσάρεστον ὄνειρον προμηνῦει ἀγαθὰ.

— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἦν μ' ἐπροξένησεν εἶναι λίαν δυσάρεστος δὲν ἐνόησ' οὐδὲν, τὸ αἰφνίδιον τῆς ἀφίξεως τοῦ ξένου ἐν ὠρᾷ τῆς ἀπελοῦς διηγήσεως τοῦ ὁνείρου καὶ τῆς προαισθήσεως συμβαμάτων ὀδυνῶν, διετάραξε τοὺς συμβίους, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον, διότι ἀνεγνώρισαν σχετικῶν τοῦ οἴκου ἀρχαίον.

ἡ τοιαύτη μου ἀνησυχία. Αἰσθάνομαι ὅτι κακόν τι μᾶς ἐπαπειλεῖ, ἐνῶ τὸν λόγον τοῦ αἰσθήματος τούτου ἀγνοῶ. Ἐν τοσοῦτῳ ἀκούσε τὸ ὄνειρόν μου.

Ἐνῶ ἐγώ, σὺ καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἡ Τασσώ ἐκαθήμεθα ἐδῶ εἰς τὸ ἐξώστερον τοῦ οἴκου μας, ἐφάνη μακρόθεν πρὸς ἡμᾶς ἐρχόμενον σῶμα τι φωτοφόρον θ καὶ ἠβξάνεν ἐφ' ὅσον προσήρχετο· κατ' ἀρχὰς τὸ ὑπέλαβον ὡς φωσφορικόν τι τῆς ἀτμοσφαιρας γέννημα· ἀλλ' ὅτε ἐπλησίασε, διέκρινα ἐπὶ τέλους ὅτι ἦτο ζῶον τοιοῦτον οἷον ποτὲ δὲν ἐφραντάσθη· ὑπόθεσε ὅφιν ἐκ τῶν μεγίστων, ὡς τὸν καλούμενον Βόα, ἔχοντα κεφαλὴν ὑαίνης καὶ φέροντα ὡς προβοσκίδα πόδα τίγριτος καθωπλισμένον μὲ πυρίνους ὄνυχας. Ὁ λαϊμὸς αὐτοῦ ἔφερεν ἀντὶ χαίτης πλεθρὸν ὄρεων, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀντὶ ὀφθαλμοῦ εἶχον πύρινον ὀπὴν, τὸ δὲ σῶμα τοῦ θηρίου ἀντὶ τριχῶν, ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἀπειρίαν σκυλιῶν ἐκπεμπόντων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φωσφορικὴν τινα πάλλουσαν ἀναλαμπήν. Τὰ ἐρεπετὰ ταῦτα τῆς τε χαίτης καὶ τοῦ σώματος συστρεφόμενα εἰς τὸν ἀέρα, ἐγένωναν περὶ τὸ τέρας λάμπουσαν ἀτμοσφαιραν ἐν ἣ διεκρίνετο ἐκείνο εὐκρινέστατα. Ἀφοῦ δὲ ἀρκετὰ εἰς ἡμᾶς ἐπλησίασεν, ἐσταμάτησεν, ἐξέτεινε βαθμηδὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐστῆλωσεν ἐπὶ μικρόν θν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου πεπυρακτωμένον κρυστάλλινον ὀφθαλμόν ἐπὶ τὴν φιλάτην Τασσώ. Αἶφνης ἀνασηκῶνε τὴν κεφαλὴν, ἀνοίγει φρικαλέον τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ἐξερεῦγεται καθ' ἡμῶν χειμᾶρρον φλογὼν ποικιλοχρόων καὶ λαμπυρῶν· κατὰ δὲ τὴν φρικώδη ταύτην στιγμὴν δὲν ἐνόησ' ὀποία δυνάμεις μᾶς ἀπεμάκρυνε τῆς οἰκίας, ἐνῶ ἡ κόρη μου ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός· ἡ ἀπομάκρυνσις ἡμῶν προκαλουμένη ὑπὸ ἀοράτου δυνάμεως ἐξηκολούθησεν ἕως οὔ καὶ θηρίον καὶ κατοικία ἐγένοντο ἀφανῆ. Τότε ἐντρομος ἐξύπνησα· οἱ ὀφθαλμοί μου ἐστράφησαν πρὸς τὰς ἀγίας εἰκόνας ὧν ἡ κωνδύλα τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην κατὰ σύμπτωσιν ἐσθυεν· μετ' οὐ πολὺ ἐσηκώθη τῆς κλινῆς κατὰ τὸ σύνθηες, διότι εἰς μᾶτην ἐπασχον ν' ἀναλάβω τὸν ὕπνον θς μετὰ τὰ ὄναρ μ' ἐγκατέλιπεν ἀνεπισπρεπι.

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ γυνὴ, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ὕψωσε τὰς ὀφρυς εἰς ἐνδειξίν ἀπορίας, σκεπτομένη τί ν' ἀπκητήσῃ· ἀλλὰ συγχρόνως ἠκούσθησαν βήματα ἵππου καλπάζοντος. Ὁ ἵππος ἐστάθη ὑπὸ τῶν ἐξώστων, καὶ ὁ ἀναβάτης πεζεύσας ἐκράξεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸ ζεῦγος·
— Καλῶς σὰς ἦρα, ὠρέ! Τί κάμνεις, Κυρ Δημήτρη; ἡ κυρὰ καλὰ; ὄλοι καλὰ;
Τὸ αἰφνίδιον τῆς ἀφίξεως τοῦ ξένου ἐν ὠρᾷ τῆς ἀπελοῦς διηγήσεως τοῦ ὁνείρου καὶ τῆς προαισθήσεως συμβαμάτων ὀδυνῶν, διετάραξε τοὺς συμβίους, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον, διότι ἀνεγνώρισαν σχετικῶν τοῦ οἴκου ἀρχαίον.
Προθυμότεροι καὶ χαίροντες ἀμρότεροι ἀνεφώ-
νισαν· Καλῶς ἦλθες, καλῶς τὸν Μουσταφᾶ, πῶς τοῦτο; Ὁ δὲ σύζυγος πλησιάσας τὰς βαθμιδὰς

προσεκάλει αὐτὸν εὐπροσηγόρως ἵνα ἐπὶ τὸν ἐξώ-
στην τάχιστα ἀναβῆ.

— Στάσου, ὦρ' ἀδελφε, νὰ δέσω τ' ἄλογο κ' ὕ-
στερα νὰ σφιγκταγκλιασθοῦμε, ἀπάντησεν ὁ ἐπὶ
παρακειμένου πασσάλου περιτυλίσσων τὴν ἀκρὴν
τοῦ σχοινίου. "Ενας Θεὸς τὸ ξεῦρει ἂν ἡ καρδιά
μου σ' ἐπεθύμησε νὰ καταλάβῃς, ἡ ψυχὴ δὲν μοῦ
βάσταζε νὰ εὐγώ 'ς τὸ Λιμπόχοβο χωρὶς νὰ παράσω
δῶθε.

Τὸν Μουσταφᾶ ἀφίκαμεν περὶ τὴν ἑνεργίαν τῆς
διηγῆσεώς μας, διευθυνομένον πρὸς τὸ Λιμπόχοβο,
νῦν δὲ βλέπομεν αὐτὸν ἐλθόντα εἰς κατοικίαν γνω-
ρίμου, ἢ καὶ τι πλέον, τοῦ Δημητρίου Σινᾶ. Εἶναι
περιεργὸς τῶ ὄντι ἡ σύμπτωσης ἣτις ἐσχέτισε τὸν
Τουρκολθιανὸν τοῦτον μετὰ τὴν οἰκογένειαν ἐν ἣ τὸν
ὑποδέχονται τοσοῦτον ἀσμένως.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΒΑΒΥΛΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΟΦΟΡΟΥ ΚΕΓΧΡΟΥ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

—οοο—

Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν
σιτηρῶν, καὶ εἶναι σχεδὸν καθ' ὅλα ὁμοίον τῷ κοινῷ
κέγχρῳ (καλαμπόκιον), μετὰ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι
ὁ στάχυς αὐτοῦ, ἐκ μελανῶν κόκκων συγκείμενος,
γίνεται πολὺ μεγαλύτερος καὶ πυκνότερος, καὶ ὁ
καυλὸς του πολὺ παχύτερος, ὁσάκις καλλιεργηθῆ
εἰς γῆν γόνιμον καὶ δροσερὰν.

Περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τοῦ 1856, ἐκαλλιερ-
γήθη δεκάμτρος πρᾶσις γῆς ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεωρ-
γικῆς σχολῆς Τύρουθας, καὶ ἐσπάρη ἐπ' αὐτῆς 5 πε-
ρίπου ὀκάδας ἀποσυντεθειμένου φυτικῶν λίπτος, τὸ
ὁποῖον συνεσθαρνίσθη μετὰ τοῦ χώματος τῆς ἐπι-
φανείας, πρὸς ἐξίσωσιν αὐτῆς.

Ἡ αὐτὴ δὲ γῆ ἦτο καὶ πρὸ δύο μηνῶν βελθέως
καλλιεργημένη, καλῶς διηρημένη καὶ κοπρισμένη.

Περὶ δὲ τὴν 15 τοῦ μηνὸς τούτου, διηρέθη ἡ
πρᾶσις εἰς αὐλάκια τεσσάρων ἑκατοστῶν βάθους
πεντήκοντα ἑκατοστὰ ἀλλήλων ἀπέχοντα, καὶ ἐ-
σπάρησαν εἰς αὐτὰ ἀνὰ δύο κόκκοι εἰς ἕκαστην
θέσιν, καὶ εἰς 50 ἑκατοστῶν τοῦ Β. πῆχεως μετα-
ξὺ των ἀπόστασιν.

Ἡμέρας δὲ τινὰς μετὰ τὴν φύτρωσιν τῶν σπό-
ρων, ἄμα τὰ φυτὰ ἐφθασαν εἰς τεσσάρων περιπύ-
δακτύλων ὕψος, ἐσκαλίσθη πᾶσα ἡ τῆς πρᾶσιος ἐ-
πιφάνεια καὶ ἐπιμελῶς ἐξεδοτανίσθη. Περὶ δὲ τὰς
πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰουνίου ἐσκαλίσθη καὶ πάλιν,
ὡς πρότερον, ἀφῆρθησαν αἱ ἀδύνατοι καὶ κακῶς
διευθυνομένοι παραφυάδες, καὶ μετ' ἡμέρας 5 ἐπο-
τίσθη μετρίως ἡ πρᾶσις καὶ ἀρέθη οὕτω μέχρι τέ-
λους τοῦ ἰδίου μηνὸς, ὅτε καὶ πάλιν ἐσκαλίσθη καὶ
ἐποτίσθη, ὡς ἀνωτέρω.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ καυλοὶ ἐπυκνώθησαν

καὶ ἀνυψώθησαν τοσοῦτον, ὥστε τὸ τελευταῖον τοῦ-
το σκαλισμα ἐγένετο μετὰ μεγάλῃς δυσκολίας, χω-
ρὶς νὰ πληρωθῶσιν ὑπὸ τοῦ σκαλιστηρίου τὰ φυτὰ,
διὸ καὶ ἀρέθη πλέον ἄνευ τινὸς περιποιήσεως ἡ φυ-
ταία, μέχρι τῆς 20 Ἀυγούστου, καθ' ἣν ἐδόθη τὸ
τελευταῖον πότισμα.

Κατὰ τὴν 20 Σεπτεμβρίου ἐκίπησαν πάντες οἱ
καυλοὶ καὶ ἐκαθαρίσθησαν ἐκ τῶν φύλλων καὶ πάντες
οἱ στάχυς ἀπεκόπησαν. Ἐκάστη ῥίζα παρήγαγε 3-4
καυλοὺς, τῶν ὁποίων οἱ κυριώτεροι ὑψώθησαν μέχρι
3—4 μέτρων, καὶ ἡ διάμετρος τοῦ πάχους των ἐ-
φθασε, κατὰ μέσον ὄρον, μέχρι 5—6 χιλιοστῶν·
ἕκαστος δὲ τῶν καυλῶν τούτων ἔφερε στάχυν με-
λανόχρουν, περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου ὀριμά-
σαντα, καὶ ζυγίσαντα κατὰ μέσον ὄρον, 60—80
δράμια.

Οἱ καυλοὶ τοῦ κέγχρου τούτου ἐμπεριέχουσι ζα-
χρωδὴν χυμὸν, ἀρθρον ὡς τὸν τοῦ ζαχαροκαλά-
μου· διὸ καὶ καθαρίζομενοι καὶ μασσόμενοι οἱ κόν-
δυλοι των, χύνουσιν ἐν τῷ στόματι χυμὸν γλυκύ-
τατον, εὐάρεστον καὶ δρασητικόν, κατὰ τὰς ἡμέ-
ρας τοῦ καύσωνος.

Οἱ κατώτεροι τοῦ καλάμου κόνδυλοι περιέχουσι
πλεσιτέραν ζάχαριν, καὶ οἱ ἀνώτεροι βαθμηδὸν ὀ-
λιγωτέραν, μέχρι τῶν ἀνωτέρων πρὸς τὴν κορυφὴν
κονδύλων, οἵτινες δὲν ἐμπεριέχουσι παντελῶς.

Παρατηρήθη δὲ ὅτι τινὲς τῶν καυλῶν, τῶν ὀ-
πίων ἢ κορυφῆ εἶχεν ἀποκοπὴν κατὰ σύμπτωσιν ἐν
ᾧρα καλλιεργείας ἢ ἐκ περιεργείας τινῶν μαθητῶν,
δὲν παρήγαγον μὲν στάχυν, ἀλλ' ὁ χυμὸς αὐτῶν
ἦτο πολὺ γλυκύτερος καὶ ἀφθονώτερος. Ἡ περι-
στασις αὕτη μοὶ ἔδωκε τὴν ἰδέαν ν' ἀποκόψω, κατὰ
τὸ ἐπόμενον ἔτος, τὰς κορυφὰς πολλῶν καυλῶν,
ὅπως ἐμποδισθῆ ἡ παραγωγὴ τῶν στάχυων, καὶ
συγκριθῆ κατ' ἴσον καυλῶν βάρους καὶ εἰς ὁμοίαν ἐκ-
τῆς ῥίζης αὐτῶν ἀπόστασιν, τό τε ποσὸν καὶ ἡ εἰ-
δικὴ βαρύτης τοῦ χυμοῦ τῶν σταχυοφόρων καὶ μὴ
σταχυοφόρων καλάμων, καὶ ἡ ἀναλογία τῆς ζαχα-
ρώδους οὐσίας των, ὅπως ὑπολογισθῆ καὶ ἡ ἐξ ἑκα-
τέρων προερχομένη ὠφέλεια καὶ προτιμηθῆ τὸ συμ-
φερότερον· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐφθασα νὰ σπεύρω καὶ
κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος τὸ φυτὸν τοῦτο καὶ ἐξα-
κολουθῆσω τὰς ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἑτέρων σπουδαίων
φυτῶν δοκιμὰς καὶ μελέτας μου, ἔνεκα τῆς ἐκ τῆς
σχολῆς ἀπουσίας μου, παρακκλῶ τοὺς καλλιεργή-
σαντας τὸ φυτὸν τοῦτο νὰ πράξωσιν, ὡς ἀνωτέρω,
τὴν δοκιμὴν ταύτην καὶ μετ' εἰδοποιήσωσιν εἰς Ἀ-
θήνας περὶ τοῦ ἀποτελέσματος.

Μετὰ τὴν ἀποκοπὴν καὶ κάθαρσιν τῶν καλάμων,
ἀπεδείχθη ὅτι ἕκαστη ῥίζα ἔδωκε κατὰ μέσον ὄρον
μῆκαν ὀκτὸν καυλῶν.

Οἱ καυλοὶ οὗτοι πιεσθέντες ἐν τῷ καταστήματι
διὰ τοῦ βαμβυκαομαγκάνου (ἀνεμοδόουρας), ἔδωσαν
τὸ ἡμισυ περίπου τοῦ βάρους αὐτῶν χυμὸν γλυκύ-
τατον, ὅστις καθαρισθεὶς ἀτελῶς πῶς διὰ τῆς ἀ-
σθέστου, συνεκεντρώθη εἰς πυκνὸν καὶ ὑπάξανθον
σεράπιον, ὅπερ δύναται κάλλιστα ν' ἀντικαταστή-
σῃ τὴν ζάχαρην εἰς τὸν καφέ καὶ τὰ λοιπὰ γλυ-

κόσμημα, καὶ μάλιστα ὅταν καθαρισθῆ δι' ἐντελε-
στέρων μέσων καὶ μεθόδων.

Διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σεραπίου τούτου ὑ-
πελογίσθη ὅτι, ἡ εἰς τὸν χυμὸν τοῦ νέου τούτου
ζαχαροκαλάμου περιεχομένη ζάχαρς, φθάνει παρ'
ἡμῖν μέχρι τῆς 15 τοῖς ἑκατῶν, ὡς ἐγγιστα, τοῦ
χυμοῦ τούτου.

Τὸ σεράπιον τοῦτο δύναται νὰ τεθῆ καὶ εἰς ἐνζύ-
μωσιν καὶ νὰ δώσῃ, ὡς περὶ τὸ πικτὸν γλυκύκος, πεντή-
κοντα περίπου τοῖς ἑκατῶν ἐκλεκτοῦ οἴνοπνεύματος.
Καθ' ἃς ἐποίησα πρᾶξησεις ἐπὶ τῆς συγκεντρώσεως
καὶ ἀποψυχρᾶσεως τοῦ σεραπίου τούτου, πιστεύω
ὅτι διὰ τῶν ἀπαιτουμένων μέσων συγκεντρούμενον
καὶ καθαρίζομενον, δύναται νὰ κρυσταλλωθῆ ὡς τὸ
τοῦ ζαχαροκαλάμου καὶ μετασχηματισθῆ οὕτω εἰς
λευκὴν καὶ γυκυτάτην ζάχαρην, πολὺ συμφερωτέ-
ραν τῆς ἐκ τῶν κοκκινογουλιῶν παραγομένης· καὶ
τότε ἡ καθ' ὅλον τὸ κράτος ἐπέκτασις τῆς καλλιερ-
γείας καὶ παραγωγῆς τοῦ φυτοῦ τούτου, θέλει προ-
καλέσει, κατ' ἀρχὰς μὲν, πολλῶν ἀποσταλακτη-
ρίων, καὶ μετ' ὀλίγον τινῶν ζαχαροποιείων σύστα-
σιν, ἄπερ, ἀναποσπάστως πρὸς μετασχημάτισιν
τοῦ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ εὐθηνῶς παραγομένου
προϊόντος τοῦτου συμβαδίζοντα, θέλουσι συντελέσει
μεγάλως εἰς τὴν πρόοδον τῆς γεωργικῆς ἡμῶν βιο-
μηχανίας, καὶ τὴν ζάχαρην ἀφθονωτέραν καὶ εὐθυ-
νοτέραν χορηγήσουσιν (*).

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἀποτελεσμάτων τοῦ φυ-
τοῦ τούτου ἐξήγαγον ὅτι ἐντὸς ἐνὸς στρέμματος γῆς
δύνανται νὰ καλλιεργηθῶσιν 4,000 ῥίζαι παράγου-
σαι, κατὰ μέσον ὄρον, καυλοὺς ὀκάδας 4,000, ἢ
τοι 2,000 ὄκ. χυμοῦ καὶ 300 ὀκάδας σεραπίου, ἢ
τοι 150 ὀκάδας οἴνοπνεύματος, πρὸς δραχμὰς τοῦ-
λάχιστον 2,50.

Τὰ ἔσοδα τῆς παραγωγῆς καὶ μετασχηματίσεως
τῆς ὕλης ταύτης ὑπελογίσθησαν, κατ' ἀνώτατον
ὄρον, ὡς ἐξῆς:

Τρεῖς ἀρώσεις ἐνὸς στρέμ. γῆς δρ.	3	9.
2 σβαρνίσματα.	1	2.
600 ὀκάδες κόπρου (καθ' ὑπερ- βολικὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἐξαντλείται τὸ ἡμισυ) πρὸς λεπτὰ	2	6.
Μετακόμισις καὶ διασκόρπισις αὐτῆς		2.
Διαχάραξις αὐλάκων διὰ τοῦ αὐ- λακοποιῦ καὶ σπορά.		2.
2 καὶ ἐνίοτε 3 σκαλίσματα, πρὸς ἡμερομ. γυναικῶν τρία, ἀνὰ λεπ. 80		7, 20.
Ἐκκοπὴ τῶν ἀδύνατων παραφυά- δων ἡμερομίσθια.	1	80.
3 ποτίσματα ἡμερ. ἀνδρ. 3 ἀνὰ	1 50	4, 50.
Κοπὴ τῶν καλάμ. ἡμερ. γυναικ. 6	4	80.

(*). Σ. ΠΑΝΔ. Ἐν ταῖς Γαλλικαῖς ἐφημερίαις πολλάκις ἀνέγνω-
μεν ἄρθρα περὶ τοῦ χρησιμωτάτου τούτου φυτοῦ (sorgho), ἕπερ καλλι-
εργούμενον καὶ καθ' ἕκαστην ἐπεκτεινόμενον κατὰ τὴν μεσομετρι-
κὴν Γαλλίαν προᾶγει τὰς ὠφελείας ἃς δεικνύει ἐνταῦθα ὁ ἐπιστή-
μων καὶ φιλογενῆς διευθυντὴς τῆς ἡμετέρας γεωργικῆς σχολῆς.
Καλοῦμεν ἄρα εἰς τοῦτο θλῆν τὴν προσοχὴν τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν
χαιροκτημόνων.

Κοβάλημα.	δρ.	2.
Κάθαρσις αὐτῶν ἐκ τῶν φύλλων καὶ ἀποκοπὴ στάχυων	4,	40.
Τήναγμα τοῦ σπόρου ἡμερ. 4		3, 20.
Ἐκπίσεις χυμοῦ ἡμερ. ἀνδρῶν 4, καὶ γυναικῶν 5.		10.

Διὰ τὴν συγκεντρώσιν καὶ κάθαρσιν τοῦ χυμοῦ.		
Εὐλα (εἰς ἐπαρχίας).		20.
Ἡμερ. γυναικῶν 6. καὶ ἀνδρ. 3.		9, 30.
Ἐνζύμωσις καὶ ἀποστάλαξις.		
Εὐλα		10.
Ἡμερομίσθια 5		7, 50.
Ὀλικὸν ποτὸν τῶν ἐξόδων.		104, 70.

Ἔσοδα.		
Παραγωγὴ οἴνοπνεύματος ὀκάδες		
150 πρὸς δραχ. 2, 50		375.
14,000 στάχεις ἀνὰ δραμ. σπό- ρου, κατὰ μέσον ὄρον 50, ὀκάδας		
1750 πρὸς λεπτὰ 10		175.
Φύλλα πρὸς τροφήν τῶν ζῶων ὀ- κάδας 50 ἀνὰ λεπ. 2		10.
Ὀλικὸν ποσὸν ἐσόδων		560.

Ὁ σπὸρος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν κτη-
νοτροφίαν, καθὼς καὶ πρὸς παραγωγὴν οἴνοπνεύ-
ματος.

Ἄν δὲ ὁ χυμὸς τοῦ φυτοῦ τούτου, διὰ τῆς προσ-
θήκης τινῶν δαπανῶν, μετασχηματισθῆ εἰς ζάχα-
ρην, καὶ ὑποτεθῆ ὅτι οὗτος θέλει δώσει κατ' ἐλά-
χιστον ὄρον 10 ὀ(0, ἕκαστον στρέμμα παράξει
καθαρὰς ζαχάρους ὀκάδας 200.

Ι. Π. ΠΡΟΪΟΣ
Διευθ. τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ Α'

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

—οοο—

Ὅτε ἦτο εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ναπολέων διέβη
χάρην περιεργείας πεζὸς τὴν Ἐρυθρὰν ἐν ᾧρα ἀμ-
πώτιδος· ἐπανερχόμενος ὅμως κατέλαβεν αὐτὸν ἡ
νύξ, καὶ μικροῦ δεῖν κατεποντίζετο ὑπὸ τῆς πα-
λιβρίας ὅπως ὁ Φαραώ. Ἐλεγε δὲ σωθεῖς· εἰ ἂν
ἐπινηγμένη ὁποῖον ὠρτιον θέμα θὰ ἔδιδον ἐναντίον
μου εἰς τοὺς ἱεροκήρυκας τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

—οοο—

Ὅτε ἀπέβη εἰς Κάννας (μετὰ τὴν ἐξ Ἑλθης ἐπά-
νοθον τὸ 1815), ἔλεγεν ὁ Ναπολέων ἐν τῇ νήσῳ
Ἀγία Ἐλένη, οἱ ἐφημεριδογράφοι ἐδημοσίευσαν ἄρ-
θρα οὕτως ἐπιγραφόμενα· Ἄνταρσία τοῦ Βορα-
πάρτου! Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας ἔγραφον ὁ στρα-

Ναπολέων Α΄.

τηγός Βοναπάρτης εισήλθεν εις Γρενόβλην· μετά τήσαστε λοιπόν την κοινήν γνώμην εις τας έρη-
έγδεκα· ο Ναπολέων εισήλθεν εις Δούρδουον, μερίδας.
και τέλος πάντων μετά είκοσιν ήμέρας εκήρυττον·
ό αυτοκράτωρ έβησεν εις τόν Κεραμεικόν! Ζη- Είς τινα χορόν τής βασιλείας τής Νεαπόλεως

κυρία τις φέρουσα προσωπίδα άπεκάλυψεν ένεκα ζη-
λοτυπίας προς τινα στρατηγόν του Ναπολέοντος,
ότι ή σύζυγός του έπεθύλευε την τιμήν αυτού, τη-
ρούσα σχέσεις μετά του βασιλέως τής Νεαπόλεως.
'Ο δέ στρατηγός έκυμάνεις υπέβαλε παράπονα προς
τόν αυτοκράτορα. 'Ε! φίλε μου, άπεκρίνατο ό Να-
πολέων υπομειδιών, εάν άνελάμβανον να διεκδική-
σω την τιμήν των έν τή αύλή μου συζύγων, πού θά
μ' έμενε πλέον καιρός να ένασχοληθώ εις τας υπο-
θέσεις τής Ευρώπης;

—ο—
'Ο Ναπολέων είχε την μανίαν να δεικνύη ότι
τά πάντα γινώσκει. Εύρισκόμενός ποτε εις 'Αμιένσιν,
έδεχθη πρεσβείαν παρά τε τών 'Αρχών και τών έ-
ταιρειών. Είς την πρεσβείαν εκπαιδευτικού τινος
σώματος είπεν ότι θαυμάζει πως εις πόλιν μηδέ-
ποτε άναδείξασαν διακεκριμένους φιλολόγους, υπήρ-
χε, πλην του σώματος τούτου, και άκαδημία φιλο-
λογίας. Τότε εις τών πρέσβειων άπεκρίνατο ότι εις
'Αμιένσιν έγεννήθη ό Δουκάγγιος και ό Γρεσέ. 'Ελ-
θούσης μετά ταύτα τής πρεσβείας τής άκαδημίας,
ό Ναπολέων είπεν ότι ή πόλις έκείνη ήτο προσ-
φιλής εις τούς πεπαιδευμένους, διότι έγέννησε δύο
μεγάλους άνδρας, τόν Δουκάγγιον και τόν Γρεσέ.
'Ολοι έθαύμασαν την σοφίαν του αυτοκράτορος, πλην
ένός μόνου, όστις ήτο μέλος και τής προηγθηείσης
πρεσβείας.

ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

κατά του γυναικείου ένδύματος.

—οοο—
'Εν 'Αμερική, 'Αγγλία τε και Γαλλία έξεδόθησαν
συγγράμματα ών τά πλείστα υπό γυναικών, σπου-
δαίως κατακρίνοντα τό καθ' ήμās γυναικείον ένδυ-
μα, και επίζητούντα την τροποποίησιν αυτού. Τών
συγγραμμάτων τούτων άνάλυσιν έδημοσίευσεν ό Κ.
Φιλάρτος Chasles, και ταύτην, ως περίεργον, κοι-
νοποιούμεν ένταύθα χάριν τών ήμετέρων 'Ελληνί-
δων.

«'Ο σταυροφορικός ούτος πόλεμος είναι παγκό-
σμιος. Είς την Αύστραλίαν, την Καλλιφορνίαν, την
'Ισπανίαν, τό Λονδίον, έφημεριδογράφοι, ποιηταί,
πολιτικοί, στρατιωτικοί, άριστοκράται, φιλελεύθεροι,
νομοθέται, ζωγράφοι, ιατροί, τραπεζομάντιες, ένι
λόγω πάσης τάξεως κοινωνικής μέλη και πάσης αι-
ρέσεως, όπαδοί, περι πλείστα άλλα διαφωνούντες, εις
έν μόνον συμπίπτουσιν, εις τούτο· ότι αι γυναίκες
άπό τινων έτών ένδύονται άσχημάτατα, ότι εκ τού-
του και ή ψυχή αυτών καθίσταται δυσάρεστος, και
ή προσέγγισις κινδυνώδης, και αι κινήσεις δύσκο-
λοι, και ή μεταφορά σχεδόν άδύνατος, και ότι, πρό
πάντων, ως τό πύρ τά φρύγανα, ούτε και αύταί

νέμονται και καταναλίσκουσι τό βελάντιον των τα-
λαιπώρων συζύγων των.

» Και ψάλλοντι μεν ταύτα καθ' έκάστην από
τής υπάτης μέχρι τής νήτης, φωνή όμως βοώντος
έν τή έρήμω! Αί καλά μας κυρίαί φιλοτιμούνται
να γίνωσι πλατύτεροι, άσκειδέστεροι και υπέρ-
ποτε δυσανάλογοι. Είς μάτην πάσαι αι άρχαίαι και
νεώτεροι γλώσσαι, πάσαι αι φυλαί, πάσαι αι κλά-
σεις τής κοινωνίας, φρυάττουσαι κατά του πλάτους
και του μήκους των φουστάνιων, άναθεματίζουσιν
ώς εξ ενός στόματος αύτά· εις μάτην έξορκίζουσι
τάς κυρίας να μετριάσωσιν όπωσούν αύτά και να τά
καταστήσωσιν άνθρωπινότερα. Ταύτην την ώραν
κεινται υπ' όψιν μου δώδεκα συγγράμματα, εις
πέντε διαφόρους γλώσσας συντεταγμένα, μίαν έχον-
τα και την αύτην υπόθεσιν. Ποίος τά άκούει! Ούτε
αι παρακλήσεις, ούτε αι σάτυρικ, ούτε αύτοί των
'Αμερικανών οι υπολογισμοί οι τρανώς άποδείξαν-
τες ότι διά τό πολυδάπανον ένδυμα των γυναικείων
έχρωσκόπησαν οι άνδρες των, ισχύουσι καν προς
στιγμήν να συγκινήσωσι τας αναλήθτους των κρι-
νολινοφόρων καρδίας.

» Ναί μεν, μαντεύω τί θά έλεγον και προς ήμās
τούς άνδρας αι γυναίκες άπαντώσκι εις τας κατη-
γορίας μας· «Σεις, κύριοι, θεωρείτε ήμās άσχήμους,
ήμεις όμως σας άποπροπαίους και φοβερούς. Οι πό-
δες σας, περιωρισμένοι εις στενήν φυλακήν, μαύ-
ρην συνήθως, και άπολήγοντες εις σανδάλια στιλ-
πνου δέρματος, όμοιάζουσι κατάρτια· και, τί στρα-
βοκάταρτα, Θεέ μου! Η κεφαλή σας σκεπάζεται από
σωλήνας θερμάστρας και από κατακαπιωμένας χύ-
τραις του μαγειρείου, αίτινες εις άλλο δέν χρησι-
μεύουσι παρά εις τό να σφίγγωσι τό μέτωπόν σας
και να τό άσχημίωσι με γραμμήν κοκκίνην, να σας
θερμάνωσι και να φέρωσιν άνω κάτω την κόμην σας,
τόν μόνον τούτον κόσμον τόν όποιον σας έδωκεν ό
Θεός. Και ή βελάδα σας; θαυμάσιον τρώντι ένδυμα
άπό τό όποιον μόλις σκεπάζονται αι πλάται σας,
ένδυμα άνωφελές όπως και τό γελέκι σας. 'Ολόκλη-
ρος δέ ό ιματισμός σας, ή μάλλον ή έλλειψις ιμα-
τίων, διότι φαίνεσθε ως άλλοι 'Αδάμ, μαρτυρεί τω-
νόντι υπέρ τής έρευρετικής σας δυνάμεως! είναι και
άστεμνος και άνόητος· και όχι μόνον αυτό, αλλά τό
μεν κλοκαίριον σας ζεσταίνει, τόν δέ χειμώνα δέν
σας προφυλάττει από τό ψύχος· είναι προς τούτοις
και πολυδάπανος, διότι ταχέως ρθειρείται. 'Αρμύζει
άρα εις σας να κατακρίνετε τό ένδυμά μας; Και τί
δέν μας λέγετε; Προχθές έγραψέ τις όλόκληρον
ιερεμιάδα κατά του πλάτους των φουστάνιων μας.
Σήμερον άλλος μας μέμφεται ως παραπονουμένας
ότι δέν έχομεν άρκετά να φορέσωμεν, α ένφ, λέγει,
έχρομεν, σκούφιας, μαντίλιαις, καπέλλα, τραχηλιάς,
σάλια, μανίκια, μανιχάκια, και . . . και . . . και . . .
φουστάνια διά τό πρόγευμα, φουστάνια διά τό γε-
μα, φουστάνια διά τους χορούς, φουστάνια διά κά-
θισμα, φουστάνια διά τόν περίπατον και φουστάνια
διά την οικίαν, προς τούτοις φουστάνια του χορού,
τής όμιλίας, τής συνναστροφής, του χειμώνας, του

καλοκαιρίου, τοῦ φθινοπώρου, καί, διὰ τὴν μὴ πολυλογώμεν, φουστάνια παντός χρώματος, παντός σχήματος, παντοίας ὕλης, πολυτιμώτατα, φουστάνια κατάλληλα πρὸς πᾶσαν χρῆσιν καὶ ἐργασίαν, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζομεθα μὲν ἀλλὰ καὶ δὲν ἐργαζόμεθα.»

Ἴδου πάλιν μία Γερμανίς ἡ ὁποία ἱεροκηρύττει μὲ λόγους μεταφυσικούς τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἐνδυμνίας μας, καὶ μᾶς προτρέπει νὰ φορέσωμεν ἀνδρική, ἐπειδὴ, λέγει, αὐτὸ θῆλυ ἐπανερχεῖται εἰς τὸ ἄρρεν, τὸ ὑποκειμενικὸν συγγέεται μὲ τὸ ἀντικειμενικόν· φθάνουσαι δὲ εἰς τὴν ἀπόλυτον ταυτότητα τοῦ ὄντος ἐρχόμεθα εἰς τὸ οὐκ ἐγὼ διὰ τοῦ ἐγώ· καὶ ἐν δὲν καταστροφῇ ἢ παθητικότης τὸ ewige weibliche διὰ τῆς ἄρρενος δυνάμεως, δὲν θὰ γείνη οὐδεμία πρόοδος. Ἄλλων ἄρα ἐπὶ πλατύτατα εἶναι τὰ φουστάνιά μας. Ἴδου ἐπιστήθη εἰς Βόστον τακτικὴ ἐφορεία ἔχουσα πρόεδρον, ταμίαν, γραμματέα, κλητόρας, κλπ., τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι νὰ ἐξοντώσῃ τὰ ἀθῶα φουστάνιά μας.

Ἄς ὑπερασπισθῶμεν λοιπὸν ἐαυτάς, καταφεύγουσαι μάλιστα καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Γερμανίδος μας. ἀδὲν εἴμεθα ἡμεῖς αἱ γυναῖκες τὰ ἀληθῆ θεομόμετρα τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῶν λαῶν; Ὅτε ἡ Κ. Ρολάνδ ἐσῆγαγεν εἰς τὴν λέσχην, τὸ ὁποῖον δὲν μὲ ἀρέσει διόλου, ἢ ἐβάδιζεν ἀτάραχος εἰς τὸν θάνατον, ὅπερ θαυμάζω, ὅταν ἡ Καρλόττα Κορδαὶ ἐπισκέπτετο τὸν Μιράς, ἐφόρου καὶ αἱ δύο ἐνδύματα ἐλαφρά, ἐπιτρέποντα τὴν ταχύτητα τῶν κινήσεων καὶ τὴν ἐπιχείρησιν. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν περάδοξός τις γυνή, συναρμολογμένη πρὸς τοὺς τότε τρικυμιώδεις καιροὺς, ἡ Κ. Ὀλυμπία Γκούγη, ἐτύπωσε ταῦτα εἰς τὸ προύγιον ἀθλίου τινὸς δράματος τὰ Χερουβείμ κίλουμένου· «Εἶμαι γυνὴ καὶ συγγραφεύς· ἔχω ἄρα ἐν ἐμοὶ τρικυμίας δύο.» Ἡ θεαλλώδης αὕτη γυνὴ παρήλαθε δὲν τὴν θέλετε πλέον, ζητεῖτε ἄλλο τι καλύτερον. Δὲν ἀγαπάτε λοιπὸν σήμερον νὰ ἐξοδεύετε πολλὰ; Ἴδου ἐξοδεύομεν δὲν εὐχαριστεῖσθε νὰ κερδαίνετε διὰ μιᾶς καὶ νὰ τὰ ῥίπτετε εἰς τὴν θάλασσαν; Σὰς ὑπακούομεν δὲν σὰς ἀρέσει νὰ κρύπτετε τὸ γελοῖον ὑπὸ τὸ σπουδαῖον, τὸ περυσιωμένον ὑπὸ τὸ μεγαλοπρεπές, τὴν ἔνδειαν τῶν ιδεῶν ὑπὸ τὸ ἀχανές πέλαγος τῶν συστημάτων, τὴν ὑπερβιολογίαν ὑπὸ τὸν χεῖμαρδον κενῶν φράσεων, εἰς ἓνα λόγον, τὸ τίποτε ὑπὸ ψευδῆς, νόθον καὶ ἐπίπλαστον ἐξωτερικόν; Καὶ τί ἄλλο κάμνομεν καὶ ἡμεῖς παρὰ ὡς καλαὶ σύζυγοι νὰ πατώμεν τὰ ἴχνη σας καὶ νὰ σὰς μιμώμεθα; Ἄρετε λοιπὸν τὰ ταλαίπωρα φουστάνιά μας, ἐπειδὴ, σὰς τὸ ἐπαναλέγω, ἡμεῖς δὲν κάμνομεν παρὰ ὅ,τι σὰς θέλετε· μήπως τὰ ἦθη σας εἶναι ἀληθέστερα τοῦ ἐνδύματός μας;

Ἢμεῖς δὲ οἱ ἄνδρες τί θ' ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα, εἰς τὸν σωρείτην ταῦτον συλλογισμὸν τῆς φιλοσόφου γυναῖκος;

«Βέβαιον εἶναι ὅτι τῶν μεγαλοπρεπῶν καὶ ἡγεμονικῶν φουστάνιων σας τὸ κράτος ἐκτείνεται ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης, καὶ ὅτι αἱ κεραι-

γὰ τῶν φιλοσόφων πλατχυοῦσαι συγχρόνως προξενούσιν τινὰ θόρυβον ὅμοιον πρὸς τὸν τῶν φουστάνιων. Ἐὰν κατορθώσωσι νὰ περιορίσωσι τὸ πλάτος τῶν κανύστρων τούτων τῶν γυναικῶν, θὰ κάμωσιν ἀληθῶς ἀνδραγάθημα τοῦ ὁποῖου οὐδεὶς μέχρι τῆς σήμερον ἐγένετο ἄξιος. Ὁ σοφὸς Βὲν Ζήγσον καταμέμεφτο, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, τὰς τότε κυρίας. «Δὲν βλέπω, ἀνέκραξε, πλέον γυναικῆς καὶ σάρκα ἀνθρωπίνην, ἀλλὰ στρογγύλα σύματα! Ἀδικεῖτε ἐαυτάς περιβιλλόμεναι μὲ φρούρια ἠρξίστεια, φρούρια ἄσχημα ἐνῶ δὲν εἶναι ἀπόρητα.» Ὀλίγον ἔπειτα, ἢ κατὰ τῆς Ἐνετίας συνωμοσία τῶν Ἰσπανῶν συντάραξε τὴν Εὐρώπην, τὰ κάνυστρα μετεβλήθησαν εἰς κώδωνας· αἱ γυναῖκες, φουσκωταὶ καὶ στρογγύλαι ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν, παρόργισαν τοσοῦτον τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν Κουεβέδον, ὥστε διακωμωδῆσας τὸ πλάτος τῶν φουστάνιων ἠγωνίσθη νὰ φέρῃ εἰς μετάνοιαν τὰς Ἰσπανίδας. Πιρέστησαν εἰς τὴν σάτυρῶν τοῦ γυναικῆ τὴν ὁποίαν ἐκλαθῶν ὁ λαὸς ἀντὶ κώδωνος ἐκρέμασεν εἰς τὸ μέσον μεγάλῃς πλατείας. Καὶ ἐξεκαρδίζοντο μὲν αἱ κωδωνογυναικῆς ἀνεκινώτσουσαι τὴν σάτυραν, οὐχ ἦττον ὅμως ἐξηκολούθουν στρογγυλευόμεναι καὶ πλατυνόμεναι. Αἱ Ἰσπανικαὶ Ἀρχαί, αἱ τὰ πάντα πράττουσαι διὰ κανονισμῶν καὶ ψηφισμάτων, ἐκεραινοβύληται τότε τὰ πλατέα φουστάνια, ἀπαρτῆλα κλάττωσθε ὅπως καὶ τὸ 1623 κεραινοβύληται εἰς τὸ ἀνάθεμα κεραινοβύληται καὶ τὰ βρακία τῶν ἀνδρῶν, τὰ ὁποῖα εἶχον τόσον πλάτος ὥστε μετεβάλλοντο ἀκόπως καὶ εἰς ὀλόκληρον ὄπλοθήκη. Ἡ ἱστορία λέγει ὅτι φίλιππος ὁ Β', μιλῶν ποτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ δὸν Κάρλος ἐφρεν ἐντὸς τοῦ ἀπεράντου βρακίου τοῦ πιζόλια δύο, ἐροβήθη μὴ τὸν φονεύσῃ καὶ ἐπρόσταξε νὰ τὸν σκαλίωσιν ἐπιμελῶς. Καὶ ἐγκατέλιπον μὲν οἱ ἄνδρες τὸ 1630 τοὺς σάκκους τούτους, τοὺς ἤρπασεν ὅμως ἀμέσως τὸ γυναικεῖον φύλον καὶ τοὺς οἰκαιοποίηθη. Ὁ Σουλλὺ ἐφερε σωρὸν μὲν πανίων περὶ τὸ στήθος, ὀλίγας δὲ πτυχὰς περὶ τοὺς πόδας· ἀλλ' οἱ σύγχρονοι τοῦ Μολιέρου, ἀναστήσαντες τὸν Ἰσπανικὸν συρμὸν τῆς κεραινοβύλης ἐκατονταετηρίδος, ἐφερχον εἰς τὸ μέσον τὰ βρακία ἐκεῖνα καὶ ἀπήλαξαν τὰ στήθη ἀπὸ τὰ πανία. Αἱ Γαλλίδες ὅμως ἐτήρησαν τὸν μέσον ὄρον μέχρι τῆς ἀντιβουλίας. Τὸ 1710, ὡς νὰ παρεσύρθησαν καὶ αὐταὶ ἀπὸ τὸν ἄτακτον πυρετὸν τὸν ἀνερπλέγοντα τότε τὰς δικνοίας, ἀπεκακρύνθησαν διὰ μιᾶς ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ ἀπὸ τὸν φυσικὸν τύπον, καὶ ἤρχισαν νὰ περιβάλλωσι τὰ κάλλη των μὲ ψευδεῖς στολισμοὺς, οἷτινες προώδευσαν ἀδιακόπως κατὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὸν ὄγκον, καὶ τοσοῦτον ὠρίμασαν ὥστε ὁμοιάζον ἄλλοι κολοσσοί. Τὸ 1720, συγγραφεὺς τις ἐν Ὀλλανδίᾳ, ὅστις ἐκράτει εἰς ἀδιακόπον κίνησιν τὰ πιεστήρια τῆς πατρίδος του, οὗτινος ὅμως τὸ ἄθλιον ὕψος παρεσκίαζε τὰ πλήθη εἰς τὰ νὰ παραδεχθῶσι τὰς μετὰ μικρὸν ἐπικρατησάσας ιδέας τοῦ Μοντεσκίου καὶ τοῦ Βολταίρου, ἔγραψε ταῦτα· «Τὸ τρομερὸν πλάτος τῶν βελνεστογλωμμένων φουστάνιων αὐξάνει ἀδιακόπως. Μετ' ὀλίγον δὲν θὰ χωρῶσιν αἱ

γυναῖκες οὔτε εἰς τὰς ἀμάξιας αὐτάς, ἐκτὸς μόνον ἀνκατασκευασθῆσι τοικῶται πλατύτεροι καὶ τῶν ὀδῶν. Διατί καὶ οἱ νέοι δὲν ἀνασταίνουσι τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα σκηνία; τότε πᾶσα προσέγγισις μεταξὺ τῶν δύο φύλων θὰ γίνῃ ἀδύνατος.» Καὶ ὅμως τὰ φουστάνια ἐφούσκωναν ἐτι μᾶλλον· τὰ ὀχυρώματα μύνα καὶ αἱ ἀντηρίδες ἦτοι τὰ στήρηματα μετετέροντο ποτὲ μὲν δεξιὰ ποτὲ δὲ ἀριστερά, καὶ ἄλλοτε ἀνὰ πᾶσαν τὴν περιφέρειαν. Καὶ Βολταίρος καὶ Πόπ καὶ Σουίφτ καὶ Κάννιγκ καὶ Μοντεσκίου ἐστράτευσαν ἀθρόοι ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα ταῦτα· ἀλλὰ πάντες συνετρίβησαν πρὸ τῶν ἀητητήτων ἐκεῖνων κανύστρων. Ὁ τρομερώτερος τῶν ἐχθρῶν τοῦ ὁποῖου ὠνόμασα, ὁ Βολταίρος, ἐξαπέστειλε πολλάκις κατὰ τῶν θηλυκῶν ὀχυρωμάτων ὀλόκληρον τὸν στρατὸν τῆς δημοτικῆς του χλεύης, ἀλλ' εἰς μάτην! Γράφων Μέμονα τὸν σοφόν, ἔλεγεν ὅτι αἱ γυναῖκες τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου αὐτὸ σήκωναν εὐχερῶς περὶ ἐαυτὰς βρελλία εἰκοσιτεσσάρων ποδῶν περιφέρειαν ἔχοντα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μοντεσκίου τὰς κολαφίζει δεινῶς εἰς τὰς Περσικὰς ἐπιστολάς. Ἡ Σορβόννα αὐτῇ, συμφωνήσασα μὲ τὸν Βολταίρον καὶ τὸν Μοντεσκίου, ἐξηκόντισε τοὺς κεραινοβύληται κατὰ τῶν γυναικῶν· ἀλλ' οἱ κεραινοβύληται οὐδὲ κἄν ἐτσουρούφλυσαν τὰ φουστάνιά των. Καὶ φιλοσοφία καὶ θεολογία ἀπέβησαν ἄρα ὅπως ἀνίσχυροι.

Ἄνω μόνον τι φυλλάδιον πραγματευόμενον περὶ τῶν προβαλλόντων τὴν συνείδησιν, τυπωθὲν δὲ τὸ 1728, ἀποδεικνύει ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης οἱ θεοροδοῦμενοι κτεδίαζον τὴν ὑπερβολικὴν περιφέρειαν τῶν φουστάνιων, ὅπως καὶ σήμερον ὁ Κ. Δυγκούρ εἰς τὸ Περὶ τῆς παραδοξίας τοῦ γυναικεῖου ἐνδύματος κατὰ τὸ 1828 ἔτος. «Εἶναι συγχωρημένον, ἐρωτᾷ ὁ εὐσεβὴς τοῦ φυλλαδίου συγγραφεὺς, νὰ φροῦμεν κἄνυστρα; εἶναι κἄν συγχωρημένον καὶ νὰ τὰ βλέπωμεν;» Αὐεὶ δὲ ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα ἀποφατικῶς, προσθέτων μὲ ὕψος κατανύξωσι; καὶ ἠδυσπαθείας συνάμα ὁποῖον θὰ μετεχειρίζετο καὶ ὁ Ταρτούφος· «Βέβαια, τὸ φούσκωμα τῶν κανύστρων φέρει ἀμέσως τὸν νοῦν εἰς τὴν γύμνωσιν, καὶ γεννᾷ ιδέας καὶ σκέψεις ἀσέμνους αἱ ὁποῖαι μολύνουσι τὴν φαντασίαν.» Ἀλλ', ὦ καλέμου διδάσκαλε! πολὺ φοβοῦμαι μήπως ἢ φαντασία σου τοῦ διδάσκοντος δὲν ἔχη ἀνάγκη νὰ ἰδῇ τὰ φουσκωτὰ φουστάνια διὰ νὰ μολυνθῇ. Συμβουλευθήτη ἀν θέλῃς ἓνα κάποιον ζῶντα, ἀνθρωπὸν ἀξίεραστον καὶ εὐσεβῆ, ἔχοντα πολὺ, ἄπειρον μάλιστα, πνεῦμα καὶ οἶστρον μέγαν, οἶστρον πολλάκις τολμηρώτατον, εὐλαθεῖ ὅμως καὶ γνωρίζοντα κατὰ βάθος τὰ θεολογικὰ καὶ γυναικεῖα ζητήματα. Ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς δὲν φρονεῖ ὅπως καὶ σύ· ἐξ ἐναντίας, εἰς μίαν τῶν μυθιστοριῶν του κατεχώρισε περιγραφὴν γλαφυρωτάτην, ἀνθρωπώτατην, ὀγκωδεστάτην ὡς φουστάνιον, τῶν μυστικῶν ἐνδύματων περὶ ὧν ὁ λόγος. Τὴν πανοσιότητά του δὲν σκινδαλίζουσιν ὡς καὶ σὲ αἱ πτυχὰὶ ἐκεῖναι ὑπὸ τὰς ὁποίας, λέγει, διορᾷ ὁ ὀφθαλμὸς τὰ λιγυρὰ μέλη· βεβαιοὶ μάλιστα βεβαιοῖσιν τὸ κατ' ἐμὲ πολλὰ δεινὴν τὴν ὁποῖαν δὲν τολμῶ νὰ ἐπικυρώσω, ὅτι θεῖα εἶναι τῶν μελῶν τούτων ἢ ἀξία.

Ἐπὶ Κάννιγκος, τὰ κάνυστρα, ποτὲ μὲν πλατυνόμενα, ποτὲ δὲ πιεζόμενα καὶ ἄλλοτε μακρυνόμενα, ἐλαττούμενα, κυλινόμενα, γενόμενα ὠσειδῆ, κυκλοτερῆ, σελήνια καὶ ἡμικύκλια, ἐξηκολούθουν σκηπτροῦχα καὶ βασιλεύοντα μετὰ πολλοῦ κρότου. Ἀλλ' ἡ ἐπανάστασις κατέστρεψεν αὐτά.»

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—οοο—

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τόμ. Δ'. Ἐν Λονδίῳ, ἐκ τῆς ἐκ τῆς αὐτῆς τοῦ Ἐρωβροῦ Λέοντος τυπογραφίας Φραγκίσκου καὶ Ταυλέρου.

(Ἴδε φυλλάδι. 189. σελ. 493.)

Καὶ αὕτη μὲν ἡ τῶν ξένων κρίσις περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τοὺς δύο πρώτους τόμους ἐδέχθη μετὰ φιλοφροσύνης τὸ κοινόν, καὶ μόνον ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ τρίτου ἢ διὰ θέσιν τινων ἐφάνη τραπέισα ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον. Ἐνιοὶ δὲ καὶ ἐκάκισαν ἡμᾶς ὡς ἀρεσθέντας· εἰς μόνην τῆς ἀλλοτρίας γνώμης τὴν ἐπανάληψιν, καὶ μὴ στηρίζοντες διὰ κριτικῆς τινος ἀναλύσεως τὰ ὀλίγα ὅσα ὑπὲρ ἐκεῖνης εἴπομεν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς ὅμως, καὶ ἡ δυσμένεια καὶ ἡ μομφὴ ἔχουσι τι ἐσπευσμένον καὶ ἀδικαιολόγητον. Αὐτὴ μὲν, διότι δυσκολωτάτη ἴσως δὲ καὶ ἀδύνατος σήμερον ἡ δικηκριβωμένη καὶ εὐστοχος ἀνατομία τοῦ ἀνὰ χεῖρας πονήματος. Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὡς καὶ πᾶσα ἱστορία, διττῶς εἶναι ἐξεταστέα, κατὰ τε τὸ φιλολογικόν καὶ κατὰ τὸ πραγματικόν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου, προτιμώτερον ἐλογίσθημεν νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς γνώμας τῶν ἐσπερίων σοφῶν, ἐπιστημονικωτέρας ἢ καὶ ἀπαθεστέρας ὑπολαβόντες αὐτάς· περὶ δὲ τοῦ ἄλλου, τοῦ πραγματικοῦ, ἀπεσχόμεθα πάσης συζητήσεως, οὐ μόνον ὡς διαστάζοντες ν' ἀποφανθῶμεν περὶ γεγονότων ὧν τὸ μὲν ἀληθές· πολλάκις σήμερον δυσεξελέγκτον, τὴν δὲ ἀξίαν θέλει ζυγοστατήσῃ καὶ κυρώσει μεταγενεστέρα ἐρευνα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀγνωστων ἐπι τῶν αἰτίων καὶ τῶν σχέσεων πολλῶν ἐκ τῶν πεπραγμένων· διότι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν οὐδὲν ἀσύνηδες καὶ ἀνεξάρτητον. Ἡ ἱστορία δὲν εἶναι ἀπλὴ ἀρῆγησις πράξεων· ταύτας πολλάκις μανθάνομεν ἀκριβέστερον ἐξ ὑπομνημάτων καὶ ἡμερολογίων καὶ σημειώσεων καὶ ἀφελῶν χρονικῶν· ἀλλ' ὁ φιλοσοφικὸς ἔλεγχος καὶ ἡ λογικὴ αὐτῶν συναρμολογία καὶ ἐρμηνεία.

Τοιαύτης ἄρα οὕσης τῆς ἱστορίας, τίνα ἔχομεν ἀσφαλῆ στοιχεῖα συγκρίσεως ὅπως ἐξελέγξωμεν τὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως; Ἐτι καὶ σήμερον, ὅτε εἰκοσιοκτὼ παρήλθον ἐνιαυτοὶ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἀγῶνος, πολλῶν, οὐ μόνον τῶν κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ

και των γενικωτέρων πράξεων οι λόγοι και οι σχέσεις κείνται εν άσφαλεία.

Την δε δυσμένειαν υπολαμβάνομεν επίσης κτησπευσμένην, υποπευόμενοι μη ή άρίθεια των περιγραφών και ή περί την ανάληψιν της αληθείας σύντομος του συγγραφέως μέριμνα, παρέσυραν την προσοχήν των επικριτών εις τὰ καταρνήστερα χωρία της 'Ιστορίας, άπικραλλάτως όπως, εξετάζοντες αρχαίων τάφων πλάκας, έπιστώμεν έδρακιότερον τον όφθαλμόν επί τὰ ανάγλυπτα μέρη, ή επί τούς βαθυκαρφείς χαρκατήρας και τοι πολών εκείνων τιμιωτέρους.

Η 'Ιστορία της 'Ελληνικής επαναστάσεως κατηγορείται διά δύο τινά κυρίως· πρώτον ότι δεικνύει ως επί το πολύ τὰ γεγονότα διάστροφα, παράχρως και έτερόσχημα ένα, προσθέτουσι τινες, τούς μόν οικείους εις ύψος άρη, τούς δε μη φίλους καταρρίψη, και δεύτερον, ότι νυν μόν δι' έπίδειξεως άτόπου άπροσπαθείας και άπροσωπολήπτου εκτιμήσεως, άλλοτε δε δι' άσθενών ή άτελών περιγραφών έλαττοι την αξίαν του ήμετέρου άγώνος.

Και τοιαύτοι μόν ή και παρχηλήσαι αι κατηγορίαι (α). 'Αλλ' είποτε το φρόνημα του συγγραφέως μη ήν άλλοθεν ήμιν γνωστόν, την άπαθην αυτού κρίσιν και προαιρέσιν δύο πρό πάντων των έν τη 'Ιστορία κορυφαιστάτων ζητημάτων ήρουν ν' άποδείξωσι το περί της θρησκείας και το περί του προς την 'Ελλάδα πολιτεύματος της 'Αγγλίας. Ο Κ. Τρικούπης έθεωρείτο άνέναθεν όπαδός, και εκ των ένθερμοτέρων, της 'Αγγλικής πολιτικής, και όμόφρων εκείνων ους πολλάκις διέσυραν οι έναντίοι ως μετ' όλιγορίας άντεθνικής διαχειρίζοντας τὰ της 'Ανατολικής 'Εκκλησίας. Και όμως ουδεις άρνείται ότι άμφοτέρα ταύτα έπραγματεύθη έν τη 'Ιστορία μετὰ τσαχύτες άπαραχαράκτου φιλοπατρίας και εύσεβείας, ώστε ουδ' οι άμειλικότεροι των πατριωτών ή οι μάλλον θερμούργοι περί τὰ της θρησκείας έχουσι κατά τι να μεμφώσιν αυτόν την μόν πολιτικήν της 'Αγγλίας έμάστισεν άνηλεώς ύσάκις συνέλαθεν επ' αυτόφωρον έχθραν της 'Ελλάδος, την δε άλλωθεν της όρθοδοξου θρησκείας διαπήρησιν και την έθνωσητήριον αυτής επιβρόχον τοσούτω διαπρυσίως εκήρυξεν, ώστε ό 'Αγγλικός τύπος έχλευσε τότε ως θρησκομανείς και τούς λογιωτέρους των 'Ελλήνων. Μη επιλαθώμεθα δε και πούτου, ότι ο πρώτος τόμος της 'Ιστορίας, δημοσιευθείς κατά το άπρίσιον έτος 1854, συνατέλεσεν ου μικρόν εις τον εξιλιασμόν της βιαίας εκείνης των 'Εσπερίων υπολήψεως κατά της ήμετέρας φυλής. 'Εγκρίτως έλθών ο Κ. Τρικούπης, έλεγε τó κυριώτατον των όργάνων της έν 'Αγγλία κοινής γνώμης, ο Times, επανώρθωσε πολλές ήμυρτημένας δόξας περί του έθνους αυτού.

Τοιούτον δειχθέντα τον συγγραφέα κατά τὰ δύο

(α) 'Ηκούσαμεν έτι λεγόμενον ότι και περί την χρονολογίαν και την τοπογραφίαν άμαρτάνει ή 'Ιστορία· αλλά περί τούτου δεν πρόκειται ένταύθα.

έκεινα κίρρια ζητήματα, δύσκολον να υποθέσωμεν παρερμηνεύοντα άλλα δευτερευόντα, έπουσιώδη, και μάάλιστα περί προσώπων. Πιθανόν έσφαλεν έν άγνοία. Αυτός ούτος προλογίζων « μέγα καλόν θεωρεί την σύγχρονον ιστορίαν όπως άνακαλυφθώσι τὰ λάθη της παρά των αυτών προσώπων του δράματος. » 'Αλλά, σημειωτέον τούτο καλώς, τὰ λάθη, άχώριστα της άνθρωπίνης άτελείας, δέν είναι προαιρέσεις.

Και όμως καλόν να ιδώμεν πώς έπραγματεύθη και τὰ περί προσώπων, εκλέγοντες εκείνους μάάλιστα οίτινες ουτε οικείοι ουτε όμόφρονες αυτού υπήρξαν, οίον τον 'Υψηλάντην, τον Κολοκοτρώνην, τον Καραϊσκάκην και τον Καποδίστριαν.

'Από των πρώτων σελίδων του Α' τόμου μέχρι των τελευταίων του Δ', ο 'Υψηλάντης ζωγραφείται το μέτωπον έχων διηκενώς περιανυγές και δι' άμαρτόν του έστεμμένον στεφάνον. Τοσούτω δε εξιστορείται φιλόπατρις, άκέραιος, πολέμιος των διχονοιών, άριλοκερδής, καρτερικός, γενναίος και άδυσώπητος των ξενικών έπεμβάσεων έχθρός, ώστε ο άναγνώστης την 'Ιστορίαν της 'Ελληνικής επαναστάσεως επιφανέστατον κερκοῦται πόρισμα, ότι ο άγνότερος, ο άκραιφνέστερος, ο φιλελληνικώτερος, ο μάλλον ακίδηλος χαρκατήρ πάντων των επί του άγώνος διαπρεψάντων ήν ο του Δημ. 'Υψηλάντου.

'Ακούσωμεν δε πώς εκτιμά ο ιστορικός και τον γηραιόν της Πελοποννήσου στρατάρχην.

« Πατρική ήν ή περί του λαού φροντίς του· είτε ως κλέπτης είτε ως άρματωλός περιπλανώμενος έν Πελοποννήσῳ ή υπό ξένην έν τη 'Επτανήσῳ ύπηρετών σημαίαν, κατά νουν είχε την έλευθερίαν της πατρίδος του . . . Ούτε έν ταίς εύτυχίαις ύψηλοφρόνει ουτε έν ταίς δυστυχίαις έταπεινούτο (6). . . Είχε τās χειρας άγνάς άρπαγής . . . Δύο ήσαν, έλεγε, τὰ κατορθώματά του επί του άγώνος· συνείθισε τούς χωρικούς της Πελοποννήσου να μη φεύγασιν βλέποντες τούς Τούρκους, και νικώμενοι να μη προσκυνώσιν. »

Είποτε οι μεταβαίνοντες από τούτου εις τον άλλον κόσμον έρωδιάζοντο μετὰ γραμμάτων συστατηρίων, ο δε γέρον Κολοκοτρώνης έχων ανάγκην τοιοῦτου έλάμβανε μεθ' εκουτού την άνωτέρω περιτομήν, ολόκληρος ή άθνήκτος εκείνη του Πλουτάρχου φάλαγγς ήθελε σπεύσει να κατατάξη τον νέηλον έν τή ένδόξῳ αυτής χορείῳ. Και όντως, άλλος άθνασίας ο θνητός οστις, ως ο Κολοκοτρώνης, όπουδήποτε εύρίσκειται, ή όποιοσδήποτε ουτης της τύχης αυτού, υπό μιάς και μόνης ιδέας καταφλέγεται, υπό της εύγενεστέρας των ιδεών, της άπελευθερώσεως της πατρίδος· οστις την ιδεάν ταύτην ένσταλάζει καρτερικώς εις ολόκληρον λαόν διδάσκων αυτόν να μη δειλιά προ των έχθρών μηδέ

(6) Ο άγράμματος Κολοκοτρώνης έπραττεν, ήτι συνεβούλευεν ο αρχαίος εκείνος φιλόσοφος· « Εύτυχών μη έσθι υπερήφανος, άπορήσας μη ταπεινού· τὰς μεταβολάς της τύχης γενναίως έπίστασά φέρειν. »

νικώμενος να ρίπτη την άσπίδα, και όστις, έν μέσῳ άναρχίας και κλοπής, αυτός, παντοδύναμος και άνεξέλεγκτος, τηρεί τās χειρας άγνάς άρπαγής!

Και όμως, τίς οίδε; την εξεικόνισιν ταύτην πιθανόν εύρόν τινες άτελή (α). 'Ισως περιγράφον οι ιστορικοί τὰ κατορθώματα του άνδρός επελάθετο τινος των εύτελεστέρων, ή και κακώς πληροπορήσει; εξιστόρησεν, ή, δεδóσθω και τούτο, άδικώς εξετίμησεν αυτό· άλλ' έπραξε τούτο όπως ζημιώση την δόξαν του γέροντος στρατάρχου; τούτο ιδίως εξεταστέον· διότι ή περιγραφή ήν πρό μικρού άνεγνωμεν άποκρύβει και την ελαχίστην ύπόνοιαν.

'Ελθωμεν και επί τον Καραϊσκάκην.

« 'Αναδειχθείς γενικός άρχηγός, λέγει ο ιστορικός, ήσθάνθη διά μιάς όλον τον μεγαλειον της ύψηλης του αξίας, προσηλώθη άνασποσπάτως εις την έθνικήν του δόξαν, διακρίθη ως ουδεις άλλος, και έν μέσῳ δεινής άπορίας έρείλικυσε πλήθη πεινώντων και γυμνητευόντων και τούς ώδήγησεν εις την δόξαν όχι θεραπειών αλλά χλιών τὰς όρέξεις των και άπαγορεύων τās καταχρήσεις των. 'Αναφίνεται ή αξία του άνδρός έτι μάλλον, όταν άναπολήση τις όποια τὰ κατά την Στερεάν 'Ελλάδα καθ' ήν ήμεραν προέλαθε την άρχήν, και όποια καθ' ήν ήμεραν έτελεύτησεν. 'Εξασθενήσαντα τον άγώνα άνέβρωσε, και πεσοῦσαν την Στερεάν 'Ελλάδα άνήγειρεν· ουδεις δε αυτού άποθανόντος αξίος διάδοχος άνεφάνη, και ή δι' αυτού άνεγερθείσα Στερεά 'Ελλάς μετέπεσεν εις δουλείαν. »

Πιθανόν περί την ιδιαιτέρην εξιστόρησιν εκάστης των πράξεων του Καραϊσκάκη υποπίπτει ένίοτε ο ιστορικός εις άκκιρον βραχυλογίαν, πιθανόν δε και άσθενώς εξεικονίζει τινάς αυτών. 'Αλλ' ουδεις ποτε θέλει καταδείξει έμυρτηκώτερον ολόκληρον τό μεγαλειον του άνδρός, ή όσον καταδεικνύεται διά των

(α) Καθ' ήμās, μόνη ή περί της άλεξικαίας του Θ. Κολοκοτρώνη διαθεθείσας έλείπει. Τοιαύτη δε ήν ή άρετή αυτη του άνδρός, ώστε λυπούμεθα ότι ο στρατηγός Γενναίος, υίός του ένδόξου εκείνου στρατάρχου, εξήτησεν ισάχτως ν' άναιρέση τον Κ. Τρικούπην είπόντα ('Ολίγη λείπει του στρ. Γ. Θ. Κολοκοτρώνη (Γενναίου) εις άνακαυτήν ήμυρτημίνης τινης περικοπής του 4 τόμου της 'Ελληνικής 'Ιστορίας του Κ. Τρικούπη. 'Ε' 'Αθ. 1857) ότι ο ύπληρρηγός Γ. Κίτσου, βλατών κλέδον δένδρου και σείων κατά πρόσωπον του Κολοκοτρώνη, τον ύβρισην ώς άκνυδρον και μηδαιμόν. » Εί συνέβη άλλωθως τούτο, ή δε Πελοποννήσιος στρατάρχης άνετέταξεν εις τον λάβρον της 'Ρούμελης ύπληρρηγόν, κατά τās κρισιματάς εκείνας ήμέρας, πρώτητα, όμολογητέον ότι ή φιλοπατρία του Κολοκοτρώνη καθ' ουδέν υπολείπεται της του Θμιστοκλήους πρό του Ευρυθείδου. Και άναρχικον έν το ιστορούμενον, ιδιαιτέον όμως διαφωτίσει και λαμπρύνει τον χαρκατήρα του γέροντος στρατάρχου. 'Ο στρ. Γενναίος μέμφεται προς τούτοις τον ήμύτερον ιστοριογράφον ως παραστράσαντα τούς Πελοποννησίους καταπερομένους κατά των Στερεοελλαδιτών. Και όμως έν τῷ Δ' τόμῳ (σελ. 129 και 327) βλέπομεν όμολογουμένην και δικαιολογουμένην την ήμύθημον επιδοκιμασίαν του Α' της έν 'Ερμιόνη Συνελεύσεως ψηφίσματος και υπό των έν Τροιζήνη πληρεξουσίων, και την υπό των Πελοποννησίων μετ' άγανακτήσεως άποκρουσιν της ψευδούς και επιβόλου εκείνης φήμης ότι ουτοι εύχαριστούντο ν' άποχωρηθώσι της Στερεάς.

όλίγων τούτων λέξεων· « Πεσοῦσαν την Στερεάν 'Ελλάδα άνήγειρεν· ουδεις δε αυτού άποθανόντος αξίος διάδοχος άνεφάνη, και ή δι' αυτού άνεγερθείσα Στερεά 'Ελλάς μετέπεσεν εις δουλείαν. »

'Υπήρξεν άρα, κατά Τρικούπην, ο Καραϊσκάκης ο μεγαλοφυέστερος, ο δαιμονιώτερος της νέας 'Ελλάδος στρατηγός, ο μόνος ισχύσας ν' άναστήση ολόκληρον χώραν, ήτις όμως μετέπεσεν εις δουλείαν, ουδενός φανέντος μετ' αυτόν ικανού ίνα διατηρήση την έλευθερίαν αυτής. 'Οποίος επαινος, και όποίος επαινος άκέραιος και αληθής! 'Ως ο 'Επαμεινώνδης τās Θήβας, οὔτω και ο Καραϊσκάκης άνήγειρε την Στερεάν· και ως αι Θήβαι παρήκμασταν πεσόντος του 'Επαμεινώνδου, οὔτω και ή Στερεά έδουλώθη εκ νέου τελευτήσαντος του Καραϊσκάκη.

Μη ζητώμεν, ώ φίλοι της 'Ελληνικής δόξης, μείζονα τούτου επαινον, διότι μείζον άλλος ουδεις ύπάρχει.

'Ιδωμεν τέλος και την περι Καποδιστρίου δόξαν του ιστορικού.

« Ουδενός 'Ελληνο; καρδία, λέγει ο Κ. Τρικούπης, ήτον ελληνικώτερα της του Καποδιστρίου· ύπερ της 'Ελλάδος μετεχειρίσθη την ρωσικήν επιβρόχην του, και όχι υπέρ της 'Ρωσσίας την ελληνικήν άρχήν του. »

'Εάν τις υποπτέυεται τον συγγραφέα της 'Ιστορίας της 'Ελληνικής 'Επανάστασεως επιβουλεύοντα την δόξαν του Κυβερνήτου της 'Ελλάδος, δέν υπολαμβάνει, υποθέτομεν, τοιοῦτον και τον βιογράφον τούτου, τον 'Αλ. Σπούρζαν. 'Αναγνώτω λοιπόν μετ' έπιστάσεως τον βίον αυτού, και τελευταίον, και μόνον πόρισμα θέλει εξάξει, ότι λέγει και ο ήμετέρος ιστορικός. 'Η μεγίστη των κατά του Κυβερνήτου κατηγοριών υπήρξεν ότι υπηρέτει την 'Ρωσίαν προδίδων τὰ συμφέροντα της 'Ελλάδος. Και όμως ο έναντίος αυτού Κ. Τρικούπης, βεβαιών σήμερα « ότι μετεχειρίσθη την ρωσικήν επιβρόχην του υπέρ της 'Ελλάδος, και ουχι την ελληνικήν άρχήν του υπέρ της 'Ρωσσίας, » ιδρύει τῷ Κυβερνήτη μνημειον πολλῶ λαμπρότερον και του ψηφισθέντος υπό της έν 'Αθήναις εθνικής Συνελεύσεως.

Αί όλίγαί αυται της 'Ιστορίας λέξεις περί του Κυβερνήτου, άνακλυθώσιν εις την μνήμην ήμῶν αρχαίον ένδοξον ρήτορα. 'Ο Ισοκράτης ήγάπα ως ουδεις άλλος την πατρίδα, και την αγάπην αυτού απέδειξε, την μόν παρά τῷ Φιλίππῳ επιβρόχην μετεχειρίσθαι όλην υπέρ της 'Ελλάδος, εκυτόν δε άποκτείναις μετὰ την έν Χαιρωνείῳ μάχην. 'Ο ήμετέρος ιστοριογράφος βεβαιού ότι και ο Κυβερνήτης την παρά τῇ 'Ρωσσία επιβρόχην μετεχειρίσθη όλην υπέρ της ιδίας πατρίδος· ει δε και μη ήτοκτονηθη, έπεσεν όμως υπέρ αυτής χειρών μακροφάνων θυμῳ.

Δέν άρνούμεθα ότι περί την εξιστόρησιν των πραγαμένων άπαντάται ένιαχού έν τη 'Ιστορία έλλειψίς τις ουχι εύθύτητος, αλλά ρυθμίσεως και διατάξεως ικανής να βοηθήση τον άναγνώστην όπως συγκρίνων αυτὰ, μη έγκολπωθη άταλαιπώρω; της

δόξαν τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ μορφώση ἰδίαν γνώμην περί τε τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων τοῦ δράματος. Οὕτω, ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κατὰ Καποδιστριαν, συμπεκνῶν μὲν τὰς παρεκτροπὰς, μὴ ἀντιπαραθέτων δὲ καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐξουσίας, ἐνδιατρίβων περὶ τὰ φαινόμενα αἰτία τὰ ἐξεγείραντα τὴν ἀντιπολιτευσιν, μὴ στιγματίζων ὅμως ἀποχρόντως τὸ βίαιον τῶν ἀντιπολιτευομένων, μὴ δὲ τὸ φίλαρχον αὐτῶν, τὴν ἀληθῆ ἴσως ταύτην αἰτίαν τῆς ἐχθροπραθείας, διότι πολλὰκις ὁ ὑπερβάλλον ζήλος ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ὑποκρύπτει φιλοδοξίαν, καταδικάζων τὰς πράξεις τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλὰ μὴ ἀναμιμνησκόμενος καὶ ὅτι α ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων πολλὰκις ἢ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή, » (καὶ τίς τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κυβερνησις τοῦ 1828 ἔτους δὲν ἦν μεταβολὴ πρὸς τὸ βέλτιον), ἢ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο ὃ ἐσχάτως ἔλεγεν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας, « la marche de tout pouvoir nouveau est longtemps une lutte », αὐκῶν συγκαλύπτει τὴν ἀδολον ἀπόφασιν ἢν πρὸ μικροῦ ἐξέφερε, καὶ βιάζει τὸν ἀναγνώστη νὰ συλλάβῃ γνώμην μᾶλλον δυσμενῆ περὶ τοῦ Κυβερνήτου. Ναὶ μὲν ὑπέπεσεν οὗτος εἰς λάθη, ἐνίοτε πάντῃ ἀδικαιολόγητα ταῦτα ἐστιγματίσει πρὸς δύο ἐτῶν καὶ τις ξένος (α), ὅστις ὅμως γενναίως κατέλυσε τὸν λόγον εἰπόν. « Ce fut ainsi que se termina la carrière politique des Capodistrias en Grèce; elle fut marquée par les services éminens que rendit le comte Jean dans des circonstances difficiles, services qui ne doivent point être effacés par les erreurs inséparables de la nature humaine » (σελ. 294). Ἄλλ' ὅποιαδήποτε ὑπῆρξαν τὰ λάθη ταῦτα, δὲν δικαιολογοῦσι τὴν ἀκόλαστον ἐκείνην ἀνταρσίαν ἧτις ἀθρόον κατέστρεψε καὶ κυβερνήσιν καὶ τεισάρων ὄλων ἐνικυτῶν εἰρήνην καὶ τάξιν καὶ διοργανώσιν, καὶ εἰς τὸ χεῖλος ἔφερε τῆς ἀβύσσου τὴν μὲν ἀνακήσασαν ἀπὸ τοσοῦτων δεινῶν πατρίδα. α In all honest and reflecting minds (ὅποιοις ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας ὅστις ἐκ τῶν πρώτων ἀπέπτυσε τότε τὸ πολίτευμα τῶν ἀνατροπῶν τῆς ἐξουσίας), there is a conviction daily strengthened by experience, that the means of effecting every improvement wick the constitution itself » (Macaulay, history of England).

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανά, φρονούμεν, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἡμέτερος ἱστορικὸς δὲν διαστρέφει τὰ γεγονότα ὑπὲρ τῶν οἰκείων καὶ κατὰ τῶν μὴ φίλων. Μεταβῶμεν δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν τῶν κατηγοριῶν, τὴν περὶ ἐπιδείξεως ἀτόπου ἀπροσπαθείας καὶ περὶ ἀσθενείας τῶν περιγραφῶν.

α Ἄλλ' οἴμαι, ἔλεγεν ὁ Λουκιανὸς ἐν τῷ πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, τὰ μὲν πραχθέντα οὐδὲ Κλωθῶν ἂν εἴη ἀνακλώσειεν, οὐδ' ἄτροπος μετατρέψειεν, τοῦ δὲ συγγραφέως ἔργον ἐν, ὡς ἐπράχθη εἰπεῖν ».

(α) La Grèce et les Capodistrias, etc, par le général Pel- lion, Paris 1855.

Εἴ ποτε ὁ ἱστορικὸς διηγῆθῃ τὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν πραχθέντα ὡς ἐπράχθησαν, ἐξεπλήρωσε βεβαίως τὸ ἔργον τοῦ συγγραφέως οὐχὶ κατ' ἐπίδειξιν ἀλλὰ κατὰ συνείδησιν ἄλλως πράττων ταχέως ἤθελεν ἐξελεγχθῆ ὡς κρύπτων τὴν ἀλήθειαν ἀδικῶς ἄρα πᾶσα μομφή. Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα εἰ κατὰ τινὰς περιγραφὰς παρελείφθησαν ἢ μετὰ συντομίας περιεγράφησαν ἢ ἀσθενῶς ἐξικονίσθησαν ἔργα ἄξια πολλοῦ λόγου τοῦτο ἀπλῶς μαρτυρεῖ ἢ ὅτι δὲν ἐφημερόσθη δεινῶς τὸ μέτρον ἐκάστη πράξει, διότι ἡ πράξις, ὡς ἐλέγομεν καὶ κατ' ἀρχάς, δὲν ἐξυγαστατήθη εἰσέτι κατ' ἀξίαν, ἢ ὅτι ὁ κάλαμος τοῦ συγγραφέως δὲν ἐρίζει (καὶ περιέργως θὰ ἦτο ἢ ἀξίως) πρὸς τὸν τοῦ Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος, ἢ ὅτι φοβούμενος, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν (φυλλ. 163), μὴ ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ψάλλῃ διθύραμον, ὑπεμέλανεν ἐνίοτε κατὰ τὴν κρᾶσιν τῶν χρωμάτων τὴν μίλτον αὐτοῦ.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι τοιαυτὰ τινα ἀπαντῶνται ἐν τῇ ἀνὰ χεῖρας Ἱστορίᾳ. Τοῦ Μάρκου Βότσαρη ὁ θάνατος μνημονεύεται οὐχὶ ὡς θάνατος ἥρωος γενναίως προκινδυνεύσαντος, ἀλλ' ὡς τις συνήθης φόνος τῆς περὶ Καθηρέα ναυμαχίας ἢ ἐξιστορήσεις, ἑραχτεῖα οὐσα, μικρὸν ἀναδεικνύει τὴν ἀξίαν τοῦ θριαμβίου καὶ τὸν βαθμὸν τῆς δόξης ἢν περιποιήσατο ἐαυτῷ ὁ πολύμητις ἐκεῖνος Σαχτούρης καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἀράχθειαν ἀνδραγαθία, ζωηρότερον ἴσως ζωγραφούμενον, ἤθελε μᾶλλον ἀναδείξει τὸ μέγεθος καὶ τὰς συνεπείας τῆς πράξεως, τὸ τε ἀρειότολμον καὶ τὸ στρατηγηματικὸν τοῦ περὶ Ἀθήνας πεσόντος ἥρωος.

Οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἐν Μύλοις νίκης τῶν ἡμετέρων, ἧτις ἐθεωρήθη τότε κρίσιμος διὰ τὸ θάρρος ὃ ἀνερέπισεν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν Ἑλλήνων, ἐπιπέρων ἄνευ ἀνάγκης ὁ συγγραφεὺς ὅτι « Ὁ ἀγὼν δὲν ἦτον ἐπικίνδυνος διότι οἱ Μύλοι ἦσαν παράλιοι καὶ ἐπὶ τῆς παραλίας ἑλληνικῆς λιβυρνίδες αἰτίνες καὶ ἐχρησίμευσαν κωννοβολοῦσαι, ὥστε καὶ ριζόμενοι οἱ Ἕλληνας εἶχον πᾶς καὶ πού νὰ σωθῶσι, » διεγείρει τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ μαχημένοι τῶν Ἑλλήνων ἐδανείσθησαν μᾶλλον τὴν εὐτολμίαν αὐτῶν παρά τῶν παραπλεόντων σκαριδιῶν.

Ἄλλαχθῶ, διεγόμενος τὰ περὶ τῆς εἰς Ἰταλίαν πρὸςθεσίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Π. Πατρῶν, προστίθησιν ὅτι α ἔσπευσε νὰ παρενέιρῃ κατ' εἰσήγησίν τινων τῶν ἐν τοῖς πράγμασι πρὸς εὐδῶσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν. » Τὸ καθ' ἡμᾶς, καὶ ἀληθοῦς ὑπαρχούσης τῆς προτάσεως, ἠθέλομεν συγκαλύψῃ αὐτὴν συσταλλόμενοι ὅτι ὁ ἐγκριτότερος τῶν τότε ἡμετέρων ἱεραρχῶν ἐψηφίσθη ὁλοῦς περὶ τὰ τῆς θρησκείας μάλιστα, ὑπὲρ ἧς, κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἔχον τὸ αἷμα αὐτῶν οἱ Ἕλληνας.

Λυπούμεθα δὲ ὅτι καὶ περὶ ἄλλων δύο ἐκ τῶν τὰ μάλιστα σπουδαίων δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ ὁμιλήσῃ ὁ συγγραφεὺς περὶ τῆς ἐνεργείας, λέγομεν, τῆς Ἑπτανήσου πολιτείας ἐπὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἀγῶνος, καὶ τῆς δραστηριοτάτης συμμετοχῆς τῶν λογίων Ἑλλήνων εἰς τὸν ἀγῶνα τούτου.

Κατὰ τὰ πρῶτα δεκαπέντε ἔτη τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος ἢ Ἑπτανήσου πολιτεία, ἔχουσα στρατὸν συγκεροτημένον ἐκ τῶν πλείστων μαχητῶν τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος, διατήρησεν ἀκμαῖον καὶ ἀνεξάρτητον τὸ φρόνημα αὐτῶν, καὶ παρεδῶκεν εἰς τὴν μετὰ μικρὸν ἐκραγεῖσαν ἐπανάστασιν καὶ στρατιώτας καὶ ἐμπείρους πρὸ πάντων ὑπλαρχηγούς. Τὴν εὐεργεσίαν δὲ ταύτην τῆς ἀδελφῆς Ἑπτανήσου θεωροῦμεν πολλῷ μείζονα καὶ τῶν χρημάτων καὶ τοῦ αἵματος δι' ὧν ἀρειδῶς συνέτρεξαν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἔτους τὰ γενναῖα τέκνα αὐτῆς.

Περὶ δὲ τῶν μετασχόντων τοῦ ἀγῶνος λογίων, καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κηρύγματος καὶ τῆς ἐν τοῖς στρατοπέδοις παρουσίας αὐτῶν, καὶ τῶν ἐκδοθέντων βιβλίων, καὶ τοῦ διακκοῦς ζήλου τοῦ ἀναφλέγοντος πάντας ὑπὲρ τῶν γραμμάτων ἐν μέσῳ κινδύνων καὶ σφαγῶν καὶ ὅπλων κλαγγῆς, δέον ἦν νὰ γραφῇ ὁλόκληρον κεφάλαιον. Οὐδ' ἐπιτρέπει ἡ δικαιοσύνη εἰς τὴν ἱστορίαν, τὴν ἀναγράφουσαν καὶ τοῦ τελευταίου στρατιώτου τὴν ἀνδρείαν ἢ τὴν φιλοπατρίαν, ν' ἀποσιωπήσῃ τὰ ὀνόματα καὶ τὰς θυσίας τοῦ Βενιαμῖν καὶ Κωνσταντᾶ καὶ Φαρμακίδου καὶ Γαζῆ καὶ ἄλλων, οἵτινες καὶ Εὐαγγέλιον καὶ κίλαμον καὶ ὅπλα κρατοῦντες, καὶ λέγοντες καὶ δημοσιογραφοῦντες καὶ παλαῖοντες, ὑπολαμπρότερον μὲν ἀλλ' ἴσον τοῖς ἀρίστοις συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐδῶσιν καὶ, τὸ πάντων σπουδαιότατον, τὴν ῥύθμισιν τοῦ ἀγῶνος, ἐν ὃ λόγιος Ἔφηγας ἐδημιούργησε, καὶ ὁ λόγιος Κοραῆς τοσοῦτον προήγαγε.

Τοιαύτας τινὰς παρατηρήσεις, ἀλλὰ καὶ ταύτας μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως, διότι, κατὰ Θάλητα, οὐδὲν εὐκόλον ὡς τὸ ἄλλοις ὑποτίθεσθαι, ἐπιτέτραπται νὰ ἀποσιωπήσῃ πρὸς τὸν συγγραφεῖα, οὐχὶ κατακρίνων, ἀλλὰ συμβαλλόμενος μᾶλλον εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν τελειοποίησιν τῶν ἱστορουμένων. Δύναται πρὸς τοῦτους ν' ἀπικτήσῃ παρ' αὐτοῦ ὥστε, στηλιτεύων τὰς παρεκτροπὰς τοῦ ἰδίου ἔθνους, νὰ μὴ δικαιολογῇ μὲν αὐτὰς ἀδικαιολογήτους οὐσας, νὰ παραβῆτῃ ὅμως λεπτομερές τερον καὶ τὰ αἴτια ὧν ἐνεκα ἀδύνατον ἦν ἄλλως γενέσθαι. Τοῦτο βεβαίως δὲν μετατρέπεται τὴν κριτικὴν εἰς ἀρετὴν, ἀλλ' ἐλαφρύνει τὸ ἐγκλημα. Ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων, ὡς λέγει καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς, δὲν ἦν ἔθνος συγκεροτημένου καὶ τακτικῶς διοικουμένου ἀποστασία κατὰ τοῦ ἡγεμόνος ἢ κατὰ τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ, δὲν ἦν ἀνταρσία τῶν Γάλλων κατὰ Κερούλου τοῦ Γ' ἢ ἐξεγέρσεις τοῦ Βελγίου κατὰ τῆς Ὀλλανδίας, ἀλλ' ἀνάστασις λαοῦ δεδουλωμένου καὶ τυραννουμένου πρὸ τεσσάρων αἰώνων, διατελουμένη ὑπὸ ἐξουσίαν καταλύσασαν πᾶν ὄριον μετὰ δικαίου καὶ ἀδίκου, συντρέψασαν πᾶν δικαίωμα, καταργήσασαν πάντα νόμον, καὶ μόνον τὸ αὐθαίρετον καὶ τὴν ἀγχόνην ἐγκαθιδρύσασαν. Ἀγαπῶμεν ἀρὰ τὸν ἄλλον ἐκεῖνον τῆς Ἱστορίας ἐπικριτὴν (α), ὡς κατὰγράφοντα ἐπιμελῶς καὶ ἐπι-

(α) Τὸν ἑστῶν Γάλλων Hase. Ὁρὰ Journal des Savans φυλλ. Μαρτίου καὶ Ἰουνίου 1857, Ἡ ἐπίκρισις ἀφορᾷ μᾶλλον τὸ λακτι-

μελέστερον ἀπαριθμοῦντα τοὺς λόγους τῶν παρεκτροπῶν. Ὁμιλῶν περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Νεοκλήστρου, καθ' ἣν α οἱ Ἕλληνας ἐδόθησαν εἰς γονικὴν σφαγὴν, ὡς λέγει ἡ Ἱστορία, παρὰ τὰ συνολογηθέντα», προστίθησιν εὐθὺς ἀμέσως « mais on comprend que les bandes indisciplinées des assiégeans devaient être animées de ce désir violent de vengeance que les opprimés avaient légué depuis quatre siècles d'outrages à leurs descendants ». Ἄσαστως καὶ ὅτε βλέπει τὸν συγγραφεῖα καταδικάζοντα τὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπόλεως γενόμενα, « à de tels écarts, λέγει, s'abandonne la multitude chaque fois et en tout pays, quand elle sent que le lien social est brisé, καὶ ἐπαναλαμβάνων τοὺς λόγους δι' ὧν καὶ ὁ συγγραφεὺς συγκερᾷ τὸ ἀνόσιον τῆς πράξεως, « on pourrait ajouter, προστίθησιν, que la ville mahométane fut prise d'assaut, que les Grecs eurent à vaincre une résistance des plus opiniâtres, et que leurs chefs firent de vains efforts pour arrêter le carnage, tandis que six mois plus tard la poétique, riche et industrieuse ile de Chios, après s'être soumise, eut à souffrir les mêmes desastres que Tripolitza, et que les commandans turcs se rendirent alors coupables de la plus odieuse perfidie ».

Ἐκ τῆς βραχείας ταύτης ἀναλύσεως ἀποδεικνύεται, φρονούμεν, τὸ σφαιρὸν τῶν κατὰ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως κατηγοριῶν διότι, δὲν εἶναι μὲν, καθὼ τούλάχιστον ἔργον ἀνθρώπινον, ἀμοιβῶς ἐλλείψεων, ἐλλείψεων ὅμως δι' ας ἀδικῶς ἐγκλιεῖται ὑπὸ τινῶν τοῦ συγγραφέως ἢ προαίρεσις. Διὰ τοῦτο καὶν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ συγγράμματος καὶ νὰ δειχθῶμεν εὐγνώμονες πρὸς τὸν ἱστοριογράφον, ὅτι συγκεραλαιώσας μετὰ πλείστης φιλοπατρίας καὶ δεξιότητος ἐν ἐνὶ πίνακι τοῦς ἀθλοῦς τῶν Ἑλλήνων, ἀνεπέσσε κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἡμισφαίρια, ὧν οἱ σοφοὶ ἐπήνεσαν τὸ ἔργον τοῦτο, τὰς πρὸς ἡμᾶς συμπαθείας, καὶ ἐκραταίωσε τὴν δόξαν ὅτι ἔθνος ἀνακτῆσαν διὰ τληκιοῦτον ἀγῶνων παθημάτων καὶ θυσιῶν τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν εἶναι βελτίονος τύχης ἄξιον.

ΠΕΤΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ.

—000—

α Πέτρος ὁ Α', ὁ δημιουργήσας αὐτὸς ἐαυτὸν, ἠγωνίζετο νὰ δημιουργήσῃ συγχρόνως καὶ νὰ πολιτίσῃ καὶ τὸ ἴδιον ἔθνος. Ἐλέγετο δὲ ὅτι ἦν κρᾶμα τι μεγαλείου καὶ βραβεύσεως. Πάντες ἐθθύμαζον τὸν ἀκατάσχετον αὐτοῦ ἔρωτα πρὸς τὴν μάθησιν, ἔρωτα, ὅστις, εἶχε καταφέρει αὐτόν, καὶ τοι ἐνδόξως κρατοῦντα τὰ τε σκήπτρα καὶ τὴν σπάθην, εἰς τὸ νὰ ἐργασθῆ ὡς ἀπλοῦς ξυλοργῶς ἐν Ἀμστελο-

κὸν τῆς Ἱστορίας καταδικάζει δὲ καὶ ὁ ἐπικριτὴς αὐτοῦ τῆς ἐπιπροσπολήσαν τοῦ συγγραφέως.

δάμω. Ἦρχετο δὲ εἰς Παρίσιους ὅπως τελειοποιηθῆ
περὶ τὰς τέχναις, ἀναγνωρίζων οὕτω τὴν ὑπεροχὴν
τῆς μητροπόλεως ταύτης.

» Ἐπιθυμῶν πρὸ πολλοῦ νὰ ἴδῃ τὴν Γαλλίαν ἀ-
νεκοίνωσε τὴν ἔφεσιν αὐτοῦ πρὸς Λουδοβίκον τὸν ΙΔ'
περὶ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ μονάρχου
τούτου· ἀλλ' ἀσθενῆς καὶ προβοηκῶς ὁ Λουδοβίκος,
οὐδ' ἔχων, ἕνεκα τῆς ἐνδείας τοῦ δημοσίου ταμείου,
πῶς νὰ ὑποδεχθῆ μετὰ πλείστης ὄσης πομπῆς καὶ
παρατάξεως, ὡς συνείδηζε πάλαι, τὸν ξένον αὐτοῦ,
κατώρθωσεν ἐπιτηδεῖως νὰ ἀναβληθῆ ἡ ἐπίσκεψις.

» Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως ὁ Πέτρος
προσέταξε τὸν πρέσβυν αὐτοῦ Κουρακὶν νὰ εἰδο-
ποιήσῃ τὴν ἐν Παρίσιος αὐλὴν (*), ὅτι ἐπιθυμῶν
νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Γαλλίαν ἀνεχώρει ἐκ τῆς Ῥωσ-

Πέτρος ὁ Μέγας.

σίας. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ
Κουρακὶν ἦσαν σύγγαμμοι· εἶδεν καὶ ὁ πρῶτος ἀπέ-
θαλε καὶ κατέκλεισεν ἐν μοναστηρίῳ τὴν σύζυγον
αὐτοῦ, ἐξῆκολούθει ὁμοῦ ἀγκυρῶν καὶ τιμῶν τὸν
Κουρακὶν . . .

» Ὁ ἀντιβασιλεὺς δὲν ἐπεθύμει τὴν ἐπίσκεψιν
τοῦ αὐτοκράτορος, οὐ μόνον ἀποφεύγων τὴν δαπάνην
ἀλλὰ καὶ φοβούμενος τὰ ἄτοπα ὅσα ἤθελον ἔ-
σσω· γεννηθῆ ἕνεκα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἔτι βρυ-
θάρων ἠθῶν τοῦ ἡγεμόνος· τούτου, δημοτικῶς μὲν
φερομένου πρὸς τοὺς ναύτας καὶ τεχνίτας, πιθη-
κῶς ὁμοῦ δειγθισμένου ἀγερώχου πρὸς τὴν αὐ-
λὴν. Ἀλλ' ἔτι μάλλον ἐστενοχωρεῖτο ἕνεκα τοῦ μί-
σους τοῦ τσάρου πρὸς Γεώργιον τὸν τῆς Ἀγγλίας,
ὃν ὁ ἀντιβασιλεὺς περιεποιεῖτο διαφερόντως. Τοῦ
δὲ μίσους τοῦ Πέτρος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγ-
γλίας αἰτία ἐγένετο αὕτη· περὶ πολλοῦ ποιούμε-
νος ὁ αὐτοκράτωρ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας ἐν

(*) Ἀνήλικος ὄντος τότε τοῦ διαδόχου τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ',
ἐβασιλευν ἐπιτροπικῶς ὁ δούξ Αὐρηλίος.

Ῥωσίᾳ, ἀνώρυξε πολλὰς διώρυγας· ἐπειδὴ δὲ μιᾶς
τούτων, διερχομένης διὰ τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἀγγλι-
κῶν κτήσεις, τὴν ἐξῆκολούθησιν δὲν ἐπέτρεψεν ὁ
Γεώργιος, ὁ τσάρος ὠργίσθη ὑπερβαλλόντως, καὶ
τὴν ὄργην αὐτοῦ ἀπέδειξε περιέργως· κατὰ τινὰ συν-
έντευξιν ἦν ἐλαβὲν ἐν Ἀμστελδάμῳ μετὰ τοῦ
πρέσβους τῆς Ἀγγλίας. Ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας,
ἐζήτησε νὰ παρουσιασθῆ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος·
ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος ἀπήρχετο τὴν ὄραν ἐκείνην εἰς
ἐπίσκεψιν πλοίου, προσεκάλεσεν ἐκεῖ τὸν πρέσβυν.

Ὅτε δὲ ἦλθεν, εὔρε τὸν Πέτρον μετώρον ἐπὶ τινοῦ
τῶν ἰσθμῶν, καὶ ἔτοιμον νὰ δεχθῆ αὐτὸν ἐκεῖ· ὁ Βρε-
τανὸς διπλωμάτης, οὐκ ὀλίγα ἐλαφρὸς, ἐπεθύμει
ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐνζέριον ἐκείνην συνέντευξιν· ἀλλὰ
δὲν ἐτόλμησε νὰ δεῖξῃ ὅτι φοβείται. Ἀνέβη λοιπὸν
καὶ διέμεινε πολλὴν ὄραν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος.

— Τίς ἐξ ὑμῶν, ἠρώτησεν ὁ ἀντιβασιλεὺς τοὺς
περὶ αὐτὸν, εἰχαριστεῖσθε νὰ ὑπάγῃ εἰς ὑποδοχὴν
τοῦ μεγάλου ἡγεμόνος;

— Λέγεται, ἀπεκρίθη ὁ Νουξέ, ὅτι ὁ τσάρος ἔ-
χει τὴν δεξιὰν βρεῖχυν, καὶ ὅτι οἱ ὄμοι τοῦ ὑπουρ-
γοῦ τοῦ Μεντζικὼφ εἶναι καταπληγῶμενοι ἀπὸ τὸ
κνωστὸν του.

— Ἀντιβασιλεῦ, εἶπεν ὁ Βρυγκάς, ἰδοὺ ὄρα νὰ
λάθῃ μερικὰ μαθήματα ὁ Δουβιά.

— Μὲ τὰ χεῖρα μόνον οἱ χωριᾶται παίζουν,
ἀνέκραξεν ὁ Δουβιά, ὅστις τὴν παρελθούσαν εἶχε
ῤαπισθῆ παρὰ τοῦ ἀντιβασιλέως.

» Ὁ τσάρος ἔμελλε ν' ἀπιθῆ εἰς Λουγκέρκ· ἐ-
κεῖ λοιπὸν ἐστάλη ὁ μαρκήσιος Νεὺλ καὶ Λιούβι μετὰ
βασιλικῶν ὄχημάτων, ἔχων ὀδηγίους ἵνα ἀπονεύμῃ
αὐτῷ τιμὰς ὅποισι ἀπονέμονται καὶ πρὸς τὸν βσι-
σιλέα, καὶ νὰ φέρῃ αὐτὸν ἀνεξόδως. Ἐστάλη δὲ εἰς
προὔπαντησιν αὐτοῦ καὶ ὁ στρατάρχης Τεσσέ.

» Ὁ αὐτοκράτωρ ἔφθασεν εἰς Παρίσιους τὴν 7
Μαΐου 1717, περὶ τὴν 9 τῆς νυκτός, καὶ κατέβη
εἰς Λουβρον. Ἐπειδὴ δὲ εὔρεν αὐτὸ πολυτελές, ἐζή-
τησεν οἰκίαν ἰδιωτικὴν· καὶ ἀναβὰς ἀμέσως εἰς τὸ
ὄχημα ἦλθεν εἰς ξενοδοχεῖον παρὰ τὴν Ὀπλοθή-
κην· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὔρε τὴν αὐτὴν πολυτέ-
λειαν. Ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ κατὰλύσῃ εἰς τὸ ξε-
νοδοχεῖον τοῦτο, τοποθετήσας ἐντὸς ἱματιοφυλακείου
κλίτην στρατιωτικὴν ἣν ἔστρε μεθ' ἐαυτοῦ.

» Πέτρος ὁ Α' ἦν μεγαλόσωμος, εὐπαγής, ἰσχνός,
καὶ μελάνγχρους· εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ
ζωηρούς, τὸ βλέμμα οὖν ἐνίοτε δὲ καὶ ἀγριον, ὁσά-
κις μάλιστα ἐκινεῖτο σπασμωδῶς τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ ἕνεκα τοῦ θυθέντος· αὐτῷ δηλητηρίου ὅτε ἦν
ἔτι βρέφος. Ὅτε ὁμοῦ ἐδέχετό τινα, ἐραυδούνετο
τὴν φυσιογνωμίαν καὶ ἀπέκτα μάλιστα χάριν τινά,
εἰ καὶ ἐτίρει πάντοτε τὴν ἀρκτὴν αὐτοῦ· τὰ βίαια
καὶ ἀλλεπάλληλα κινήματα αὐτοῦ κατήγγελλον
τὴν ὀρμὴν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν σφοδρότητα
τῶν παθῶν του. Τὸ μεγαλοπρεπές· ἀλλὰ καὶ πάνυ
θρασύ ἦθος· του ἐδεικνύεν ἄνδρα αισθανόμενον ὅτι
ὀπουδήποτε εὐρίσκετο ἦν κυρίαρχος· ἀλλεπάλλη-
λοι ἦσαν καὶ αἱ θελήσεις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι καὶ αἱ
ὀρέξεις αὐτοῦ, καὶ οὐδαμῶν ἀνείχετο ἐναντιότητά

εἶτε ἐκ περιστάσεως εἶτε ἐκ τοῦ χρόνου εἶτε ἐκ τοῦ
τόπου προερχομένην. Ἐνίοτε στενοχωρούμενος ὑπὸ
τῆς πολλῆς τῶν θεατῶν συρροῆς, ἀπέπεμπεν αὐ-
τοὺς διὰ μιᾶς λέξεως ἢ διὰ μιᾶς χειρονομίας . . .

Ἐάν, μέλλοντος νὰ ἐξέλθῃ τὸ ὄχημα αὐτοῦ δὲν ἦν
ἔτοιμον, ἀνέβαινεν ἀδιστακτικῶς εἰς ἄμαξιν δημο-
σίαν, ἢ καὶ ἀνήκουσαν εἰς τινὰ ἐξ ἐκείνων ὅτινες εἶχον
ἐλθεῖν νὰ ἰδῶσιν αὐτόν. Καὶ ποτε ἀναβὰς εἰς τὸ ὄχημα
τῆς συζύγου τοῦ στρατάρχου Ματινῶν μετέβη εἰς
Βουλανίαν· ὁ δὲ στρατάρχης Τεσσέ καὶ οἱ στρατιῶ-
ται ἔτρεχον ὁρμαῖαι ἵνα καταφθάσωσιν αὐτόν.

» Καὶ ἦν μὲν ἐν γένει ἀδιάφορος εἰς τὰ περὶ
τῆς ἐθιμοταξίας, ἐνίοτε ὅμως ἐθεώρει ἀναγκαίαν
αὐτήν. Πολλάκις μάλιστα καταδείκνυε διὰ σπα-
νίας δεξιότητος τὴν μεταξὺ βαθμῶν καὶ προσώπων
διαφρόαν.

» Εἰ καὶ ἦν εἰς ἄκρον ἀνυπόμονος νὰ περιτρέξῃ
τὴν πόλιν ἅμα ἐλθόν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ πρὶν
ἢ ἐπισκεφθῆ αὐτόν ὁ βασιλεὺς.

» Τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀρίξεως τοῦ τσάρου ἐπε-
σκέφθη αὐτὸν ὁ ἀντιβασιλεὺς· ἐκεῖνος δὲ ἐξελθὼν
τοῦ δωματίου προῖθη μικρὸν πρὸς τὸν ἐρχόμενον,
ἠσπάσθη αὐτόν καὶ δεῖξας τὴν ὄραν τοῦ δωματίου
ἐστράφη καὶ εἰσῆλθε πρῶτος παρακολουθούμενος
παρὰ τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ τοῦ Κουρακὶν χρησι-
μύοντος ἀντὶ διερμηνέως. Ἐν τῷ δωματίῳ ὑπῆρ-
χον δύο θρανία, ὁ δὲ Κουρακὶν ἔστατο ὀρθός. Μετὰ
συνδιάλεξιν ἡμισέας ὥρας, ὁ αὐτοκράτωρ ἠγέρθη
καὶ ἐστάθη ἐκεῖ ὅπου ἐδέχθη τὸν ἀντιβασιλέα· οὗ-
τος δὲ κλίνας ἐδαφικῶς τὴν κεφαλὴν ἀνεχώρησε,
τοῦ τσάρου προσκνησάμενος διὰ νεύματος.

» Τὴν 10 Μαΐου ἦλθε καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς ἐπίσκεψιν
τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις καταβὰς εἰς τὴν αὐλὴν
ὑπεδέχθη αὐτὸν ἐξερχόμενον τῆς ἀμάξης, καὶ ἀμ-
φότεροι βυθίζοντας ἐξίσου, τοῦ βασιλέως κατέχον-
τος τὰ δεξιὰ, εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ὁ αὐ-
τοκράτωρ προσέφερα τῷ βασιλεῖ τὸ πρῶτον ὄρα-
νιον. Ἀφοῦ δὲ ἐκάθησαν ὀλίγον, ὁ τσάρος ἐγερούεις
ἐλαβε τὸν βασιλέα εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν ἠσπά-
σθη πολλάκις τὸ βλέμμα ἔχων μελαγχρόν, καὶ δει-
κνύων περιπαθεστάτην ἀγάπην.

— Βασιλεῦ, εἶπε, ὁ νείκης μεγαλύτερος καὶ
τοῦ πάππου σου.

» Ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰ καὶ βρέφος, δὲν ἠπόρησε διό-
λου, ἀπεκρίθη διὰ τινος φιλορροσύνης καὶ εὐχαρί-
στως ἐδέχθη τὰς περιπτώξεις τοῦ αὐτοκράτορος.
Κατὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν ἐτήρηθη ἡ πρώτη τάξις.
Ὁ αὐτοκράτωρ ἦλθε πάλιν μέχρι τοῦ ὄχηματος . . .

» Τὴν ἐπιούσαν ὁ τσάρος ἀπέδωκε τὴν ἐπίσκε-
ψιν πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς ἠτοιμάζετο νὰ
ὑποδεχθῆ αὐτὸν καταβαίνοντα τῆς ἀμάξης· ἀλλὰ
μὲν παρτηρήσας αὐτόν ὁ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τὴν
στοάν τοῦ Κεραμαεῖο, ἤνοιξε μετὰ σπουδῆς τὸ ὄ-
χημα καὶ καταβὰς ἔδραμε πρὸς ἐκεῖνον, ἐλαβὲν αὐ-
τόν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀνέβη τὴν κλίμακα καὶ
τὸν μετέφερεν οὕτω μέχρι τῆς αἰθούσας. Ἐτήρηθη
δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ αὐτὴ τάξις τῆς προτερίας, πλὴν
τῆς δεξιᾶς, τοῦ βασιλέως βυθίζοντας πάντοτε ἐξ

ἀριστέρων ὡς ἐπραξεν τὴν προλαβοῦσαν πρὸς αὐτὸν
καὶ ὁ τσάρος. (Ἐπεται τὸ τέλος.)

Αἱ ΓΥΝΑΙΚΕΣ Ἐν ΙΑΠΟΝΙΑ.

— 000 —

Κατὰ παράθασιν τῶν Ἀσιατικῶν ἐθνικῶν αἱ γυ-
ναῖκες τῆς Ἰαπωνίας ἔχουσι κοινωνικὴν σημασίαν,
καὶ τοιαύτην μάλιστα ὥστε ἀναθάλουσι κατὰ δια-
δοχὴν εἰς τὸν θρόνον τοῦ μικάδου ἦτοι τοῦ πάπα,
περιερχόμεναι οὕτω εἰς τὸ ἀνώτατον τῶν ἀξιωμα-
τιῶν. Οἱ Ἰαπωνεῖς ἔρχονται εἰς νόμιμον γάμον μετὰ
μιᾶς μόνον γυναίκης, τὴν ὅποιαν δὲν καταλείου-
σιν ὡς οἱ Κινεζοὶ καὶ οἱ ἄλλοι τῆς Ἀσίας λαοί.
Ἐπόκεινται ὅμως ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας ταύτης εἰς
ἀστυροατάτας τινὰς ὑποχρεώσεις, τοιαύτας ὅποιαι
οὐδαμῶ ἴσως τῶν ἡμετέρων γυναικῶν ἤθελε ποτε
συγκατατεθῆ νὰ ἀναδεχθῆ. Ἐχει χρέη ὁ σύζυγος;
Ἀποφεύγει τὴν πληρωμὴν αὐτῶν; Ἡ κυρία σύζυ-
γὸς του στέλλεται νὰ ἀναπνεύσῃ τὴν καταφυκτικὴν
δρόσον τοῦ Ἰαπωνικοῦ Μεδρσαί. Ἐπραξεν ὁ κύριος
ἐγκλημα ἢ κακούργημα ἄξιον βρεθείς ποινῆς ἢ καὶ
θανάτου, καὶ ἀφοῦ ἐπραξεν αὐτὸ ἔδραπέτευσεν; Ὁ
σύζυγός του σύντροφος ὀφείλει νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν
ἐξουδισθεῖσαν κοινωνίαν καὶ νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν,
ἔστω καὶ θάνατον.

Ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν καταδιώξεων γυναῖκες
πολλὰ ἔλαβον τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου χάριν
τῶν συζύγων αὐτῶν.

Πρὸς τὰς γυναῖκας τῆς Ἰαπωνίας ἀπονέμονται
τοσαῦτα τιμὰ καὶ τοσοῦτον σέβας ὅποια οὐτε εἰς
τὰς μάλλον ἐξευγενισμένας κοινωνίας τῆς Ἑυρώπης.
Ὅταν ἡγεμονικός τις γόνος ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἐν
τῇ αὐτῇ μεγιστανῶν νυμφευθῆ, ἀναπτύσσει ἀκατα-
νόητον πολυτέλειαν· κατασκευάζει πλάγια καὶ
συγκρατεῖ συνόδον ἀξίαν λόγου χάριν τῆς συζύγου
του, δίδει αὐτῇ ἑκατὸν τοῦλάχιστον, ἐνίοτε δὲ καὶ
διακοσίας ἀμυρπλόους, αἵτινες οὐδαμῶν τιροῦσι
σχεῖν μετὰ τῶν ἐξῶ. Αὗται δὲ αἱ κυραὶ τῆς τιμῆς,
ὅπως ξενοφώνως καὶ σοφικῶς τὰς ὀνομάζουμεν ἐν
Ἀθήναις, διαίρουνται κατὰ φάλαγγας ὄν ἐκάστη
πύγκνεται ἐκ δεκαεξὶ τοῦλάχιστον, καὶ διοικεῖται
ὑπὸ μιᾶς κυρίας. Διακρίνονται δὲ αἱ φάλαγγες αὐ-
ται ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ ἐνδύματος. Αἱ μὲν νέαι
τῆς μιᾶς φάλαγγος φέρουσιν ἐσθήτα πορφυρᾶν μετὰ
πρασίμων ταινιῶν, αἱ δὲ τῆς ἄλλης πρασίνην μετὰ
ἐρυθρῶν. Πᾶσαι δὲ αὗται αἱ κόραι καταγονταὶ ἐκ
μεγάλων καὶ πλουσίων οἰκογενειῶν, εἰσὶν ἐπιμελῶς
ἀνατετραμμένα καὶ διατρέπουσι κατὰ τὴν συμπε-
ριφορᾶν. Οἱ γονεῖς τῶν τῆς παρχωροῦσιν ἐπὶ δε-
καπέντε ἢ καὶ εἴκοσιν ἔτη, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐφ' ὅρου
ζωῆς. Ἐάν ὅμως, φθάνουσι εἰς ὄραν γάμου, ἐπιθυ-
μήσωσι νὰ ὑπανδρευθῶσι (καὶ ποῖα δὲν ἐπιθυμεῖ)
ὁ κύριός των δίδει εἰς αὐτὰς σύζυγον εὐγενῆ τινὰ
ἐκ τῶν περὶ αὐτόν.

Αἱ γυναῖκες τῶν μεγιστανῶν ἐπισκέπτονται ἀπαξ
κατ' ἔτος τοὺς γονεῖς αὐτῶν· ἡ ἐπίσκεψις δὲ αὕτη

τελείται μετὰ μεγίστης πομπῆς καὶ παρατάξεως. Τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα κυρίαί τῆς τιμῆς, καθήμεναι ἐπὶ μεγαλοπρεπεστάτων καὶ περικκλεστώτων φορεῖων συνοδεύουσιν αὐτάς. Χρυσός, ἄργυρος, καὶ λαμπρόταται γραφαὶ κοσμοῦσιν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τὰ φορεῖα ταῦτα, περὶ τὰ ὅποια βιδίζουσι, τὸ ἦθος ἔχουσαι σπουδαῖον, ἐμψυθὲς καὶ σεμνόν, ὑπερέτιδες.

Αἱ Ἰαπωνίδες ἀγκυῶσιν εἰς ἄκρον τὴν ἀνάγνωσιν διὸ ἔχουσι βιβλιοθήκας ἀρκετὰ πλουσίας· μετὰ δὲ τῶν βιβλίων εἰσίσκεται πάντοτε ἀναποφύκτως μυθιστορία τις ἐν ἣ περιέχεται τὸ ἀξιόθρηνητον τέλος τῆς Νισιονοκίζάνης, γυναικὸς ἀρχαίου τινὸς πάπα, παραδόσης τὴν πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς πίστιν. Τὴν διήγησιν ταύτην φίνεται ὅτι συνέγραψέ τις ἐκ τῶν ἀμεριπόλων αὐτῆς, οἱ δὲ σύζυγοι φροντίζουσι νὰ γίνονται πάντοτε νέαι ἐκδόσεις τοῦ συγγράμματος πρὸς διδακτικαίαν καὶ οἰκοδομὴν τῶν ἰδίων γυναικῶν.

Ἄλλὰ καὶ δευτέρον τι συγγράμμαθ' θεωρεῖται ἀπαραίτητον εἰς τὰς γυναῖκας. Ἐπιγράφεται δὲ *Κουρες-κεϊ-γουκοῦρο*. Κουρὲς σημαίνει γάμος, κεϊ, σπόρον μήκωτος, καὶ γουκοῦρο, σάκκον. Ὁ μήκων ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται, ὡς γνωστόν, ὄπιον, ἐλαμβάνεται ἐνταῦθα ὡς σημεῖον γονιμότητος, καὶ διὰ τὸν πολὺν ἀριθμὸν τῶν σπόρων, καὶ διὰ τὰς ιδιότητας αὐτοῦ. Τὸν τίτλον ἄρα τοῦτον δυνάμεθα νὰ μεταφράσωμεν οὕτω πως· *Γάμος καὶ γονιμότης*.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

—οοο—

Ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῆς δημοσίας ἐκπαιδευσεως, τῆς φιλολογίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ ἐν ταῖς ξέναις χώραις,» ἐφημερίδι ἐν Παρισίοις ἐκδοιμῆν (ἔτει ΙΖ', ἀρ. 48, τῇ 25 Φεβρ. 1858) ἀσμέτως ἀναγνόντες τὰ ἐξῆς, σπεύδομεν νὰ κοινοποιήσωμεν αὐτά, ἵνα γαρ ἡ μετὰ πόσης ἐμέμελεας θεωροῦσι τὰ ἐν ἡμῖν ἐθνικὰ καλὰ οἱ ξένοι σοφοί.

«Ἀναγγέλλουτιν ἡμῖν ἐξ Ἀθηνῶν τὰ ἐξῆς·

» Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Φεβρ. 1858.

» Κύριε,

» Ἐπιτρέψατέ μοι, παρακλῶ, τὴν ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει καταχώρισιν ἀρθογούς περιγραφῆς φιλομύσου τινος ἐροτῆς ἐν Ἀθήναις τελεσεθείσης. Ἀναγγεῖλατε κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος τὴν ἐν τῇ μικρᾷ ἰερατικῇ Σχολῇ τῆς Αὐρηλίας πράστασιν τοῦ ἐπὶ Κολωνῷ Οἰδίποδος τὴν ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Κ. Δουπανλοῦπου γενομένην. Ἄλλ' αἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲως ἀνέσχοντο, οἱ πρόγονοι αὐτῶν ποιηταὶ νὰ τύχωσι φιλοφρανεστέρως ὑποδοχῆς ἐν Γαλλίᾳ· ὅθεν ὁ Σοφοκλῆς εὔρε τούς μαθητὰς τοῦ ἐλευθέρου Γυμνασίου τοῦ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κυρ. Γ. Γ. Παναδοπούλου διευθυνομένου προθύμους ἐκείνους ἐρ-

μνεῖς. Ἐκλεζόμενοι δὲ τὸν φιλοκτῆτην καὶ ἐπόμενοι ταῖς συμβουλαῖς τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, ἀνδρὸς γινώσκοντος καὶ αἰσθανομένου τὴν Ἑλληνικὴν, ὡς ὀλίγοι τινὲς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ, οἱ νεανίσκοι ἐφιλοτιμήθησαν περὶ τὸ ἔργον, πολλοὶ δ' αὐτῶν παρέστησαν φιλοκάλως καὶ λίαν ἐπιτυχῶς. Ἄλλὰ μὴ παρευρεθῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὴν ἐν Αὐρηλίᾳ γενομένην πράστασιν δὲν δύναμαι μὲν νὰ παραβῶ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἀγωνισκόμενους πρὸς τοὺς ἐν Γαλλίᾳ, ἀμφιδόλω ὅμως ἂν τις τούτων ἠδουκίμησεν ὑπὲρ τὸν παρ' ἡμῖν Νεοπτόλεμον, διότι ὁ τοῦτο τὸ πρόσωπον παραστήτας νεανίσκος καλῶς ἀπεικόνιζε τὴν εὐγένειαν, τὴν ζῆσιν καὶ τὴν εὐλακρίθειαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως.

» Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχη, οἱ ἐν Ἀθήναις θεαταὶ ἐπλεονέκτουσαν τῶν ἐν Αὐρηλίᾳ, καθότι ἡ ἀρμονία τῶν κλιῶν ἐκείνων στίχων οὐδ' ἠμβλύετο ἐκ τῆς μονοτόνου καὶ ἀλλοκότου προφορᾶς τῆς ἐπιμόνωος ἐν τοῖς ἡμετέροις λυκαίοις τηρουμένη. Ἡ δ' ἐσπέρα ἐκείνη ἠδύνατο, σὺς βεβαιοῦ, νὰ καταστήτῃ ἐξωμότην καὶ τὴν φανατικώτατον αὐτὸν ὀπαδὸν τοῦ τετριμμένου ἐρασμικοῦ συστήματος· ἂν δὲν ἦτο ἀρῆρα δυσήκουος. Βεβαιῶς δὲν ἀπήγγελλον κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν τρόπον πρὸ δισχιλίων περίπου ἐτῶν οἱ ἐν τῷ Διονυσιακῷ Θεάτρῳ· ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ ποιήσει ἐκείνη, ὡς ἀπηγγέλλετο τὴν παρελθούσαν ἐσπέραν, ἠκούοντο, ἂν ὄχι τὰ μακρὰ καὶ τὰ βραχέα, ὁ τόνος τούλάχιστον μετὰ τοῦ ἰδιαίχοντος αὐτῷ ῥυθμοῦ καὶ τῆς ποικιλίας, ἔτι δὲ οἱ λεπτότεροι ἐκείνοι πνευματισμοί, οἱ λεπτοὶ ἐκείνοι φθόγγοι τῶν Ἑλληνικῶν συμφώνων, μετὰ τοσούτων ἀνεπαισθητῶν ἀποχωρώσεων οὐ· ἡ ἡμετέρα προφορὰ ὄλωσ ἐξήλειψε καὶ παρεγνώρισεν, ὥστε ἡ πρὸς ἡμᾶς καινοφανῆς ἐκείνη ἀπαγγελία ἐξικτιῶς ἐβελγεν. Ἡμεῖς δὲ οὐδέποτε ὡς τότε συναστάνθημεν ὀπόσῃ ἡ Ἑλληνικὴ ἐτήρησε μουσικὴν δύναμιν καὶ ἀρμονίαν δὲν ὁμοιάζει αὐτῇ πρὸς τὴν πλήρη ἐκείνην καὶ ἡχηρὰν τῆς ἰταλικῆς ἀρμονίας, ἀλλ' ἐμφαίνει τι οὐχ ἦττον χάριεν καὶ ὄλωσ ἰδιόρρυθμον, γλυκύθυμόν τινα, ἀβρὰν καὶ ἐλευθέραν μουσικὴν, ἣν εὐκολώτερον αἰσθάνεται τις ἢ ὀρίζει.

» Τοὺς χοροὺς ὅμως δὲν ἠδύνηθησαν δυστυχῶς νὰ ψάλωσι, διότι ἐξήτηθη μὲν ἐκ Γαλλίας ἡ ὑπὸ τοῦ Μενδελταίου μελοποίησις, ἀλλὰ δὲν ἐφθασεν· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν διακόσμησιν οὐδὲν ἡμελήθη ὅπως ἀποῶν ἀνταξία τοῦ δράματος· ὅθεν καὶ ὁ ἰματισμὸς ἦτο καὶ πολυτελής καὶ φιλόκλος. Μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν τραγωδίαν παρεστάθησαν γαλλιστὶ δύο μέρη τοῦ *Bourgeois gentilhomme*, ἅπερ ἐπιτυχόντα διήγειραν ἀτῆστον γέλωτα, ὅστις προῦκυψεν ἐν μέρει (αἰτοῦμαι τὴν συγγνώμην σου, Μολιέρε,) καὶ ἐκ τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς φορᾶς τῶν ἀγωνιζομένων. Ἐν δὲ τῇ ἡμετέρῃ, πολυπληθεῖ οὔσῃ, παρῆσαν πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπουργῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς καὶ ἄλλοι ξένοι· ἐν συντόμῳ δὲ τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἦσαν λίαν εὐτράπελα καὶ ἀξιωματικὰ. »

—οοο—